

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3389/2020. (X. 29.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2236
3390/2020. (X. 29.) AB határozat	bírói döntés megsemmisítéséről	2240
3391/2020. (X. 29.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2251
3392/2020. (X. 29.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2255
3393/2020. (X. 29.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2259
3394/2020. (X. 29.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2262
3395/2020. (X. 29.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2266
3396/2020. (X. 29.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2272
3397/2020. (X. 29.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2277
3398/2020. (X. 29.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2281
3399/2020. (X. 29.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2285
3400/2020. (X. 29.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2289
3401/2020. (X. 29.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2294
3402/2020. (X. 29.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2299
3403/2020. (X. 29.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2302

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3389/2020. (X. 29.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Ítéltábla Cspkf.II.25.702/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Galiotti Inez kamarai jogtanácsos) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Győri Ítéltábla Cspkf.II.25.702/2019/2. számú végzése, a Székesfehérvári Törvényszék 7.Cspk.4/2019/4. számú végzése, valamint a Székesfehérvári Törvényszék 7.Cspk.4/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és az indítványban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó tagja és hitelezője egy kereskedelmi és szolgáltató kft.-nek (a továbbiakban: adós), amely gazdasági társasággal szemben 2019. május 14. napján csődeljárás indult.
- [4] Az adós 2019. május 15. napján tájékoztatta a hitelezőit a csődeljárás megindulásáról és a hitelezői igénybejelentések módjáról, határidejéről. A felhívásban az adós megjelölte, hogy a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 10. § (2) bekezdésének *f*) pontja szerint fennálló követeléseiket a csődeljárás elrendeléséről szóló végzés közzétételétől számított 30 napon belül jelentsék be az adósnak és a vagyonfelügyelőnek, a követelés nyilvántartásba vételéért fizetendő díjat pedig ezzel egyidejűleg fizessék be. Az indítványozó a felhívásnak és ezáltal a Cstv. fenti rendelkezésének csak részben tett eleget, a vagyonfelügyelőnek hitelezői igényét bejelentette és a díjat leróta. A vagyonfelügyelő az indítványozó követelésének nyilvántartásba vételét elutasította, mert az igény bejelentése az adós irányába nem történt meg. Az indítványozó e döntés ellen 2019. július 8. napján kifogással élt, amelynek a Székesfehérvári Törvényszék 3.Cspkh.2/2019/5. számú, 2019. július 18. napján kelt végzésével helyt adott, egyben kötelezte a vagyonfelügyelőt az indítványozó hitelezői igényének elismert, biztosított követelésként való nyilvántartásba vételére. Időközben, 2019. július 10-én egyezségi tárgyalására került sor, amelynek eredményeként a felek között a csőd-egyezség létrejött, azonban a kifogást előterjesztő indítványozó hitelezőként azon nem volt jelen.
- [5] Az első fokon eljáró Székesfehérvári Törvényszék 2019. július 31-én kelt 7.Cspk.2/2019/11. számú végzésével a csődeljárást megszüntette. A törvényszék indokolása szerint a jóhiszeműség és a tisztességes joggyakorlás alapelveinek sérelmét jelentette, hogy az egyezségi tárgyalás megtartásával a kifogás elbírálását nem várták meg.
- [6] Az adós fellebbezése folytán eljáró Győri Ítéltábla a 2019. szeptember 12-én meghozott Cspkf.II.25.558/2019/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és határozat hozatalára kötelezte. Az ítéltábla álláspontja szerint az indítványozó azon mulasztása, hogy követe-

lését kizárólag a vagyonfelügyelőnek jelentette be és az adósnak nem, a Cstv. 20. § (3) bekezdése szerinti jogkövetkezményeket vonja maga után, azaz az egyezségkötésben nem vehet részt, az egyezség hatálya nem terjed ki rá, a bejelentési határidő elmulasztása miatt nyilvántartásba nem vett hitelezői igény jogosultja pedig az adós ellen követelését nem érvényesítheti, azonban a más által kezdeményezett felszámolási eljárásban a még el nem évült követelését bejelentheti.

- [7] A megismételt eljárásban 2019. szeptember 26-án meghozott 7.Cspk.4/2019/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság a felek által 2019. július 10-én megkötött egyezséget jóváhagyta, és a csődeljárást befejezetté nyilvánította.
- [8] E végzés ellen az indítványozó fellebbezést nyújtott be, amelyet az elsőfokú bíróság 7.Cspk.4/2019/4. számú végzésével visszautasított. Határozatát azzal indokolta, hogy az indítványozó az eljárásban és az egyezség megkötésében hitelezőként nem vett részt, ezért az egyezséget jóváhagyó és a csődeljárást befejezetté nyilvánító végzés ellen sem nyújthat be fellebbezést.
- [9] Az indítványozó fellebbezésére másodfokon eljáró a Győri Ítéltábla 2019. november 12. napján kelt Cspkf.II.25.702/2019/2. számú, az indítványozónak 2019. november 20-án kézbesített végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság helytállóan határozott az indítványozó mint kifogásoló hitelezőnek a csődegyezséget jóváhagyó és a csődeljárást befejezetté nyilvánító végzése elleni fellebbezése visszautasításáról. Indokolásában az ítéltábla rámutatott, hogy „[a] Cstv. 3. § (1) bekezdésének ca) alpontja, továbbá 12. § (2) és (5) bekezdéseiből csak az a következtetés vonható le, attól az időponttól kezdődően, hogy a csődeljárás megindulásakor hitelezőnek minősülő személy követelését a vagyonfelügyelő nem vette nyilvántartásba, s a bíróság az ezzel szembeni kifogást alaptalannak ítélte meg, a továbbiakban a hitelező jogait nem gyakorolhatja. A bírói gyakorlat következetes abban, hogy nem gyakorolhatók a hitelezői jogok, ha a csődeljárás kezdő időpontját követő 30 napon belül a követelés bejelentésére a vagyonfelügyelőnek és az adósnak nem kerül sor.”
- [10] Az indítványozó az ítéltábla végzésével szemben 2019. december 31-én alkotmányjogi panaszt, majd felülvizsgálati kérelmet is előterjesztett. A folyamatban lévő felülvizsgálati eljárásra tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 32. § (3) bekezdése alapján IV/52-2/2020. számú végzésével visszautasította.
- [11] A Kúria 2020. február 18-án kézbesített Gfv.VII.30.001/2020/2. számú végzésével az indítványozó felülvizsgálati kérelmét ugyancsak visszautasította azzal az indokolással, hogy a fellebbezést visszautasító végzés nem minősül sem a csődeljárás érdemében, sem a Pp. 406. § (2) bekezdésében taxatív módon felsorolt végzésnek, ezért felülvizsgálatnak vele szemben nincs helye.
- [12] 2.2. A felülvizsgálati döntést követően az indítványozó ismételt előterjesztette alkotmányjogi panaszát a Győri Ítéltábla Cspkf.II.25.702/2019/2. számú, valamint a Székesfehérvári Törvényszék 7.Cspk.4/2019/2. és 4. alszámú végzéseivel szemben.
- [13] A panaszban az indítványozó előadta, hogy a támadott bírói végzések a Cstv. és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályainak helytelen értelmezésével, a csődeljárás céljával és az irányadó bírói gyakorlattal ellentétesen jutottak arra a következtetésre, hogy az eljárás során az indítványozó hitelezőnek nem tekinthető, ezért jogorvoslati jogával nem élhet.
- [14] Érvelése szerint nem eredményezheti a hitelezői jogok és a hitelezői követelés elenyészését, ha az adós nem közvetlenül a hitelezőtől értesül a követelés bejelentéséről, hanem a vagyonfelügyelőtől. Utalt arra, hogy korábban az adós több ízben is elismerte a hitelező felé fennálló tartozását.
- [15] Az indítványozó sérelmezte továbbá, hogy a bíróság a 7.Cspk.4/2019/2. számú végzésével érdemi vizsgálat és indokolás nélkül hagyta jóvá a csődegyezséget.
- [16] Aggályai összegzéseként kifejtette, hogy a lefolytatott csődeljárás teljes egészében – a csődkérelem benyújtásától az indítványozó fellebbezési jogának a visszautasításáig és felülvizsgálati lehetőségének kizárásáig – a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmével járt.
- [17] Az indítványozó álláspontja szerint a megjelölt bírói döntések az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének, valamint a 28. cikkének sérelmét idézték elő.

- [18] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján elsőként azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [19] 3.1. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria 2020. február 18-án kézbesített végzését követően – határidőn belül – 2020. február 25-én ismételten előterjesztette panaszát. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntéseket, megjelölte továbbá az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, és – az alábbi kivételtől eltekintve – az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, valamint annak indokolását. Az indítványozó a bírói döntés alapjául szolgáló eljárásban kifogásoló hitelező volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [20] Az Alaptörvény 27. § (1) bekezdés a) pontja alapján akkor lehet alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulni, ha a bírói döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály ugyanakkor nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [21] A fentiek alapján az indítványban megjelölt alaptörvényi rendelkezések közül csak a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésére alapított elemek tekintetében felel meg a panasz a határozott kérelem valamennyi követelményének [Abtv. 52. § (1b) bekezdés].
- [22] 3.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [23] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését – különösen, ha az értelmezés a Kúria határozatában jelenik meg – el kell ismernie {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [24] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy alkotmányjogi panasz alapján eljárva csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja, tartózkodik attól, hogy a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok tevékenységét törvényességi-jogalkalmazási kérdésekben felülbírálja. „Az a tény, hogy az eljáró bíróságok az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően értelmezték az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.” {3060/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [41]}
- [25] Az indítványozó álláspontja szerint a bíróságok figyelmen kívül hagyták a csődeljárás alapvető célját. Véleménye szerint, a bírói jogértelmezéssel szemben, még bizonytalan hitelezői pozíciója ellenére is, félnek és érdekeltnek minősül az eljárásban az a személy, akinek kifogása alapján az elsőfokú bíróság a külön fellebbezéssel nem támadható végzést meghozta, így jogosult az érdemi végzés ellen a fellebbezés és felülvizsgálati kérelem benyújtására is.
- [26] Az indítványozó ismertette az érveit szerinte alátámasztó bírói gyakorlatot, és felhívta a Cstv. és a Pp. azon rendelkezéseit, amelyek alapján igazolhatónak látja, hogy a bírói állásponttal szemben – a vitatott hitelezői pozíciója ellenére is – biztosítani kell számára a jogorvoslat lehetőségét.
- [27] Az indítványozó által állított jogsértő jogalkalmazás tekintetében az Alkotmánybíróság arra emlékeztet, hogy önmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panaszra. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [28] Az Alkotmánybíróság ebben az összefüggésben rámutat, hogy az indítványozó által állított aggályok törvényértelmezési kérdéseket vetnek fel, amelyeket már az alapeljárás során is előadott és amelyekkel szemben a bíróságok részletesen kifejtették ellentétes jogi álláspontjukat. Önmagában a bíróságok indítványozóétól eltérő álláspontja, még ha az esetleg téves is, nem veti fel a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [29] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó valójában a tisztességes bírósági eljáráshoz és jogorvoslathoz való jog állított sérelmén keresztül a bíróság által alkalmazott jogszabályok körét, a bírói törvényértelmezés és bizonyítékértékelés helyességét, valamint a bíróságok által mindezekből levont következtetéseket vitatja, azaz a számára kedvezőtlen bírói döntések tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját jelenti. Az indítvány azt célozza, hogy a bíróságok által eldöntött tény- és jogkérdéseket felülbírálati bíróságként vizsgálja felül az Alkotmánybíróság, és a jogerős döntéstől eltérően értékeli.

- [30] Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy „önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]–[29]}.
- [31] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá.
- [32] 4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában, valamint a 29. §-ában foglalt feltételeknek, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére azt visszautasította.

Budapest, 2020. október 13.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/565/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3390/2020. (X. 29.) AB HATÁROZATA

bírói döntés megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Dienes-Oehm Egon* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 103.Mpk.50.015/2018/12. számú végzése alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 103.Mpk.50.015/2018/12. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az indítvány benyújtására alapul szolgáló ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. Az indítványozó 2006 óta önkormányzati képviselő volt, 2014-ben is megválasztásra került. A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 2014. október 12-ével (a 2014. évi általános önkormányzati választások napjával) léptette hatályba – többek között – az önkormányzati képviselők méltatlanságával kapcsolatos szabályokat. Az Mötv. 38. § (1) bekezdésének *d*) pontja szerint méltatlanság miatt a képviselő-testület határozatával megszünteti annak az önkormányzati képviselőnek a megbízását, „akinek az állammal, önkormányzattal szemben – a lehetséges jogorvoslati eljárások kimerítését követően – köztartozása áll fenn, és azt az erről szóló értesítés kézhezvételétől számított hatvan napon belül [...] nem rendezi”. A (2) bekezdés szerint: „Az önkormányzati képviselő köteles az (1) bekezdés *a)–g*) pontjában foglaltakról, a jogerős ítélet kézhezvételétől vagy az (1) bekezdés *d*) és *e*) pontjában foglaltak beálltától számított három napon belül tájékoztatni a képviselő-testületet és a kormányhivatalt.” Mindezekhez kapcsolódóan az Mötv. 38. § (4) bekezdése szabályozza, hogy „az önkormányzati képviselő megválasztásától számított harminc napon belül köteles kérelmezni felvételét az adózás rendjéről szóló törvényben meghatározott köztartozásmentes adózási adatbázisba (a továbbiakban: adatbázis). Az önkormányzati képviselő az adatbázisba történő felvételére irányuló kérelme benyújtásának hónapját követő hónap utolsó napjáig köteles a képviselő-testületnél igazolni az adatbázisba való felvételének megtörténtét. Amennyiben az állami adóhatóság az adatbázisba történő felvételt követően megállapítja, hogy az önkormányzati képviselő az adatbázisba történő felvétel feltételeinek nem felel meg, az adatbázisból törli, amelyről írásban értesíti a képviselő-testületet és a kormányhivatalt.” Az indítványozó az Mötv. 38. § (4) bekezdésében foglalt kötelezettségének 2014. november 3-án eleget tett, felvették az adatbázisba.

- [4] 2.2. Az indítványozónak a Nemzeti Foglalkoztatási Alap terhére folyósított jogtalanul felvett támogatás jogcímén, 2012 nyarán köztartozása keletkezett. Az adóhatóság felé 2017. december 11-én érkezett megkeresés az Emberi Erőforrások Minisztériumától, a köztartozást ekkor rögzítették az előírt kötelezettségek nyilvántartására szolgáló végrehajtói letéti kartonon. Az indítványozó részletfizetés iránti kérelme 2018. március 29-én jogerősen elutasításra került, mindezek következtében az indítványozót 2018. április hónapban törölték az adatbázisból. Erről 2018. április 10-én elektronikus úton tájékoztatták, amit az indítványozó átvett (letöltötte). A jogszabály által biztosított 8 napon belül nem tett észrevételt a törlésre.
- [5] Az önkormányzat (mely képviselő-testületének az indítványozó tagja volt) hivatala nevében az aljegyző 2018. szeptember 17-én megkereste a Nemzeti Adó és Vámhivatal Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Adó- és Vámigazgatóságát (a továbbiakban: NAV), mivel az adatbázis ellenőrzése során észlelte, hogy az indítványozó nem szerepel benne. Megkeresésének okaként azt jelölte meg, hogy az indítványozó köztartozás-mentességét hitelt érdemlően nem lehetett ellenőrizni, mivel a NAV adatbázisában 2018. április hónaptól nem szerepel, és a törléséről nem érkezett értesítés az önkormányzati hivatalhoz. A NAV 2018. szeptember 28-án írásban tájékoztatta az aljegyzőt, hogy az indítványozót értesítették arról, hogy az adók módjára behajtandó köztartozása miatt törölték az adatbázisból, aki a törlésről szóló értesítést átvette, azt követően nem kérte ismétlenül az adatbázisba való felvételét. A NAV tájékoztatása szerint az indítványozó köztartozása 2018. szeptember 28-án is fennállt.
- [6] 2.3. A polgármester 2018. október 24-én írásban fordult a képviselő-testület Ügyrendi Bizottságának elnökéhez azzal, hogy az aljegyző a keltetéssel azonos napon méltatlansági eljárás megindítása iránti írásbeli kezdeményezést nyújtott be; az Mötv. 37. § (3) bekezdése alapján a polgármester az ilyen irányú kezdeményezést haladéktalanul továbbítja a kivizsgálásra illetékes bizottságnak. Kérte az elnököt, hogy az Ügyrendi Bizottság a jogszabályban előírt 30 napos határidőn belül vizsgálja ki a méltatlansági kezdeményezést.
- [7] Az Ügyrendi Bizottság elnöke 2018. október 25-én előterjesztést készített az Ügyrendi Bizottság 2018. október 29. napján tartandó rendkívüli zárt ülésére, melyben ismertette a Mötv. összeférhetlenséggel és méltatlansággal kapcsolatos szabályait, továbbá hogy hivatalból ellenőrzésre került a képviselők adatbázisban való szereplése, mely alapján megállapítható, hogy az indítványozó nem tett eleget az Mötv.-ben foglalt jogszabályi kötelezettségének. Az Mötv. egyértelműen rögzíti, hogy akinek köztartozása áll fenn, annak önkormányzati képviselői megbízatását a képviselő-testületnek kötelessége határozattal megszüntetni, méltányosságot nem gyakorolhat. Az Mötv. 38. § (5) bekezdése értelmében a méltatlansági eljárásra az összeférhetlenségre vonatkozó, az Mötv. 37. § (2)–(7) bekezdésében foglalt szabályokat kell megfelelően alkalmazni. Így amennyiben az érintett képviselő a köztartozás-mentességét felszólítást követően sem tudja igazolni, akkor velem szemben az Ügyrendi Bizottság az Mötv. 37. § (2) bekezdése alapján javasolhatja az összeférhetlenség alapjául szolgáló körülmények fennállásának megállapíthatóságát, és az összeférhetlenség kimondását. Az Mötv. 46. § (2) bekezdés a) pontja és 60. §-a értelmében a bizottságnak az előterjesztést zárt ülésen kell megtárgyalnia. Az előterjesztés határozati javaslatot is tartalmazott, mely szerint az önkormányzat képviselő-testülete Ügyrendi Bizottsága felszólítja az adatbázisban nem szereplő képviselőket, hogy a határozat kézhezvételétől számított 5 napon belül nyújtsák be az adóhatóság által kiállított köztartozás-mentességi igazolásukat; ha pedig rendelkeznek köztartozással, úgy az annak részletekben való megfizetését engedélyező adóhatósági okiratot.
- [8] Az Ügyrendi Bizottság 2018. október 29-i rendkívüli zárt ülésén az elnökön és két tagon kívül részt vett az aljegyző, aki tanácskozási joggal, jegyzőkönyvvezetőként volt jelen. Az ülésen meghozott, 11/2018. (X. 29.) számú határozat 3. bekezdése szerint az Ügyrendi Bizottság felszólítja az adatbázisában nem szereplő indítványozót, hogy a határozat kézhezvételétől számított 5 napon belül nyújtsa be az adóhatóság által kiállított köztartozás-mentességi igazolást, ha pedig köztartozással rendelkezik, akkor az annak részletekben való megfizetését engedélyező jogerős adóhatósági okiratot. Az aljegyző 2018. október 31-i keltetéssel Bal/2000-7/2018. szám alatt írásban tájékoztatta az indítványozót az Ügyrendi Bizottság határozatában foglaltakról, melyet az indítványozó 2018. november 5. napján vett kézhez.
- [9] Az Ügyrendi Bizottság elnöke 2018. november 13-ára rendkívüli zárt ülést tűzött ki, melyen megállapították, hogy az indítványozó az Mötv. 38. § (2) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségét elmulasztotta, köztartozása 60 napon túl is fennáll, annak részletekben való megfizetését engedélyező jogerős adóhatósági okiratot nem nyújtott be. Mindezekre tekintettel az Ügyrendi Bizottság azt javasolta a képviselő-testületnek, hogy határozatban állapítsa meg az indítványozó méltatlanságát, és szüntesse meg képviselői megbízatását. Az Ügyrendi Bizottság határozatának száma 12/2018. (XI. 13.).

- [10] 2.4. A polgármester 2018. november 14-én készített előterjesztést és határozati javaslatot a képviselő-testület részére, melynek rendkívüli nyílt üléséről Bal/62-16/2018. szám alatt, míg a rendkívüli zárt üléséről Bal/62-16/2/2018. szám alatt készült jegyzőkönyv. A jegyzőkönyv mellékletét képező, részletesen indokolt 107/2018. (XI. 14.) számú határozatában a képviselő-testület megállapította, hogy az indítványozó a tisztségére az Mötv. 38. § (1) bekezdés *d*) pontjában írt okból méltatlan, ezért önkormányzati képviselői megbízását megszünteti. A képviselő-testület jegyzőkönyvi megszüntető döntését Bal/200-11/2018. szám alatt a polgármester foglalta írásba. A határozat részletes indokolást tartalmaz (lényegében a korábban már ismertetett tényeket), rámutat továbbá arra, hogy a méltatlansági kezdeményezés kivizsgálásra a Szervezeti és Működési Szabályzatról szóló 4/2018. (V. 31.) Önkormányzati rendelet (a továbbiakban: SZMSZ) 3. melléklete alapján az Ügyrendi Bizottság köteles, mivel ezen szerv látja el a törvényben hivatkozott bizottsági feladatokat.
- [11] 2.5. A Bal/200-11/2018. számú határozatot az indítványozó 2018. november 19-én vette kézhez; az ellene benyújtott kérelem a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz 2018. november 27-én érkezett be.
- [12] Az indítványozó az Mötv. 37. § (4) bekezdése alapján – jogszabálysértésre hivatkozással – kérte a képviselő-testületi határozat hatályon kívül helyezését. Kérdésesnek tartotta, hogy az Ügyrendi Bizottság szabályszerűen került-e eljáró szervként meghatározásra, mivel az SZMSZ 48. § (4) bekezdése értelmében a bizottság működésével kapcsolatos feladatokat a rendelet 3. melléklete tartalmazza, azonban a 3. számú melléklet a 4/2017. (V. 31.) önkormányzati rendelethez címet viseli, tehát nem az SZMSZ-hez van hozzárendelve. Ezen túlmenően a 3. számú melléklet a bizottság feladatai körében csak az összeférhetlenség kezdeményezésének kivizsgálását sorolja fel, a méltatlanság kezdeményezésének kivizsgálását nem. Az indítványozó hivatkozott továbbá az adófolyószámla állapotának szabálytalan kikérésére, valamint az Ügyrendi Bizottság működésének törvényteleniségére amiatt, hogy – állítása szerint – az elnököt nem a képviselő-testület választotta meg, hanem – jogszabály felhatalmazó rendelkezése nélkül, saját tagjai közül – maga az Ügyrendi Bizottság. Kifogásolta ezen túlmenően azt is, hogy az Ügyrendi Bizottság ülésére nem hívták meg; és állítása szerint a képviselő-testület 2018. november 14-i ülésére sem hívták meg szabályszerűen. Nézete szerint az Ügyrendi Bizottság eljárási hibát vétett akkor, amikor 5 napos határidőt határozott meg számára a köztartozás-mentességének igazolására, mivel az adóhatósági igazolások kiadásának határideje 6 nap, és ha az elektronikus dokumentum előterjesztési, illetve kézbesítési ideje nem munkanapra esik, a határidő a következő munkanapon kezdődik. Álláspontja szerint a határozat amiatt is jogellenes, mert sem az Ügyrendi Bizottság, sem pedig a képviselő-testület nem tisztázta, nem vizsgálta, hogy a NAV értesítette-e a köztartozás fennállásáról, és ha értesítette, akkor az értesítés kézhezvétele mikor történt. Mindezekből következően nézete szerint az Ügyrendi Bizottság indítványa alapján a képviselő-testület nem került olyan helyzetbe, hogy egyértelműen kimondhassa a méltatlanságot.
- [13] Az indítványozó kifogásolta azt is, hogy a képviselő-testület nem az ülés napján fennálló állapotot vizsgálta, hanem egy korábbi NAV tájékoztatás alapján döntött. Álláspontja szerint az Ügyrendi Bizottság előterjesztését úgy kellett volna számára kézbesíteni, hogy azt az ülés előtt legalább 5 nappal kézhez kapja. Kifogásolta, hogy míg az Ügyrendi Bizottság határozata szerint 2018. június 10. napjától nem felelt meg a köztartozás-mentességgel kapcsolatos feltételeknek, addig a képviselő-testület üléséről készült előterjesztés ezt az időpontot 2018. április 10-ében jelölte meg. Bár a képviselő-testület nem zárta ki a méltatlanságát tárgyaló szavazásból, azonban a polgármester elzárta attól, hogy a határozathozatalban részt vegyen, így mivel nem szavazhatott, az Mötv. 32. § (2) bekezdés *i*) pontjában meghatározott egyik kötelezettségének teljesítését akadályozták.
- [14] Az indítványozó a bíróság előtt folyó peren kívüli eljárásban adóigazolást csatolt, mely szerint 2018. április 11. napján az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 260. §-a szerint köztartozásmentes adózónak minősül.
- [15] Az adóigazolást az indítványozó kérelmére, köztartozásmentes adózói minősítése igazolásának céljára, 2018. december 28-i keltezéssel adta ki a NAV. Az indítványozó a bírósági eljárás során további, a korábbi igazolás tartalmával egyező tartalmú nyilatkozatot csatolt a 2018. november 14-i napra vonatkozóan (ezt az igazolást 2019. január 16-án adta ki a NAV).
- [16] A vitatott döntést hozó önkormányzat mint kérelmezett a kérelem elutasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy a 3. számú melléklet csupán évszámelírást tartalmaz, az nyilvánvalóan az SZMSZ melléklete. Igaz, hogy az Ügyrendi Bizottság feladatainak felsorolása között az SZMSZ az összeférhetlenségi kezdeményezés kivizsgálását rögzíti csak, azonban az Mötv. 38. § (5) bekezdése akként rendelkezik, hogy a méltatlansági eljárásra egyebekben az összeférhetlenségi eljárásra vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni. Az Ügyrendi Bizottság elnökének választására vonatkozó kifogások álláspontja szerint nincsenek összefüggésben

az indítványozó méltatlanságának tényével. Az önkormányzat iratokat csatolt annak bizonyítására, hogy az indítványozót az Ügyrendi Bizottság, valamint a képviselő-testület ülésére szabályszerűen meghívták. Az önkormányzat álláspontja szerint önmagában az a tény, hogy a NAV rendelkezésre bocsátotta a kért adatokat (és a kérést nem tagadta meg), bizonyítja, hogy az indítványozó adófolyószámla állapotára vonatkozó adatok szabályszerűen kerültek kikérésre. Az önkormányzat arra mutatott rá, hogy személyes ügyintézés esetén az indítványozó 5 napon belül minden nehézség nélkül beszerezhetné volna az adóhatóságtól a felhívásban szereplő adóigazolást. Mivel a NAV tájékoztatója egyértelműen rögzíti, hogy az indítványozó részletfizetés iránti kérelmét március 29-én jogerősen elutasították, így az önkormányzat jogi álláspontja szerint az Mötv. 38. § (1) bekezdés d) pontjának kógens szabálya alapján, a hivatalos adóhatósági közokiratban foglalt tényállításra tekintettel a képviselő-testületnek meg kellett állapítania a méltatlanságot.

- [17] A bíróság megkeresésére a NAV 2019. január 17-i keltezővel a következő tájékoztatást adta: „A kérelmezett részére küldött 2018. szeptember 28-án kelt tájékoztatás a nyilvántartásban szereplő, adott időpontban aktuális adatokat, megtett intézkedéseket tartalmazza. A másolatban megküldött [...] iktatási számú adóigazolásokban foglaltak is helyállóak, mivel adózó tartozása módosult, 2018. november 20. napjával a KOMA [t.i. az adatbázisból] kizárás alapját képező tartozás elévültetésére került sor. Fentiek alapján tájékoztatom arról is, hogy adózót a köztartozásmentes adózói adatbázisból 2018. április hónapban a nyilvántartásban szereplő tartozás miatt töröltük. Adózó 2018. április 10-én átvett [...] értesítésre a jogszabály által biztosított 8 napon belül nem tett észrevételt, az adatbázisba való ismételt felvételét pedig csak 2018. december 31-én kérte. [...] Az elévült, adók módjára behajtandó köztartozásokat a végrehajtói letéti kartonról 2018. november 20. napján töröltük. Így ezen időpontot követően kiadott adóigazolásokat már az elévülés miatt módosított adatok alapján adtuk ki, nyilvántartásunk az eredeti esedékesség időpontjával törölt összegeket már nem tartalmazta.”
- [18] 2.6. A bíróság a képviselő-testület határozatának felülvizsgálatára irányuló kérelmet elutasította. Az eljárás és a határozat meghozatala szabálytalanságának kérdése körében mindenben osztotta az önkormányzatnak az ellenkérelemben kifejtett álláspontját. Álláspontja szerint még az indokok valósága esetén sem lenne alkalmas egyetlen eljárási kifogás sem arra, hogy a határozat érdemi vizsgálatától eltekintsen a bíróság. Érdemben arra hivatkozott a bíróság, hogy az illetékes adóhatóság állapította meg, hogy 2018. március 31-i állapot szerint rendezetlen köztartozása van az indítványozónak, és ezért törlésre került az adatbázisból (tekintettel arra is, hogy a részletfizetési kérelmét elutasították). Az adatbázisból való törlésről tájékoztatták, arra észrevételt nem tett. Az Ügyrendi Bizottság felszólította az indítványozót, hogy 5 napon belül nyújtsa be az adóhatóság által kiállított köztartozás-mentességi igazolást; ezt nem tette meg. Erre tekintettel az önkormányzatnak meg kellett állapítania a jogellenes állapot fennálltát és azt, hogy ennek következményeként a képviselői tisztségét törvényi rendelkezés alapján meg kellett szüntetnie; az önkormányzat ezen törvényi kötelezettségének tett szabályszerűen eleget. A bíróság nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a végzésének meghozatalakor a köztartozás már nem állt fenn, a korábban elévült tartozás időközben kivezetésre került a NAV adónyilvántartásából.
- [19] 2.7. A bíróság döntése 2019. január 22-án kelt; az indítványozó az alkotmányjogi panaszához csatolt egy NAV tájékoztatót, mely szerint a megjelölt tartozások tekintetében a kötelezettség 2016. december 31. napján évült el [ld. az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény 19. § (1)–(4)]. Arra nincs adat, hogy az indítványozó a bíróság részére is benyújtott-e olyan NAV tájékoztatót, amely az elévülés pontos idejét tartalmazta; a bíróság döntésének meghozatalakor azonban arról biztosan tudomása volt, hogy a tartozások az eredeti esedékesség időpontjával kerültek az elévülés miatt törlésre.
- [20] 3. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát az Alkotmánybírósághoz, melyet a főtítokár hiánypótlásra való felhívása után kiegészített. Indítványában a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 103.Mpk.50.015/2018/12. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésének (passzív választójog), XXIII. cikk (8) bekezdésének (hivatalviseléshez való jog), valamint a XXIV. cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére tekintettel kérte, az alábbiak szerint.
- [21] 3.1. Az indítványozó arra hivatkozott, hogy az Mötv. 38. § (1) bekezdésének d) pontja alapján méltatlanság és hivatalvesztés csak köztartozás fennállta esetén mondható ki, azonban neki a képviselő-testület határozatának meghozatalakor nem állt fenn köztartozása. Az, hogy bár nem állt fenn köztartozása, mégis megszüntették

a képviselői megbízatását, nézete szerint azért sérti az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésében biztosított jogát, mert „a választhatóságból csak sarkalatos törvényben írtak alapján zárható ki a magyar állampolgár” és álláspontja szerint „a választhatóságból kizárással egyenértékű az is, ha ugyan a jogalkalmazó magát a megválasztást még engedi, de ezt követően, mielőtt a megválasztott személy érdemben gyakorolhatná a megválasztott tisztségét, a tisztségéből visszahívják. Éppen e hasonlóság, azonos eredmény miatt a választhatóság korlátozására vonatkozó alkotmányos szabályokat jelen ügyben is alkalmazni kell.” „Álláspontom szerint megállapítható, hogy a kérelmezett határozatának meghozatalakor [...] nem volt köztartozásom a korábbi elévülés következtében, ekként a kérelmezett jogszabályi alap nélkül szüntette meg képviselői tisztségemet, amely ugyanazzal az eredménnyel járt, mintha meg sem választhattak volna, amely így sértette az aktív választójogomat, mint alkotmányos jogomat, így a határozat megsemmisítése iránti kérelmemet elutasító végzés is ezt az alkotmányos jogomat sérti.” E körben az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésére; melyből következően „csak a törvényben foglalt körben, a törvényt kiterjesztő módon nem értelmezve korlátozható a passzív választójog (választhatóság). A bíróság, a bírói gyakorlat kiterjesztően nem értelmezheti a törvényben foglalt korlátozásokat, márpedig jelen ügyben ez történt, így a támadott végzés sérti az Alaptörvényt.”

- [22] 3.2. Az Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdéséhez, a hivatalviselés szabadságának sérelméhez kapcsolódóan ugyanígy érvelt az indítványozó: „álláspontom szerint a fenti alkotmányos szabályból az következik, hogy szintén csak törvényben írt esetekben fosztható meg bárki a választással szerzett közhivatalától.” „Képviselői tisztségem megszüntetése, melyet a támadott végzés sem orvosolt, a fenti szabályra [Mötv. 38. § (1) bekezdés d) pont] hivatkozva történt, de anélkül, hogy a fenti szabályban foglalt feltétel megvalósult volna. Nekem ugyanis elévülés folytán nem állt fenn köztartozásom, erre tekintettel pedig a tisztségem megszüntetése törvényi szabály hiányában történt, ami sérti a hivatalviseléshez fűződő alkotmányos jogomat, így a határozat megsemmisítése iránti kérelmemet elutasító végzés is ezt az alkotmányos jogomat sérti.”
- [23] 3.3. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának a sérelmével kapcsolatban arra hivatkozott az indítványozó, hogy a bíróság nem tett eleget az indokolási kötelezettségének. Részletesen ismertette a bírósági felülvizsgálati kérelmében szereplő különböző kifogásait és kifejtette, hogy a bíróság ezen kérdésekre adott indokolását nem tartja kielégítőnek. A bíróság ugyanis csak utalt arra, hogy mindenben egyetért az önkormányzat ellenkérelmében kifejtett – a végzésben korábban részletesen ismertetett – érvekkel, valamint hogy azok valósága sem adna okot az érdemi vizsgálat mellőzésére (vagyis ha igazak is lennének, pusztán a felsorolt eljárási kifogások alapján nem lehetne megsemmisíteni a képviselő-testület határozatát). Nézete szerint ez az indokolás nem felel meg az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt követelményeknek, érdemben nem indokolja meg a kérelem elutasítását. E körben hivatkozott a 7/2013. (III. 1.) AB határozatban foglaltakra.
- [24] Nézete szerint az, hogy a bíróság kifejezetten azt az indokolást alkalmazza, hogy mindenben az ellenkérelemben foglaltakkal ért egyet, a pártatlanságnak – mint a tisztességes eljáráshoz fűződő alkotmányos jog egyik alapelemének – a sérelmével jár. „A bíróság nem jár el helyesen, ha pusztán utal valamely fél indítványában foglaltakra, hanem részletesen ki kell fejtenie, hogy miért azzal ért egyet. Ennek hiányában az alapul fekvő határozat nem felel meg az alkotmányos követelményeknek.” Nézete szerint ezt támasztja alá a 25/2013. (X. 4.) AB határozat is; indítványában beidézi az általa relevánsnak tartott részeit. Az idézett gyakorlatból az indítványozó álláspontja szerint az következik, hogy a végzésben foglalt indokolási mód, amely csak visszautal az egyik fél érvelésére, nem fogadható el alkotmányossági szempontból.

II.

- [25] Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései:

„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„XXIII. cikk (1) Minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy az országgyűlési képviselők, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint az európai parlamenti képviselők választásán választó és választható legyen.

[...]

(8) Minden magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy rátermettségének, képzettségének és szakmai tudásának megfelelően közhivatalt viseljen. Törvény határozza meg azokat a közhivatalokat, amelyeket párt tagja vagy tisztségviselője nem tölthet be.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

III.

- [26] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdésében foglalt feltételeknek megfelel, az indítványozó érintettnek tekinthető, a végzés az ügy érdemében hozott döntés és vele szemben további jogorvoslatra nincs lehetősége.
- [27] Az Abtv. 29. §-a szerint „[a]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be”. A testület álláspontja szerint az ügyben mind a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, mind alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felmerülhet az alábbiak szerint. Míg az országgyűlési képviselők jogállását – és e körben a képviselői megbíztatás megszűnését – az Alaptörvény 4. cikke részletesen szabályozza, addig az önkormányzati képviselők megbíztatását az Alaptörvény közvetlenül nem részesíti védelemben. Erre tekintettel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel annak eldöntése, hogy az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott passzív választójog, illetve a XXIII. cikk (8) bekezdésében foglalt közhivatalviseléshez való jog, esetleg ezek együttesen alaptörvényi szintű védelemben részesítik-e az (1) bekezdés szerinti választott képviselők (országgyűlési, helyi önkormányzati, európai parlamenti képviselők és a polgármester) már megszerzett mandátumát, vagy sem. E kérdések jelentősége az, hogy ha az önkormányzati képviselő megbíztatása az Alaptörvény által védett, akkor – arra is tekintettel, hogy az összeférhetetlenség a képviselőtestület döntésekor objektíve már nem állott fenn – megállapítható, hogy a bíróság az eljárása során nem ismerte és tárta fel az előtte fekvő ügy alapjogi összefüggéseit, vonatkozásait, hanem ezek nélkül hozta meg döntését, ami okot adhat a bíróság végzésének megsemmisítésére. Mindezekre tekintettel az indítványt az Alkotmánybíróság öttagú tanácsa 2019. október 15-i ülésén befogadta.

IV.

- [28] Az indítvány az alábbiak szerint megalapozott.
- [29] 1. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza azt – az először a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés indokolásának [14]–[15] bekezdéseiben kifejtett, majd azóta számos döntésében megerősített – gyakorlatát, mely szerint „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. A bírósági

jogértelmezésnek, jogalkalmazásnak közvetlenül kell valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelmére vezetnie.”

- [30] A jelen ügyben azonban a testületnek figyelemmel kellett lennie az Alkotmánybíróság által megállapított, számos döntésében hivatkozott, következő szempontokra is: „Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvénynek ez a rendelkezése a bíróságok számára alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék {ld. pl. 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33] és 28/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}. Ebből a kötelezettségből következik, hogy a bíróságnak a jogszabályok adta értelmezési mozgástér keretein belül azonosítania kell az elé kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmeznie.

A bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvényellenes.” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [17]–[18]}

- [31] 2. A határozat IV/1. pontjában (Indokolás [29] és köv.) leírtakból következően az Alkotmánybíróságnak először azt kellett megvizsgálnia, hogy az indítványozó által hivatkozott alaptörvényi rendelkezésekre figyelemmel kellett-e lennie az eljáró bíróságnak a vonatkozó jogszabályok értelmezésekor és döntése meghozatalakor, másrészt megfogalmazva, hogy az önkormányzati képviselői megbízatást közvetlenül védi-e valamely, az indítványozó által hivatkozott alaptörvényi rendelkezés. A testület először az Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdésére alapított indítványt vizsgálta meg.

- [32] Az Alaptörvény hatálybalépését követően az Alkotmánybíróság közvetlenül eddig még nem foglalt állást abban a kérdésben, hogy az önkormányzati képviselői megbízatást az Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdésének fogalmi körébe tartozó közhivatalviselésnek tekinti-e. Az Alaptörvény negyedik módosítása (2013. március 25.) hatálybalépését követően, az Alaptörvény Záró és vegyes rendelkezések 5. pontjára tekintettel megállapította a testület, hogy „az újabb ügyekben vizsgálandó alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indokolásába történő beillesztése” {13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [32]}.

- [33] Az Alkotmány 70. § (6) bekezdése szerint: „Minden magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy rátermettségének, képzettségének és szakmai tudásának megfelelően közhivatalt viseljen.” Az Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdése és az Alkotmány 70. § (6) bekezdése szövegszerűen is megegyezik, így az Alkotmánybíróság jelen ügy szempontjából nem látta akadályát annak, hogy az Alaptörvény hatálybalépése előtt, az Alkotmány alapján hozott döntéseiben foglaltakat figyelembe vegye.

- [34] Az 5/2006. (II. 15.) AB határozatban az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg: „Az önkormányzati képviselőkkel szemben megállapított összeférhetetlenségi szabályok, amennyiben akadályát képezik a képviselői megbízatás betöltésének, az Alkotmány 70. § (6) bekezdésében szabályozott közhivatal viseléséhez való jog korlátozását eredményezhetik.

Az Alkotmánybíróság több határozatában értelmezte a közhivatal viseléséhez való jog tartalmát. E határozataiban rámutatott arra, hogy ez az alkotmányos jog a közhatalom gyakorlásában való részvétel általános alapjogát garantálja [39/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 263, 275].

Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az Alkotmányban szabályozott közhivatal viseléshez való jog alapján senkinek nincs Alkotmányból folyó alanyi joga, meghatározott közhivatal, illetőleg közhivatalok betöltéséhez. Az Alkotmány 8. § (2) bekezdése alapján törvény a közhivatal viseléséhez való jogot szabályozhatja, a közhivatal betöltését feltételekhez kötheti (962/B/1992. AB határozat, ABH 1995, 627, 629).” [5/2006. (II. 15.) AB határozat, ABH 2006, 153, 165]

- [35] Az 5/2009. (IV. 30.) AB határozatban a testület az alábbiakra mutatott rá: „Közhivatalon általánosságban minden, az államhatalom gyakorlásában való közvetlen részvételt, illetve közreműködést (különösen az állam nevében való cselekvést) feltételező tevékenység értendő, függetlenül attól, hogy alkotmányjogilag »foglalkozásnak« minősül-e vagy sem. Az Alkotmány a közhivatalok legfontosabb eseteit – a választhatóságot, az egyes alkotmányos tisztségek, mint pl. a köztársági elnöki, miniszteri, bírói, országgyűlési képviselői, polgármesteri stb. betöltésének feltételeit többé-kevésbé részletesen külön szabályozza; ezekre tehát csak kiegészítő szabályként alkalmazható az Alkotmány 70. § (6) bekezdése. Vannak azonban esetek [...], amelyek »közhivatalnak« minősíthetők, és így szabályozásuk alkotmányossága mindenekelőtt az Alkotmány 70. § (6) bekezdése alapján ítéltető meg.” [52/2009. (V. 6.) AB határozat, ABH 2009, 396, 401]
- [36] Az Alaptörvény hatálybalépését követően az Alkotmánybíróság a 41/2012. (XII. 6.) AB határozatában vizsgálta, hogy a nemzetiségi önkormányzati képviselőkre vonatkozó egyik összeférhetlenségi szabály nem ellentétes-e az Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdésével, és az alábbiakra mutatott rá: „Az alapvető jogok biztosa a közhivatal viseléséhez való alkotmányos jog szükségtelen és aránytalan korlátozásaként értékelte, hogy az Njtv. [a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény] [...] 107. §-a szerint a képviselői minőséggel összeegyeztethetetlen, ha a képviselő nem teljesíti a felszámolási eljárásban ki nem elégített követelésekért a bíróság által megállapított kötelezettségét. Ez a polgári jogi felelősség – az alapvető jogok biztosa szerint – nem szükségképpen vet fel etikai aggályokat. Az Alkotmánybíróság korábban már vizsgált közhivatali viselőikkel szemben megfogalmazott összeférhetlenségi – hivatali, gazdasági és egyéb speciális összeférhetlenségi, mint például méltatlansági – okokat. Kiindulópontja, hogy a közhivatal viseléséhez való jog korlátozása is csak alkotmányos keretek között történhet, vagyis a korlátozásnak alkotmányos indokok kell alapulnia és azzal arányosnak kell lennie [1158/B/1990. AB határozat, ABH 1991, 547, 549; 55/1994. (XI. 10.) AB határozat, ABH 1994, 296; 30/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, 130; 8/2011. (II. 18.) AB határozat, ABH 2011, 49]. A jelen ügyben egy választott, közmegegyeztetést betöltő személlyel szemben megfogalmazott elvárásról van szó, nevezetesen arról, hogy a nemzetiségi önkormányzat tagja a bíróság által megállapított kötelezettségének tessen eleget. Az Alkotmánybíróság ebben az esetben a jogalkotó által a törvényjavaslathoz fűzött indokolásban a korlátozás céljaként megfogalmazottakat szükségesnek és a korlátozással arányban állónak találta, miszerint a »helyi önkormányzati képviselői, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselői megbízási a közélet szempontjából kiemelten fontos tisztség, melynek elnyerése a választópolgárok bizalmának megtestesülését jelenti, a közügyek intézésére adott széles körű társadalmi felhatalmazást és legitimitációt biztosít. Az önkormányzati testületek munkájában történő részvétel mind morális, mind jogi értelemben feddhetlenséget követel meg a választópolgárok bizalmát elnyert képviselők részéről, melynek fontos, nélkülözhetetlen eleme a közmegegyeztetésre vállalkozó polgárok erkölcsi tisztasága és példamutatása.« Az Alkotmánybíróság szerint a jogkövető magatartás – és ennek keretében a bíróság által megállapított kötelezettség teljesítése is – elengedhetetlen feltétele a közmegegyeztetés betöltésének. Ebből a szempontból az Alkotmánybíróság szerint nem releváns, hogy a kötelezettség köztartozás, vagy más jogviszonyból származik-e [lásd 37/2003. (VI. 26.) AB határozat, ABH 2003, 416].” [41/2012. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [55]–[57]]
- [37] Az Alkotmánybíróság eddig ismertetett döntései a jogi szabályozás alkotmányosságát vizsgálták; a határozatok egyértelműek abból a szempontból, hogy a képviselőkre vonatkozó összeférhetlenségi vagy méltatlansági szabályok összefüggésben állnak a közhivatal viseléshez való joggal. [Ebből általánosságban az a következtetés vonható le, hogy ha egy konkrét törvényi szabályozás nem felel meg az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglaltaknak, akkor megállapítható az Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdésének a sérelme.] Bár jelen ügyben nem a törvényi szabályozás, hanem a jogalkalmazás alkotmányossága vitatott, az idézett alkotmánybírósági határozatok azon megállapítása, hogy az önkormányzati képviselői megbízási a közhivatalviseléshez való jog [Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdése] védelme alatt áll, jelen ügyben is iránymutató.
- [38] 3. A 3256/2019. (X. 30.) AB határozatában az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott indítvány alapján azt vizsgálta meg, hogy a konkrét bírói döntés sérti-e az indítványozónak az Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdésében biztosított jogát. E körben mutatott rá az alábbiakra: „Az Alkotmánybíróság a 3154/2018. (V. 11.) AB határozatában kimondottakkal összhangban emlékeztet az alábbiakra. Egy polgármester vagy más önkormányzati képviselő kampányidőszakban is gyakorolhatja fennálló megbízásiából fakadó jogait, illetve teljesítheti kötelezettségeit. Pusztán arra tekintettel, hogy újabb választáson meg kívánja méretetni magát,

vagyis jelöltként részt vesz a kampányban, közhivatal viseléséhez való jogának gyakorlása és véleménynyilvánítási szabadsága általában nem korlátozható.” {3256/2019. (X. 30.) AB határozat, Indokolás [26]}

- [39] A testület ugyanezen álláspontját a 3257/2019. (X. 30.) AB határozatában, valamint a 3313/2019. (XI. 21.) AB határozatában is megerősítette. Bár ezek a döntések egy speciális helyzetre vonatkoznak, nevezetesen arra, amikor a képviselők a választási kampánytevékenység alatt gyakorolják a közhivatal viseléséhez való jogukat, az a következtetés mindenképpen levonható belőlük, hogy az önkormányzati képviselői tisztség az Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdésének a védelmi körébe tartozik.
- [40] 4. Az Alkotmánybíróság korábbiakban ismertetett gyakorlata alapján tehát egyértelműen megállapítható, hogy az önkormányzati képviselői megbízatás egyben közhivatal-viselés is, amely az Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdésének a védelme alatt áll. Ebből következően a tisztség betöltésére, illetve az attól való megfosztásra vonatkozó – összeférhetlenségi és méltatlansági – szabályoknak meg kell felelniük az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében meghatározott, ún. szükségességi-arányossági tesztnek. Emellett az összeférhetlenség és a méltatlanság kérdésében való konkrét döntéshozatal során, melynek következménye akár a megbízatás megszüntetése is lehet, az eljáró szerveknek (a képviselő-testületnek, illetve a bíróságnak) fokozottan figyelemmel kell lenniük arra, hogy az Mötv.-ben foglalt törvényi feltételek fennállnak-e, mivel döntésük a képviselő Alaptörvényben biztosított jogát érinti (korlátozza vagy éppen kizárja ezen jogának adott körben való gyakorlását).
- [41] 5. Az Alkotmánybíróság vizsgálata során megállapította, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott végzést meghozó Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság rendelkezésére állt olyan okirat, amelyből egyértelműen megállapítható volt, hogy a bírósági eljárás időpontjában az indítványozónak már nem állt fenn a köztartozása; a korábbi köztartozások elévülés miatt az eredeti esedékesség időpontjával törlesztésre kerültek. (Az indítványozó által az Alkotmánybírósághoz benyújtott, az adóhatóság által kiállított tájékoztatás szerint a tartozások 2016. december 31. napjával évültek el.) A bíróság azonban a rögzítésén túl (ld. a végzés 6. és 7. oldala) semmilyen jelentőséget nem tulajdonított ennek a ténynek, az Mötv. 38. § (1) bekezdése d) pontjának és 37. § (7) bekezdésének értelmezésekor nem volt figyelemmel arra, hogy a köztartozás fennállása vezethet csak a méltatlanság és a képviselői megbízatás megszüntetéséhez, azonban a köztartozás a döntése meghozatalakor már nem áll fenn. Ehelyett a képviselőtestület döntésével kapcsolatban azt állapította meg, hogy annak „meg kellett állapítania a jogellenes állapot fennálltát, és azt, hogy ennek következményeként a kérelmezett képviselői tisztségét törvényi rendelkezés alapján meg kell szüntetnie, amit szabályszerűen meg is tett, eleget téve törvényi kötelezettségének” (ld. a végzés 8. oldala). E körben tehát a képviselőtestület döntését pusztán formálisan vizsgálta felül, és nem tulajdonított jelentőséget sem annak, hogy a NAV tájékoztató alapján okkal lehet következtetni arra, hogy a képviselőtestület döntésének meghozatalakor – az elévülés miatt – már nem állt fenn a köztartozás, sem annak, hogy saját döntése meghozatalakor már egyértelmű okirati bizonyíték áll rendelkezésre arra nézve, hogy a köztartozás nem áll fenn. A bíróság az elévülés – és ehhez kapcsolódóan a köztartozás nyilvántartásból való törlése – pontos idejének meghatározása nélkül hozta meg döntését. Azzal, hogy nem tulajdonított jelentőséget ennek a szempontnak, nem volt tekintettel arra, hogy az önkormányzati képviselői megbízatás az Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdésének védelme alatt áll, és ha az Mötv. 38. § (1) bekezdésében meghatározott feltétel a döntéshozatalakor ténylegesen nem áll fenn, akkor a megbízatás megszüntetése egyben ezen alapjog sérelmét is jelentheti.
- [42] Az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy volt-e olyan jogszabályi kötelezettsége az eljáró bíróságnak, hogy az előzőekben kifejtettek (és a NAV tájékoztatóban foglaltakat) figyelmen kívül hagyva, a képviselőtestület döntését pusztán formálisan vizsgálja felül. Az Mötv. 38. § (5) bekezdése szerint „[a] méltatlansági eljárásra egyebekben a 37. § (2)–(7) bekezdésében foglaltakat kell megfelelően alkalmazni”; a végzés meghozatalakor hatályos Mötv. 37. § (4) bekezdése alapján: „Az önkormányzati képviselő az összeférhetlenségét, a tisztsége megszűnését megállapító képviselő-testületi határozat felülvizsgálatát kérheti – jogszabálysértésre hivatkozással – a határozat kézhezvételétől számított nyolc napon belül a közigazgatási és munkaügyi bíróságtól.” A végzés meghozatalakor hatályos 37. § (5) bekezdése az alábbi előírást tartalmazza a bíróság eljárására vonatkozóan: „A bíróság a kérelemről – annak beérkezésétől számított harminc napon belül – a polgári perrendtartásról szóló törvény a munkaviszonyból és a munkaviszony jellegű jogviszonyból származó perekre vonatkozó rendelkezéseit megfelelően alkalmazva nempere eljárásban, három hivatásos bíróból álló tanácsban határoz. A bíróság az önkormányzati képviselőt, a keresettel megtámadott határozatot hozó képviselő-testület

képviselőjét, a kereset előterjesztőjét meghallgathatja. A bíróság döntése ellen további jogorvoslatnak, felülvizsgálatnak helye nincs.”

- [43] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy sem az Mötv., sem a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvénynek a munkaügyi perekre vonatkozó XXXIX. fejezete, illetve alkalmazandó egyéb szabálya nem zárta ki azt, hogy a bíróság megvizsgálja: ténylegesen fennállt-e a köztartozás a képviselőtestület, illetve a bíróság döntésének meghozatalakor.
- [44] 6. A korábban kifejtettekből következően egyértelmű, hogy a bíróság a végzésének meghozatalakor nem volt tekintettel arra, hogy az előtte fekvő ügy alapjogilag releváns, mivel közvetlenül érinti az indítványozó Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdésében biztosított jogát, az ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el. Ennek következtében az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 103. Mpk.50.015/2018/12. számú végzése alaptörvény-ellenes, ezért azt az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján megsemmisítette.
- [45] A bíróság végzésének megsemmisítésére tekintettel az Alkotmánybíróság – a többek között a 19/2018. (XI. 12.) AB határozatban hivatkozott gyakorlatot is figyelembe véve – az indítvány egyéb részeinek vizsgálatától eltekintett.

Budapest, 2020. október 13.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon alkotmánybíró különvéleménye

- [46] Nem értek egyet a támadott bírósági döntés megsemmisítésével, valamint a megsemmisítés indokaival.
- [47] A tervezet a közhivatal viseléséhez való, az Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdésében foglalt alapjogra tekintettel vizsgálta a támadott bírósági döntést. Az ügyben eljáró szervek eljárásának alapja a NAV által vezetett nyilvántartásból bekért hatósági igazolás volt (illetve az érintett képviselő köztartozásaival kapcsolatban kezdeményezett eljárásokra vonatkozó adatok). A bíróság erre tekintettel állapította meg azt, hogy a képviselő-testület nem tehetett mást, mint megállapította a köztartozás fennállására tekintettel a méltatlanság miatti megbízatás-megszűnést.
- [48] Az Mötv. 38. § (1) bekezdés *d)* pontja szerinti feltételek kógens és mérlegelést nem engedő feltételek. A határozat megállapítja, hogy „az eljáró szerveknek (a képviselő-testületnek, illetve a bíróságnak) fokozottan figyelemmel kell lenniük arra, hogy az Mötv.-ben foglalt törvényi feltételek fennállnak-e”. E megállapítással egyetértve fontos rámutatni arra, hogy az állampolgárok általában, a közügyek vitelében hivatalvállalással részt vevő állampolgárok pedig – az Mötv. 38. §-a alapján – kiemelten felelősek az esetleg fennálló köztartozásaik rendezéséért. Ebbe a felelősségbe beletartozik az is, hogy az időközben elévült köztartozás tekintetében a közhivatal vállaló személyek – éppen azért, mert a köztartozás rendezetlensége a méltatlanság egyik esete, ami hivatalvesztéshez vezethet – megteszik a szükséges lépéseket. Az indítványozónak 2018 márciusa és 2018 november között számos alkalommal lett volna lehetősége eljárást kezdeményezni, hogy megelőzze a KOMA-ból (köztartozásmentes adózói adatbázisból) való törlésének közjogi következményeit.
- [49] A határozat a közhivatal-viseléshez való jog sérelmét állapítja meg amiatt, hogy a bíróság nem vette figyelembe az elévülés tényét eljárása során. A szükségességi-arányossági tesztet nem végzi el a határozat indokolása,

csupán megállapítja, hogy a támadott bírósági döntés az Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdésében foglalt alapjog lényeges tartalmát sérti. A határozat érvelése szerint a képviselő mulasztása köztartozásával kapcsolatban a közhivatalviseléshez való jog védelme alatt áll, amire tekintettel a bíróságnak az Mötv. 38. § (1) bekezdés d) pont és (4) bekezdés kógens követelményeit figyelmen kívül kellett volna hagynia. Álláspotom szerint a közhivatalviseléshez való jogot ez esetben az adókötelezettség mint alkotmányos kötelezettség korlátozta, aminek feltételeit az Mötv. alapügyben alkalmazott rendelkezései tartalmazzák. Az Mötv. nem teszi lehetővé a határozatban foglalt szempont szerinti méltányosság gyakorlását a jogalkalmazók számára. Ezért a méltányosság „elmulasztása” a bíróság részéről nem vezet a közhivatalviseléshez való jog lényeges tartalmának megsértésére.

[50] A kifejtettekre figyelemmel álláspotom szerint az alkotmányjogi panasz elutasításának lett volna helye.

Budapest, 2020. október 13.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/660/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3391/2020. (X. 29.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.I.35.430/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Egy gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (Marján Ügyvédi Iroda, képviseli: dr. Marján István ügyvéd) útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján. Az indítványozó kérelme arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a Kúria Kfv.I.35.430/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenes, és ezért azt semmisítse meg.
- [2] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze az Alkotmánybíróság számára rendelkezésre bocsátott iratanyag alapján.
- [3] 1.1. Az elsőfokú adóhatóság 2117502335 iktatószámú határozatával az indítványozó terhére általános forgalmi adó (a továbbiakban: áfa) adónemben 2015. február-december közti időszakra vonatkozóan adóhiánynak minősülő adókülönbözetet állapított meg, amely után adóbírságot szabott ki, valamint késedelmi pótléket számított fel. Az elsőfokú adóhatóság ugyanis azt tárta fel, hogy a fakereskedéssel foglalkozó indítványozó egy fiktív láncolat tagja volt, és a befogadott számlákban feltüntetett áfát jogszerűtlenül vonta le. Az iratokban szereplő láncolaton keresztül a felperes nem szerezhette be a faárut, a számlák befogása során pedig nem tanúsított kellő körültekintést.
- [4] Az indítványozó fellebbezésére eljáró másodfokú adóhatóság a 2060576904/2017. számú határozatával az elsőfokú döntést helybenhagyta.
- [5] 1.2. Az indítványozó keresetet nyújtott be a másodfokú adóhatóság előbbi határozatával szemben. A Szekszárdi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: KMB) 4.K.27.092/2017/16. számú ítéletével a keresetet elutasította.
- [6] 1.3. A KMB jogerős ítélete ellen az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben előadta, hogy ügyében a tényállás-tisztázási kötelezettség sérült, a következtetések levonása kirívóan okszerűtlen volt, áfalevonási jogát jogszerűtlenül tagadták meg, az ítélet indokolása több okból kifolyólag is hiányos.
- [7] A Kúria végzésével az indítványozó felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasította. Érdemi döntéshozatalra ugyanis nem tartotta alkalmasnak a kérelmet. Egyrészt az adóhatóság által megsértett jogszabályra való azon indítványozói hivatkozás, amely általában jelöli meg az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvényt, nem teljesíti a felülvizsgálati kérelemre vonatkozó tartalmi követelményeket. A félnek felülvizsgálati kérelmében azt kell pontosan megjelölnie, hogy a jogerős ítélet mely jogszabályt (törvényhely, szakasz, bekezdés megjelölésével), illetve annak mely rendelkezését sértette. Másrészt a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 272. § (2) bekezdését azzal sem teljesítette a felülvizsgálati kérelem, hogy konkrét jogszabályhelyek megjelölése nélkül, mindössze szövegesen adta elő, miért jogszabálysértő a jogerős ítélet.
- [8] 2. A Kúria sérelmezett végzésével szemben az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Abtv. 27. §-a alapján. A KMB jogerős ítéletét az indítványozó nem támadta. Arra hivatkozott, hogy a Kúria Gfv.I.35.430/2018/2. számú végzése sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését a következők miatt.

- [9] Az indítvány értelmében a Kúria a Pp. 272. §-ában rögzített felülvizsgálat jogintézményét kiszámíthatatlanná tette. A felülvizsgálati kérelem érdemi vizsgálat nélküli és iratellenes elutasítása a Pp. 272. § (2) és (3) bekezdésének helytelen értelmezésével és alkalmazásával történt, amely szembemegy a Kúria joggyakorlatával is, ami a Kúria Tanácselnöki Értekezletének 2006. január hó 11-i emlékeztetőjében foglaltakból ismerhető meg. Eszerint „a felülvizsgálati kérelemnek egyrészt határozott kérelmet kell tartalmaznia arra nézve, hogy a jogerős határozat megváltoztatását mennyiben és milyen módon kérik, másrészt meg kell jelölni a kérelemben azt a jogszabálysértést, amely történhet paragrafus számra történő utalással, vagy e nélkül is, olyan tartalmú jogfejtéssel, amelyből számszerű megjelölésre következtetni lehet, és amelyből kitűnik, hogy mit és miért tart jogszabálysértőnek a felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél”.
- [10] A pontos törvényhelyre való számszaki utalás megkövetelésével a Kúria egyidejűleg megfosztotta az indítványozót a rendkívüli jogorvoslat igénybevételének a lehetőségétől is, és ezáltal az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való joga [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], valamint jogorvoslathoz való joga [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] is csorbát szenvedett. E két alapjog vonatkozásában az indítványozó több, alapvetően 2012 előtti alkotmánybírósági határozatot idézett.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [12] 3.1. A kérelmező gazdasági társaság alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és érintettsége fennáll, mivel a támadott végzéssel befejezett bírósági eljárásban felperes volt. Jogorvoslati jogát kimerítette, amikor keresetet nyújtott be az alperesi adóhatóság határozatát vitatva. A támadott döntéssel (a Kúria végzésével) szemben további jogorvoslati eljárás nem állt a rendelkezésére. Az indítvány felhívja az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó rendelkezést (Abtv. 27. §), kifejezett kérelmet tartalmaz a jogkövetkezmények megállapítására, valamint beazonosítható módon megjelöli a sérelmezett végzést. Az Alkotmánybíróság ugyan észlelte, hogy az alkotmányjogi panaszbeadvány első oldalán a sérelmezett határozat számában egy gépelési hiba található (Kfv. helyett Gfv.), a mellékelt iratok egyértelművé tették, hogy melyik határozat alkotmányossági felülvizsgálatát kérte az indítványozó, aki a támadott végzés kézbesítéséhez képest az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be indítványát.
- [13] 3.2. Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga sérelmét állíthatja. Az Alkotmánybíróságnak töretlen a gyakorlata azzal kapcsolatban, hogy „a jogbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, így a B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani” {3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [14]; 35/2017. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [14]; 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [8]; 3206/2020. (VI. 11.) AB végzés; Indokolás [19]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszának a B) cikk (1) bekezdésére alapított eleme azonban nem ezt tartalmazza, így az nem felel meg a befogadhatóság törvényi feltételeinek, ezért érdemi vizsgálatára nem kerülhetett sor.
- [14] 3.3. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel, amelyeket az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörében vizsgál, alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {lásd például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]; 3094/2019. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [16]; 3073/2019. (IV. 10.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [15] Az indítványozó a jogorvoslathoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] sérelmét abban jelölte meg, hogy a Kúria hivatalból elutasította a jogerős ítélettel szemben előterjesztett felülvizsgálati kérelmét. A felülvizsgálat a rendkívüli jogorvoslatok közé tartozik. Ezért az Alkotmánybíróság a befogadási eljárás során röviden áttekintette a rendkívüli jogorvoslat és a jogorvoslathoz való jog egymáshoz való viszonyát.
- [16] Szükséges emlékeztetni arra, hogy „[a]z Alkotmánybíróság gyakorlata következetes a tekintetben, hogy a jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslati eszközök igénybevételét foglalja magában {9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás [28]; 20/2015. (VI. 16.) AB határozat, Indokolás [16]}, azonban a rendes jogorvoslati eszközök mindegyikére egyaránt, azonos tartalommal vonatkozik. Az Alaptörvény nem tartalmaz arra vonatkozó előírást,

- hogy a jogorvoslati fórumrendszernek hány fokon kell biztosítania az érintett alapjog gyakorlását, ennek megfelelően a jogorvoslati eljárás egyfokú kialakítása az Alaptörvény kívánalmainak teljességgel eleget tesz {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [95]}." {12/2019. (IV. 8.) AB határozat, Indokolás [19]; 3189/2019. (VII. 10.) AB végzés, Indokolás [18]}
- [17] Ebből az következik, hogy a rendkívüli jogorvoslati eljárásban hozott kúriai végzés, amelyik hivatalból elutasította a felülvizsgálati kérelmet, nem vet fel a jogorvoslati eljárás jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] körében olyan kérdéseket, amelyek kielégítik az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeket.
- [18] 3.4. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] sérelmét is előadta. Ezzel kapcsolatban a következőkre szükséges emlékeztetni. „Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3065/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}." {3137/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9]; lásd legutóbb például: 3006/2018. (I. 22.) AB határozat, Indokolás [22]} „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabály-sértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...]
- A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza." {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; lásd legutóbb például: 3006/2018. (I. 22.) AB határozat, Indokolás [22]} A „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének" {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]; egyik legutóbbi megerősítő döntés például: 3329/2019. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [11]}. Amint arra az Alkotmánybíróság korábban már rámutatott: „Az, hogy az indítványozó a konkrét ügyében – a jogorvoslat ellenére – peresztes lett, azaz a jogerős határozatot hozó bíróság nem osztotta (jogi) álláspontját egy konkrét kérdésben, nem teszi az eljárást tisztességtelenné, emiatt nem válik az eljárás és a döntés önkényessé sem." {3327/2014. (XII. 10.) AB végzés, Indokolás [15]; 3140/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [20]}
- [19] Az indítványozó által hivatkozott Pp. 272. §-ának értelmezése nem alkotmányossági kérdés. Így azok az érvek, amelyeket az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] kapcsolatban előadott, nem felelnek meg az Abtv. 29. §-ának, mert nem vetik fel annak a kételyét, hogy az alternatív feltételek valamelyike teljesülne. Az indítványozó lényegében azt a törvényértelmezést vitatta, amelyik következtében felülvizsgálati kérelmét érdemben nem bírálták el a rendkívüli jogorvoslati eljárásban.
- [20] 4. Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján tanácsban eljárva az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja és 29. §-a, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. október 13.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/186/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3392/2020. (X. 29.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.I.35.236/2018/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Egy gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (Szegedi Ügyvédi Iroda, képviseli: dr. Szegedi László ügyvéd) útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján. Az indítványozó kérelme arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a Kúria Kfv.I.35.236/2018/5. számú ítélete alaptörvény-ellenes, és ezért azt – a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: KMB) 10.K.27.496/2017/8. számú ítéletére kiterjedő hatállyal – semmisítse meg.
- [2] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze az Alkotmánybíróság számára rendelkezésre bocsátott iratanyag alapján.
- [3] 1.1. A másodfokú adóhatóság által elrendelt megismételt adóigazgatási eljárásban a kristálycukor kereskedelemmel foglalkozó indítványozót az elsőfokú adóhatóság általános forgalmi adó (a továbbiakban: áfa) adónem tekintetében ellenőrizte, és azt állapította meg, hogy 2013 augusztusában nem valósult meg az a 22 ügylet, amelyről az indítványozó ún. Közösségen belüli termékértékesítésről szóló számlát állított ki szlovákiai vevő feltüntetésével. Az áru nem hagyta el Magyarország területét, ezért a Közösségen belüli termékértékesítésből fakadó áfamentesség nem alkalmazható az előbbi ügyletekre. Az indítványozó egy mesterségesen létrehozott számlázási lánc tagja volt, és elmulasztotta megtenni mindazokat az alapvető intézkedéseket, amelyekkel a vevő létezéséről, valós működéséről meggyőződhetett volna, illetve amelyek alapján felismerhette volna, hogy adókijátszás részesévé vált. Az elsőfokú adóhatóság a 2086499139 számú, 2017-ben hozott határozatával az indítványozó terhére adóhiánynak minősülő adókülönbötetet állapított meg, adóbírságot szabott ki és késedelmi pótlékot számított fel. Ez a határozat már nem tartotta fenn a megelőző eljárás azon megállapításait, miszerint az indítványozó 2013 nyári hónapjaiban jogosulatlanul alapított áfalevonási jogot a kristálycukor bel-földi beszerzéseire.
- [4] A másodfokú adóhatóság 2233891087 számú határozatával helybenhagyta az elsőfokú döntést. Indokolásában hangsúlyozta, hogy a bel-földi ügyletek áfa ezelése már nem volt vitatott a megismételt eljárásban, tehát az indítványozó rendelkezhetett elegendő mennyiségű áruval és gyakorolhatta a beszerzéseket terhelő áfa levonásának a jogát. Az azonban nem volt bizonyított, hogy megvalósult volna a termék adómentes Közösségen belüli értékesítése, továbbá az volt megállapítható, hogy az indítványozó a tőle elvárható körültekintést nem tanúsította az értékesítés során.
- [5] 1.2. Az indítványozó keresetet nyújtott be a másodfokú adóhatóság fenti határozatával szemben, amelyben annak – az elsőfokú határozatra is kiterjedő – hatályon kívül helyezését kérte. Keresetében előadta azt is, hogy az alperes határozata azért jogszabálysértő, mert az elsőfokú adóhatóság nem tett eleget az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 140. § (2) bekezdésének, hiszen nem a megelőző eljárásban kapott utasítás szerint járt el. Hivatkozott továbbá arra, hogy a hatóságok nem tettek eleget tényállás-tisztázási kötelezettségüknek [Art. 97. § (6) bekezdés], hibás következtetéseket vontak le, az indítványozó javára szolgáló körülményeket fel sem tárták, nem is értékelték.
- [6] A KMB 10.K.27.496/2017/8. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította, mert az alaptalan volt. A KMB arra a meggyőződésre jutott az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) gyakorlatában kikristályosodott elvek mentén haladva, hogy az adóhatóság megfelelően bizonyította, hogy az indítványozónak, amenny-

nyiben a tőle elvárható körütekintést tanúsítja, tudnia kellett volna arról, hogy nem valósult meg a kristálycukor Szlovákiába történő eladása.

- [7] 1.3. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához, amelyben előadta, hogy a KMB tévesen alkalmazta az 2/2011. (V. 9.) KK véleményt, rosszul alkalmazta az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) ítéleteiben lefektetett jogelveket és az Art. több rendelkezését is megsértette, így különösen az Art. 140. §-át és 99. § (2) bekezdését.
- [8] A Kúria a Kfv.I.35.236/2018/5. számú ítéletével elutasította az indítványozó felülvizsgálati kérelmét. Indokolásában leszögezte, hogy a KMB a peres eljárás szabályainak megfelelően járt el, a tényállást pontosan rögzítette, döntését kimerítően indokolta, az Art. szabályait is megfelelően alkalmazta és követte az EUB ítéleteiből levezetett szempontokat.
- [9] 2. A Kúria sérelmezett ítéletével szemben az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Abtv. 27. §-a alapján, amit a főtitkár felhívására kiegészített. Arra hivatkozott, hogy a Kúria Kfv.I.35.236/2018/5. számú ítélete sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, E) cikk (3) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését és „XXXI. cikk 28. pont”-ját (helyesen az Alaptörvény 28. cikkét). A Kúria ítéletén túl a KMB jogerős ítéletének a megsemmisítését is kérte az előbbi sérelmek miatt.
- [10] 2.1. Az indítványozó az EUB gyakorlatával ütköztette a sérelmezett ítéletet alkotmányjogi panaszbeadványában. Előadta, hogy az EUB által megfogalmazott követelmények sérültek az ügyében, emiatt a Kúria ítélete az Alaptörvény E) cikk (3) bekezdésébe ütközik. Az EUB határozatának megtevesztő átfogalmazása is alaptörvény-ellenes. Ezen túl teljes mértékben alaptörvény-ellenes a támadott ítélet, mert sérti a tényállás-tisztázási kötelezettséget, az új eljárásra utasítás szabályait, és olyan kifejezéseket – mint például a „hitelt érdemlő” vagy a „minden kétséget kizáró módon” – használ, amelyeket sem a magyar, sem az uniós jog nem tartalmaz. „Nem létező jogi klauzulára nem lehet eredményesen hivatkozni, mert az Alaptörvény ellenes” az indítványozó érvelése szerint.
- [11] 2.2. Indítvány-kiegészítésében az indítványozó azt adta elő, hogy az ügyében folytatott eljárások sértik a tisztességes eljáráshoz való jogot, mert a bíróságok helytelen ítéleteket hoztak. Az áfát ugyanis nem neki, hanem a vevőjének kellene megfizetnie. A szlovák adóhatóság semmilyen intézkedést nem tett a szlovák vevővel szemben, amely a szlovák törvényeknek mindenben megfelelt, azaz adócsalás nem történt. „Ezen esetben ott látom az Alaptörvény megsértését, hogy a bíróság külön felhívásunk ellenére sem vizsgálta ezen vetületét a dolognak.”
- [12] Az indítványozó további EUB döntéseket idézett és elemzett. Ezekből azt a következtetést vont le, hogy téves az az álláspont, amely szerint neki kell viselnie a terheket. Hivatkozott a Kúria joggyakorlat-elemző csoportjának egyik összefoglaló véleményére (Az Európai Unió jogának alkalmazása: az előzetes döntéshozatali eljárások kezdeményezésének tapasztalatai) is. Ezeket követően előadta, hogy „[a] fentiekből összefoglalóan látszik, hogy a kifogásolt döntések nem teljesítik az alkotmányosság követelményét, mivel azzal nincsenek összhangban”.
- [13] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [14] 3.1. A kérelmező gazdasági társaság alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és érintettsége fennáll, mivel a támadott végzéssel befejezett bírósági eljárásban felperes volt. Jogorvoslati jogát kimerítette, amikor keresetet nyújtott be az alperesi adóhatóság határozatát vitatva. A támadott döntéssel (a Kúria ítéletével) szemben további jogorvoslati eljárás nem állt a rendelkezésére. Az indítvány felhívja az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó rendelkezést (Abtv. 27. §), kifejezett kérelmet tartalmaz a jogkövetkezmények megállapítására, valamint pontosan megjelöli a sérelmezett kúriai ítéletet, amelyhez képest az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be indítványát.
- [15] 3.2. Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga sérelmét állíthatja. Az Alkotmánybíróságnak töretlen a gyakorlata azzal kapcsos-

- latban, hogy „a jogbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, így a B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani” [3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [14]; 35/2017. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [14]; 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [8]; 3206/2020. (VI. 11.) AB végzés, Indokolás [19]]. Az indítványozó alkotmányjogi panaszának a B) cikk (1) bekezdésére alapított eleme azonban nem ezt tartalmazza, így az nem felel meg a befogadhatóság törvényi feltételeinek, ezért érdemi vizsgálatára nem kerülhetett sor.
- [16] Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá azt, hogy az Alaptörvény E) cikk (3) bekezdése nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának [lásd legutóbb: 3039/2020. (II. 24.) AB végzés, Indokolás [22]], hanem az uniós jogot teszi a magyar jogrendszer részévé [vö. 2/2019. (III. 5.) AB határozat, Indokolás [20]; 3282/2019. (XI. 5.) AB végzés, Indokolás [9]]. Így e panaszelem befogadására sincs lehetőség.
- [17] Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy az Alaptörvény 28. cikke sem minősül Alaptörvényben biztosított jognak, ezért az erre vonatkozó panaszelem érdemi vizsgálata sem végezhető el. Az Alaptörvény 28. cikk cikkének címettjei a bíróságok [lásd legutóbb például: 3159/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [17]; 3150/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [19]].
- [18] 3.3. A határozott kérelem követelménye azt is magában foglalja, hogy az indítványnak egyértelműen elő kell adnia az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pont]. „Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig az indokolás hiánya [lásd pl.: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]] az ügy érdemi elbírálásának akadályá.” [Lásd legutóbb: 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]] Visszautasításra ad okot az is, ha az indítványozó érvelése nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást. Az alkotmányossági összefüggéseket tehát be kell mutatnia az indítványozónak [a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [12]; 3231/2018. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [13]; 3327/2019. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]; 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]; 3077/2020. (III. 18.) AB végzés, Indokolás [17]].
- [19] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés] és a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] körében az indítvány és annak kiegészítése nem teljesíti az előbbi befogadási feltételeket. Az indítványozó ugyanis alkotmányjogilag értékelhető levezetés nélkül adta elő panaszát. Abból nem derül ki, hogy a Kúria ítélete miért sértene az Alaptörvény fenti szabályait. Az előadott sérelmek az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével nincsenek összekapcsolva. Az indítvány valójában arról szól, hogy az indítványozó szerint mennyiben tért el a Kúria az EUB gyakorlatától. Csupán általánosságban fogalmazott úgy az indítványozó, hogy az ügyében hozott ítéletek az Alaptörvénnyel nincsenek összhangban, azok tisztességtelenek mind hatósági, mind bírósági vonatkozásban.
- [20] Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy állandó gyakorlata szerint „a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon” [elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; legutóbb lásd: 3241/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [37]]. Az indítványozó szerinti vélt vagy valós jogszabálysértés nem szolgálhat alapul az Alkotmánybíróság eljárására. Az EUB adójogi gyakorlatának konkrét ügyre való alkalmazása adójogi szakkérdés [lásd az illetékekkel kapcsolatban: 3208/2020. (VI. 11.) AB végzés, Indokolás [37]].
- [21] 4. Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján tanácsban eljárva az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontja, és 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontja, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. október 13.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1121/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3393/2020. (X. 29.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VII.30.223/2019/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Hetzmann Albert ügyvéd, Hetzmann Ügyvédi Iroda) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése sérelmére hivatkozással a felülvizsgálati jogkörben eljáró Kúria Gfv.VII.30.223/2019/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Csődtv.) 33/A. §-a alapján eljárás indult az indítványozó felelősségének a megállapítására, aki tagja és vezető tisztségviselője volt egy felszámolás alá került gazdasági társaságnak. A perben a bíróság megállapította, hogy az indítványozó a gazdálkodó szervezet fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően ügyvezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el, és ezáltal a gazdálkodó szervezet vagyona meghatározott összeggel csökkent. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, a Kúria Gfv.VII.30.223/2019/7. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [3] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, azt állítva, hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelemben írtak ellenére figyelmen kívül hagyta a Csődtv. 33/A. §-ára és a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3. §-ára vonatkozó hivatkozását. Az indítványozó szerint a Pp. 3. §-ára való általános hivatkozás értelemszerűen magába foglalta a 3. § (1), (2) és (5) bekezdését is, ezzel szemben a kúriai ítélet csak a Pp. 3. §-ának kifejezetten is megjelölt (3) bekezdése vonatkozásában tartalmaz indokolást. Ehhez hasonlóan a Kúria nem foglalkozott érdemben a Csődtv. 33/A. § (5) bekezdésében rögzített vélelem alkalmazhatatlanságára vonatkozó hivatkozással, a 33/A. § (4) bekezdésébe foglalt kimentési okok fennállásával, valamint nem vizsgálta a 33/A. § (1) bekezdése tekintetében „a hitelezői érdekek megsértésére vonatkozó indítványozói magatartás hiányát és a hitelezői érdekek megsértésével összefüggő felperesi hivatkozás bizonyítatlanságát és okszerűtlenségét”. A felülvizsgálati kérelmében foglaltak elbírálatlansága – amely a Kúria iratellenes hivatkozásain alapszik – a tisztességes eljáráshoz [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], valamint a jogorvoslathoz való jogának [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] a sérelmét eredményezte az indítványozó álláspontja szerint.
- [4] 2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [5] 2.1. A támadott kúriai ítéletet az indítványozó – a rendelkezésre álló elektronikus letöltési igazolás szerint – 2020. január 17-én vette kézhez, a panaszt 2020. március 13-án – az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül – nyújtotta be, a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. A Kúriának a jogerős döntést hatályában fenntartó ítélete az ügy érdemében hozott döntés, amely alkotmányjogi panasszal támadható. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és a per alpereseként érintettnek minősül. A jogi képviselő a meghatalmazását csatolta.
- [6] A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozó felülvizsgálati kérelmét a Kúria elutasította); c) az Alkotmánybíróság által

vizsgálható bírósági döntést (a Kúria Gfv.VII.30.223/2019/7. számú ítélete); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria ítéletének alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt.

- [7] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [8] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az indítványozó által felhívott mindkét alaptörvényi rendelkezés – a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése – tartalmát érintően {lásd például: 3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [46]–[51]; 3373/2019. (XII. 19.) AB határozat, Indokolás [25]–[26]}. Jelen alkotmányjogi panasz – amelynek lényege szerint a Kúria irattellenesen minősítette tartalmilag hiányosnak a felülvizsgálati kérelmet, ezért annak elutasítása a tisztességes eljáráshoz és a jogorvoslathoz való jog sérelmét eredményezte – ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [9] Az Abtv. 29. §-a szerinti másik – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – befogadhatósági feltételt illetően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [10] Az alkotmányjogi panasz – amely szerint a felülvizsgálati kérelmet a Kúria részben nem bírálta el érdemben – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből levezetett indokolt bírói döntéshez való joggal áll összefüggésben, amely az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor csak azt vizsgálja, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálta-e és ennek értékeléséről döntésében számot adott-e. Az indokolt bírósági döntéshez való jog csak azt a kötelezettséget támasztja az eljáró bírósággal szemben, hogy az indokolás az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre terjedjen ki {3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}, az indokolás hossza pedig önmagában nem alkotmányossági kérdés {3312/2018. (X. 12.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [11] Az Alkotmánybíróság a felülvizsgálati ítélet indokolását értékelve jelen esetben arra a következtetésre jutott, hogy a Kúria nem hagyta figyelmen kívül a felülvizsgálati kérelemben foglalt lényeges kérdések vizsgálatát, egyértelműen megindokolta, hogy mely kérdéssel nem foglalkozhatott a felülvizsgálati eljárás keretei között és ennek indokait is megjelölte. Rámutatott, hogy a felülvizsgálati kérelemben elengedhetetlen a megsértett jogszabályhely megjelölése, amelyet konkrétan, a „jogforrás, a paragrafusszám, az esetleges bekezdések és pontok számának megadásával kell meghatározni”. A tévesen megjelölt jogszabályhelytől csak akkor lehet eltérni, ha „nyilvánvaló, azonosítható elírás történt” (Kúria Gfv.VII.30.223/2019/7. számú ítélet, Indokolás [24]–[25], [29]). Következésképpen a „jogszabálysértés szöveges körülírásának megfelelő jogszabályhely megjelölésének elmaradása” volt az a tartalmi hiányosság, amely a felülvizsgálati kérelem vizsgálatának akadályát képezte. E hiányosság pedig nem csupán a Csődtv. 33/A. §-át és a Pp. 3. §-át érintette, a Kúria ítélete szerint azért sem volt mód az érdemi vizsgálatra, mert a felülvizsgálati kérelem jogszabálysértésként nem hivatkozott a Pp. 206. §-ára (Kúria Gfv.VII.30.223/2019/7. számú ítélet, Indokolás [26], [28]).
- [12] Az Alkotmánybíróság más ügyben hozott döntésével összhangban jelen ügyben is utal arra, hogy a Kúria által hivatkozott régi „Pp. 272. § (2) bekezdése kifejezetten tartalmazza, hogy a felülvizsgálati kérelemben a megsértett jogszabályhelyet is meg kell jelölni, e tekintetben az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontja tartalmazza, hogy a megsértett jogszabályhelyet konkrétan szükséges megjelölni” {3010/2018. (I. 22.) AB végzés, Indokolás [18]}. Következésképpen nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, „hogy a Kúria a perjogi szabályokba ütközően előterjesztett hivatkozásokat nem tartotta alkalmasnak a jogerős ítélet felülvizsgálatára” {3010/2018. (I. 22.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [13] Mindemellett megállapítható az is, hogy az indítványozó ügyében kétséggkívül gyakorolták a jogorvoslathoz való jogot, amely az Alkotmánybíróság gyakorlatában a rendes jogorvoslatokra vonatkozik. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből nem következik a rendes jogorvoslati formákon felüli, egyéb jogorvoslati lehetőségek biztosítása, csak az, hogy „a jogalkalmazás során a jogalkotó által megnyitott jogorvoslat lehetőségének az Alaptörvényből levezethető követelményeknek megfelelően, így hatékonyan és ténylegesen is érvényesülniük kell” {3080/2018. (III. 5.) AB határozat, Indokolás [28]}. Önmagában az, hogy a Kúria a perjogi szabályok

alkalmazásával tartalmi szempontból részben hiányosnak és ezért érdemi vizsgálatra alkalmatlannak találta a felülvizsgálati kérelmet, a jogorvoslathoz való jog alkotmányjogi értelemben vett tartalmával nem áll kapcsolatban. A Kúria felülvizsgálati döntése ebben az értelemben a szóban forgó alapjog védelmi körén kívül áll {vesd össze: 3373/2019. (XII. 19.) AB határozat, Indokolás [42]}.

- [14] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [15] 3. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. október 13.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/599/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3394/2020. (X. 29.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság Hatvan Város Önkormányzata Képviselő Testületének Hatvan Város Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozási Tervéről szóló 6/2019. (III. 29.) önkormányzati rendeletének 13. § (7) bekezdés c) pontja 1.1. mellékletének 13. számú szabályozási tervlapja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel eljáró indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtottak be, amelyben Hatvan Város Önkormányzata Képviselő Testületének Hatvan Város Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozási Tervéről szóló 6/2019. (III. 29.) önkormányzati rendeletének (a továbbiakban: Ör.1.) 13. § (7) bekezdés c) pontja és 1.1. mellékletének 13. számú szabályozási tervlapja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügy lényege az indítvány és a csatolt dokumentumok alapján a következő.
- [3] Az indítványozók állításuk és az indítványhoz csatolt tulajdoni lapok tanúsága szerint Hatvan városban lakóingatlanok tulajdonjogával rendelkeznek a 4047 és a 3889 helyrajzi számú út által határolt telektömbben. Az indítvány szerint e városrész a hatvani építési szabályok alapján úgynevezett „Lk. 2.2. építési övezet (kisvárosias)” volt. Hatvan Város Önkormányzatának Képviselő-testülete (a továbbiakban: Képviselő-testület) 2019. március 28-i ülésén elfogadta az Ör.1.-et, amelynek 13. § (7) bekezdés c) pontja érinti azt az övezetet. Az Ör.1. 1.1. melléklete 13. rajzszámú belterületi szabályozási tervlapja – az indítvány szerint – az indítványozók telektömbjében „építési helyet” jelölt ki, amelyen „épületek építhetők”. Az indítványozók szerint e rendelkezések alapján a korábban „kisvárosias” övezetben tudtuk és beleegyezésük nélkül „telekhatáruktól mintegy hat méterre napokon belül építkezések kezdődhetnek”, hiszen az Ör.1. támadott rendelkezése megszüntette a településrész kertvárosi besorolását, a zöldterület arányát 20%-ra csökkentve.
- [4] Az indítványozók állítása szerint ezt a döntést a Képviselő-testület hozzájárulásuk és tájékoztatásuk nélkül hozta meg, a nyilvánosság teljes kizárásával, így az sem volt ismeretes a számukra, hogy milyen építési munkákat terveznek a telekhatárukra. A Képviselő-testület 2019. június 11-i testületi ülésén hangot adtak véleményüknek, és kérték a polgármestert, hogy akadályozza meg az adott telektömbben az építési munkálatok elkezdését. Ezt követően a Képviselő-testület elfogadta Hatvan Város Önkormányzata Képviselő-testületének 19/2019. (VI. 14.) önkormányzati rendeletét (a továbbiakban: Ör.2.) az érintett területre szóló változtatási tilalom elrendeléséről. Az Ör.2. 2019. június 14-én lépett hatályba és az Ör.1. 13. § (7) bekezdése szerinti terület (vagyis a Kertész utca – 4047 hrsz. út – Szabadság út – 3889 hrsz. út által határolt telektömb) ingatlanaira vonatkozik.
- [5] 2. Az indítványozók alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján. Azt kérték, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy az Ör.1. 13. § (7) bekezdés c) pontja és 1.1. mellékletének 13. számú szabályozási tervlapja sérti az Alaptörvényt és ezért azt semmisítse meg.
- [6] Az alkotmányjogi panasz az alaptörvény-ellenességet több alaptörvényi rendelkezés említésével a következőkkel indokolta.
- [7] 2.1. Az indítványozók szerint a kertvárosias besorolás megszüntetésével életminőségük hátrányosan fog megváltozni, ezen kívül ingatlanaik értéke jelentősen csökken. Az indítvány állítása szerint az Ör.1. támadott 13. § (7) bekezdés c) pontja, valamint 1.1. melléklete 13. rajzszáma hatósági döntés közbejötté nélkül közvetlenül – hatálybalépésének időpontjától, vagyis 2019. április 28-tól – korlátozza a tulajdonhoz és a használathoz való

- jogukat. Mivel a hatálybalépés időpontjától a területen építkezések kezdődhetnek, az Ör.1. támadott rendelkezése közvetlenül okoz hátrányt a számukra, ami más módon nem orvosolható. Mindezek alapján az Ör.1. 13. § (7) bekezdés c) pontja, valamint 1.1. melléklete 13. rajzszáma az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, I. cikk (3) bekezdését, XIII. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdését sérti.
- [8] 2.2. Az indítványozók indítványukban a tulajdonhoz való jog [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] sérelmét azzal összefüggésben állították, hogy az indítványozók rendelkezésére bocsátott látványterveken „a Kertész utcai ingatlanok felé nagyméretű nyílászárók elhelyezése látható, mely egyértelműen a Kertész utcai ingatlanok eddig kialakult rendeltetésszerű használatát zavarja”. Ezen kívül tulajdonhoz való jogukkal összefüggésben hivatkoztak „jelentős mértékű intimitásvesztésre” is. Ügyükben azért sérül a tulajdonhoz való jog, mert a korlátozás kényszerítő ok nélkül történik és az elérni kívánt célhoz képest aránytalan is.
- [9] 2.3. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéssel összefüggésben a szerzett jogok védelmére hivatkoztak indítványukban, állításuk szerint a „bizalomvédelem” sérül azáltal, hogy az „[ö]nkormányzat mint jogalkotó a tulajdonhoz való jogot közhatalmi aktussal sérti”.
- [10] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésének megfelelően, az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt dönteni kell annak befogadásáról. Az alkotmányjogi panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel az Abtv. 47. § (1) bekezdésére, 50. § (1) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1) és (2) bekezdéseire – tanácsban eljárva dönt. A panaszt akkor lehet befogadni, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezekon kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak.
- [11] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Abtv. 30. § (4) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy a 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan nap elteltével alkotmánybíróági eljárás megindításának nincs helye.
- [12] Az Ör.1. indítvánnyal támadott rendelkezései az Ör.1. 70. § (1) bekezdése alapján kihirdetésétől számított 30. napon lépett hatályba, vagyis 2019. április 27-én, míg az alkotmányjogi panaszt az indítványozók 2019. szeptember 26-án, vagyis határidőben nyújtották be.
- [13] 3.2. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése értelmében, az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette. Hangsúlyozandó, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdésén alapuló panasz kivételes jellegű. Az Abtv. rendelkezése értelmében az alkotmányjogi panasz e típusa csak akkor kezdeményezhető, ha az indítványozó számára egyéb jogvédelem, jellemzően és végső fokon bíróság előtti perindítási lehetőség nem áll rendelkezésre. Abban az esetben, amennyiben a perindítás joga és lehetősége fennáll, úgy az megoldást jelenthet a felmerülő jogvitákra nézve, emellett pedig utat nyit az indítványozók számára úgy a perben meghozott bírói döntés, mint a bírói döntés alapjául szolgáló jogszabály alkotmányosságának vitatására. Az Alkotmánybíróság e kivételes jellegnek a figyelembe vételével alakította ki a „közvetlen”, azaz a bírósági eljárást nélkülöző panaszok esetében a gyakorlatát.
- [14] Az Abtv. 26. § (2) bekezdés a) pontja szerint alkotmányjogi panasszal élhet, akinek Alaptörvényben biztosított jogát az alkalmazott, illetve közvetlenül hatályosuló jogszabályi rendelkezés sérti. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panasz befogadásának központi kérdése az indítványozó (közvetlen és aktuális, vagyis a panasz benyújtásakor fennálló) érintettsége, amelynek alkotmányos tartalmát az Alkotmánybíróság a következőképpen határozta meg: „a panasz befogadhatóságának feltétele az érintettség, nevezetesen az, hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabály a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érintő rendelkezést állapít meg, s ennek

- következtében a panaszos alapjogai sérülnek” {33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [61]; 3053/2018. (II. 13.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [15] Az érintettség indítványozó általi igazolása az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján folyó alkotmánybíróági eljárásban kulcsfontosságú, ugyanis „[a] panaszos alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az *actio popularis*-tól. A személyes érintettség az érintett saját alapjogában való sérelmét jelenti. [...] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése által kifejezetten nevesített közvetlenség követelménye szempontjából az a meghatározó, hogy a kifogásolt jogszabály maga érinti-e az indítványozó alapjogát. [...] Az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kellett állnia.” {3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]–[31]}
- [16] Ezek alapján az Alkotmánybíróságnak az indítványozó jelen ügyben meglévő érintettségét kellett vizsgálnia, összevetve az indítványozók által támadott norma tartalmát, valamint az érintettség igazolásaként előadottakat.
- [17] 3.3. Az indítványozók azért állították alapjoguk közvetlen sérelmének bekövetkezését, mert az Ör.1. támadott rendelkezései alapján – további építésügyi hatósági érdemi döntés közbejötté nélkül – építkezések kezdődhetnek a szomszédságukban. Az Ör.1. indítvánnyal támadott 13. § (7) bekezdése Hatvan város Kertész utca – 4047 hrsz. út – Szabadság út – 3889 hrsz. út által határolt telektömbre vonatkozik és megállapítja, hogy „zárt-sorú beépítés esetén egy második épületsor is kialakítható kisvárosias lakóterületen, amelynek kialakítási feltételei, hogy az épületsorok közötti távolság az építési övezetben kialakítható épületmagasság minimum kétszerese”. Az önkormányzat képviselő-testülete által megalkotott rendelkezés az érintett városrészre fentiekben meghatározott beépítési lehetőséget teremt, ám az egyedi építési tevékenységek megkezdésének jogalapját (vagyis arra vonatkozó alanyi jogot) nem a támadott norma biztosítja.
- [18] Az indítványozók által hivatkozott, szomszédos telkeken történő jövőbeni építési tevékenység lehetősége nem alapozza meg az Abtv. szerinti, fent elemzett közvetlen és aktuális érintettségét, mint ahogyan az sem igazolt, hogy az Ör.1. támadott rendelkezését közvetlenül az indítványozókkal szemben alkalmazták. Éppen ellenkezőleg: az Ör.2. elfogadásával, és az érintett területre szóló változtatási tilalom elrendelésével az indítványozók állítása szerinti építési tevékenység megkezdése nem lehetséges, hiszen az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 22. § (1) bekezdése értelmében: „A változtatási tilalom alá eső területen – a 20. § (7) bekezdésében foglalt esetek kivételével – telket alakítani, új építményt létesíteni, meglévő építményt átalakítani, bővíteni, továbbá elbontani, illetőleg más, építésügyi hatósági engedélyhez nem kötött értéknövelő változtatást végrehajtani nem szabad.” Az Ör.2. e rendelkezése 2019. június 14-én, 9 órakor lépett hatályba, és tekintettel arra, hogy önálló rendelkezés az elrendelt tilalom tartamáról nem található az Ör.2.-ben, az Étv. 21. § (1) bekezdése alapján az legfeljebb 3 évig állhat fenn.
- [19] 3.4. A változtatási tilalom elrendelésén túl az Alkotmánybíróság a következőket is figyelembe vette. Az Étv. rendelkezései tartalmazzák egyrészt a településfejlesztés és településrendezés, másrészt az építési folyamat általános szabályait.
- [20] Az indítványozók által állított „építési hely” kijelölése az építésügyi hatósági eljárást megelőző, úgynevezett telekalakítási eljárás keretein belül történik. Az Étv. 23. § (1) bekezdése értelmében ugyanis „[t]elket csak úgy szabad alakítani, hogy az a terület rendeltetésének megfelelő használatra alkalmas legyen, továbbá annak alakja, terjedelme, beépítettsége és megközelíthetősége a jogszabályoknak megfelelően”. A 24. § (2) és (4) bekezdései szerint pedig „[ú]j beépítésre szánt, vagy jelentős mértékben átépítésre kerülő (pl. rehabilitációs) területek esetében a területre vonatkozó helyi építési szabályzat elfogadása után a beépíthetőség feltételeként a telkeket az előírásoknak megfelelő építési telekké, telekké kell alakítani az érintett telekcsoport – legalább telektömbönként történő – újraosztásával. [...] A telekalakítás során érintett tulajdoni jogviszonyokban a polgári jog szabályai szerint kell eljárni.” A telekalakítási eljárás részletes alaki (vagyis eljárási szabályait) az egyes földügyi eljárások részletes szabályairól szóló 384/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) határozza meg. A telekalakítás tárgyában született hatósági döntés jogszerűségének vizsgálata a Korm. rendelet 12. §-a, valamint a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 4. § (1) bekezdése alapján bíróságtól kérhető. Az Alkotmánybíróság 12/2015. (V. 14.) AB határozatában az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelményként fogalmazta meg, hogy „a közigazgatási és hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 15. § (1), (3) és (8) bekezdésének alkalmazása során a telekalakítási eljárással érintett telekkel közvetlenül szomszédos telek tulajdonosát is ügyfélnek kell tekinteni”.

- [21] Az indítvány nem tért ki arra, hogy jelen ügyben sor került-e az érintett településrész ingatlanai vonatkozásában telekalakítási eljárásra, és ha igen, ott éltek-e jogorvoslathoz való jogukkal indítványozók. A fentiek alapján a telekalakítási eljárásban az indítványozók ügyfélként lehettek részesei a hatósági eljárásnak.
- [22] Egyedi ingatlanon építési tevékenység csak hatósághoz történő bejelentés (vö.: Étv. 33/A. §-a), vagy építési engedély (vö.: Étv. 34. §-a) alapján kezdhető és folytatható. Az önkormányzat normatív aktusa, vagyis az Ör.1. támadott rendelkezései alapján egyedi építési tevékenység nem kezdeményezhető.
- [23] Az indítványozók nem igazolták, hogy egyszerű bejelentéshez kötött építési tevékenység, vagy építési engedélyezési eljárás indult a tárgybeli üggyel érintett ingatlanokon. Ezzel összefüggésben arra is utal az Alkotmánybíróság, hogy az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 19. § (6) bekezdés g) pontja alapján az építési engedély iránti kérelem érdemi elbírálásáról szóló határozatában az építésügyi hatóság rendelkezik a döntéssel szemben rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségekről. Az Építésügyi Dokumentációs és Információs Központ-ról, valamint az Országos Építésügyi Nyilvántartásról szóló 313/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés k) pontja alapján pedig az építésügyi hatósági engedélyezési eljárást támogató elektronikus dokumentációs rendszerben (ÉTDR) és egyéb építésfelügyeleti és építésügyi hatósági eljárásokban keletkezett iratok, dokumentumok és adatok elérhetőek az elektronikus felületen.
- [24] Mindezek alapján az indítványozók nem igazolták, hogy a fent bemutatott telekalakítási vagy építésügyi hatósági eljárást lefolytató szervek a támadott rendelkezések alapján telekalakítási vagy építésügyi hatósági engedélyt bocsátottak ki. Az indítvány benyújtásának időpontjában, vagyis 2019. szeptember 26-án az Ör.2. változtatási tilalmat elrendelő rendelkezése már hatályban volt, így az aktuális sérelem lehetősége sem állhatott fenn. Önmagában az a tény, hogy az Ör.1. támadott rendelkezése szerinti településrészen az indítványozók ingatlanulajdonnal rendelkeznek, az alkotmányjogi panasz eljárásban a közvetlen és aktuális érintettséget nem alapozza meg.
- [25] 4. Az Abtv. 52. § (4) bekezdése szerint az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia. Az indítványozó nem igazolta, hogy a támadott jogszabályi rendelkezések vele szemben alkalmazásra kerültek, vagy azok hatályosulása őt közvetlenül érintette. A közvetlen érintettség hiánya egyúttal azt is mutatja, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezések az indítványozót aktuálisan nem érintették, állított alapjogi sérelmei ténylegesen a panasz benyújtásáig nem következtek be.
- [26] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó személyes, közvetlen és aktuális érintettségének hiányában az alkotmányjogi panasz nem fogadható be, ezért azt a befogadhatóság egyéb feltételei vizsgálatának mellőzésével – figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésére – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. október 13.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1546/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3395/2020. (X. 29.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet, valamint a Kúria Kfv.II.37.669/2018/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Egy magánszemély indítványozó jogi képviselője (Litresits Ügyvédi Iroda, képviseli: dr. Litresits András ügyvéd) útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLl. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján.
- [2] Az indítványozó kérelme elsődlegesen arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.II.37.669/2018/7. számú ítélete alaptörvény-ellenes, és ezért azt semmisítse meg. Másodlagosan azt kérte az indítványozó, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. R.) egésze, különösen pedig annak 3. §-a és 26. §-a sérti az Alaptörvényt, ezért azt semmisítse meg és alkalmazási tilalmát rendelje el. Továbbá azt is kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását, és hívja fel a Kormányt, hogy jogalkotói kötelezettségének tegyen eleget.
- [3] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze az Alkotmánybíróság számára rendelkezésre bocsátott iratanyag alapján.
- [4] 1.1. Törökbálint Város Jegyzője összeférhetlenség okán kijelölt elsőfokú hatóságként határozatában egy non-profit korlátolt felelősségű társaságot (a továbbiakban: Kft.) mint egy önkormányzati tulajdonban álló sportcentrum vagyongazdálkodó társaság zajvédelmi határértékek betartására kötelezte. A megállapított értékeket határozatában írta elő. Indokolása szerint bejelentés alapján eljárva, de hivatalból rögzítette, hogy az önkormányzati Kft. elmulasztotta határérték megállapítását kérni az önkormányzati sportcentrumra, ezért a Korm. R. 11. § (3) bekezdése alapján intézkedett.
- [5] Az indítványozó fellebbezésére eljáró másodfokú környezetvédelmi hatóság (Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatala) az elsőfokú határozatot megsemmisítette. Indokolása szerint a közigazgatási iratanyagban megtalálható szakértői bizonyítás, valamint zajmérési jegyzőkönyv alapján tényként kezelendő, hogy az érintett ingatlan nem rendelkezik telepített környezeti zajforrással, berendezéssel. Ebből az a jogi következtetés adódik, hogy a labdajátékból származó zajkibocsátásra – annak nem reprodukálható jellege miatt – határértéket megállapítani nem lehet. A másodfokú hatóság hivatkozott a Kúria 3/2014. számú közigazgatási elvi határozatára (a továbbiakban: elvi határozat), valamint a Korm. R. 2. § j) pont j) alpontjára. Utalt arra is, hogy a sportcentrum működéséből adódó zavaró zajhatások esetében a környezetvédelmi hatóság eljárni nem tud, az ügyben a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) birtokvédelmi szabályai az irányadók.
- [6] 1.2. Az indítványozó felperesként keresettel támadta a másodfokú hatósági határozatot. A Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: KMB) 12.K.28.454/2017/9. számú ítéletében a másodfokú hatóság határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú közigazgatási szervet új eljárás lefolytatására kötelezte. A KMB indokolásában hivatkozott az igazságügyi szakértői véleményre, amely szerint futballpályán a futballozásból eredő zajszintek mindhárom vizsgált időszakban meghaladták a veszélyes mértékű környezeti zaj szintjét. Megállapította, hogy a veszélyes mértékű környezeti zaj olyan szabadidős zajforrásból származó volt, amelyre jellegéből adódó határértéket megállapítani nem lehet, mert

azonos körülmények között nem ismételtető, de érzékszervi érzékeléssel megállapítható és a hatásterületen élő lakosság nyugalma zavarja. A KMB megállapította továbbá, hogy az alperes megsértette a Korm. R. 10. § (2) bekezdésében foglaltakat is, mivel az elsőfokú közigazgatási szervnek kérelem benyújtására kellett volna köteleznie a Kft.-t, illetőleg a 17. § (1) bekezdése alapján intézkedési terv benyújtására is kötelezni kellett volna.

- [7] 1.3. A másodfokú hatóság alperesként felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúriához a KMB fenti ítéletével szemben. Kérése elsődlegesen a jogerős ítélet megváltoztatására és a keresetet elutasító ítélet meghozatalára, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére és az első fokon eljáró bíróság új eljárás lefolytatására való kötelezésére irányult. A másodfokú hatóság felülvizsgálati kérelmében kiemelte, hogy az elsőfokú hatóság a Kormányrendelet 11. § (3) bekezdésében biztosított hatáskörében járt el, és döntése a korábban becsatolt igazságügyi zajvédelmi szakvéleményen alapult. Hivatkozott arra, hogy a sportpályán folyó tevékenység olyan szabadidős zajforrás, amelyből származó zaj azonos körülmények között nem ismételtető, nem reprodukálható, ezért arra zajkibocsátási határértéket nem lehet megállapítani. A zajkibocsátási határérték hiányában értelemszerűen határérték-túllépésről sem lehet szó. Az ügyben a jogi problémát tehát a szabadidős zaj nem reprodukálható mértéke jelenti. A zajvédelemre vonatkozó környezetvédelmi jogszabályok nem tartalmazzak rendelkezést arra vonatkozóan, hogy a határértékkel nem jellemezhető veszélyes mértékű zajokozás esetén a környezetvédelmi hatóság fellépjen a tilalom érvényesítése érdekében. A sportcentrum telepített zajforrással nem rendelkezik, ezért nincs jogalap az intézkedési kötelezettségre. Álláspontja szerint az ügy a Ptk. birtokvédelmi szabályai alapján bírálható el.
- [8] Az indítványozó felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.
- [9] A Kúria Kfv.II.37.669/2018/7. számú ítéletében rámutatott arra, hogy az indítványozó tévesen értelmezte a hatósági eljárás célját és ezáltal az ügy kereteit. A pert megelőző hatósági eljárás tárgyát kizárólag a Korm. R. szerinti határérték megállapíthatósága képezte. Ezt a jogkérdést kellett eldönteni. A zajkibocsátás indítványozó által előadott egyéb kérdései a hatósági eljáráson és ezáltal a közigazgatási peren kívül maradnak. A Kúria a tényállásból kiemelte, hogy a beszerzett igazságügyi szakértői vélemény alapján a zajkibocsátás ténye és jellege nem vitatható. A jogvita valójában ahhoz kapcsolódott, hogy a zajkibocsátás – annak sajátosságai miatt – a Korm. R. alapján intézkedési lehetőséget teremt-e a zajvédelmi hatóság számára.
- [10] Ebben a kérdésben a Kúria arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperesi hatóság megalapozottan hivatkozott a kibocsátott zaj olyan sajátosságaira, amelyek a határérték előírásának lehetőségét kizárják. A Kúria osztotta a másodfokú hatóság azon álláspontját, hogy a feltárt zajforrások jellege olyan (labdarúgásból származó és azt kísérő zajok), amelyek felmerülésükben esetlegesek és intenzitásukban váratlanok, így mértékük nehezen meghatározható. Kétségtől a Korm. R. 3. § (1) bekezdése a veszélyes mértékű környezeti zaj kibocsátását tilalmazza, azonban ezt meghaladóan a zajvédelmi hatóság részére, éppen a zajkibocsátási határértékek fogalmi hiánya miatt intézkedési lehetőséget nem biztosít. Mindez azt jelenti, hogy a KMB tévesen értelmezte a Korm. R. előírásait. A Kúria megjegyezte, hogy „nem vitatja, hogy a felperes által kifogásolt tevékenység komoly zajhatásokkal jár, amely a felperesi ingatlan használatát érinti, ugyanakkor az erre vonatkozó igényeket a birtokháborításra vonatkozó szabályok szerint lehet érvényesíteni” (Kúria Kfv.II.37.669/2018/7. számú ítélet, Indokolás [17]).
- [11] A Kúria kitért arra az elvi határozatra is, ami megítélése szerint a felülvizsgálati kérelem szerinti álláspontot támasztja alá. Ennek lényege, hogy a nem mesterségesen keltett szabadidős tevékenység zaja is értékelhető veszélyes mértékű zajként, amely a vendéglátó üzlet nyitva tartásának korlátozásához vezethet adott esetben. Az elvi határozat alapját képező ügyben ebből az következett a Kúria megállapítása szerint, hogy a vendéglátóipari alaptevékenységre tekintettel a kereskedelmi és nem a zajvédelmi hatóság jogosult eljárni.
- [12] 2. A Kúria Kfv.II.37.669/2018/7. számú sérelmezett ítéletével szemben az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Abtv. 27. §-a alapján. A főtitkár hiánypótlásra hívta fel az indítványozót annak érdekében, hogy kérelme megfeleljen a törvényi feltételeknek. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő a kiegészítésekkel egységes szerkezetbe foglalt alkotmányjogi panaszát, amelyben arra hivatkozott, hogy sérült az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése, P) cikk (1) bekezdése, 25. cikk (2) bekezdés b) pontja – ami az Alaptörvény jelenleg hatályos állapota szerint a 25. cikk (2) bekezdése részét képezi külön pontba foglalás nélkül –, 28. cikke, XIII. cikk (1) bekezdése, XX. cikk (1) bekezdése, XXI. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése.

- [13] 2.1. Az indítványozó a támadott ítélettel szemben azt adta elő, hogy a Kúria döntése azáltal sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, hogy kizárta a Korm. R. alkalmazását, illetve hatályosulását, „abszurd” indoklással megfosztotta a párhuzamos igényérvényesítés (polgári és közigazgatási út) lehetőségétől, *contra legem* és önkényes jogértelmezésre jutott az ügyében, ami az Alaptörvény 28. cikke szerinti józan észnek megfelelő értelmezési követelménnyel sem, továbbá alkotmánybírósági döntésekkel – így különösen a 1/2015. (I. 16.) AB határozat és a 17/2018. (X. 10.) AB határozat indokolásával – sem egyeztethető össze. Ugyanez vonatkozik arra, hogy a Kúria értelmezése szerint a kereskedelmi hatóság jogosult eljárni az indítványozó ügyében. A Kúria megfeledezett az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény, valamint a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény egyes rendelkezéseiről. A Kúria nem reagált érdemben a felülvizsgálati ellenkérelemben foglaltakra. A támadott ítélet indokolása ténybeli és jogi hibákkal van tele, a szakértői véleményből is rossz jogi következtetéseket vont le a Kúria.
- [14] Az egészséghez való joggal és az egészséges környezethez való joggal, valamint a P) cikk (1) bekezdésével kapcsolatban az indítványozó a zaj káros hatásaival foglalkozó tudományos publikációk – részben angol nyelvű – összefoglalóit adta elő. Ezek alapján azt a következtetést vonta le, hogy „kétség sem fér ahhoz, hogy a Sportcentrum rendeltetésszerű, üzemszerű használata olyan környezeti zajjal, hanghatásokkal, illetve más, ismert környezeti terheléssel jár, mely tudományosan kimutathatóan hatással van a Sportcentrum környezetében élők, így indítványozó egészségi állapotára, azt hátrányos módon befolyásolja. A kivitelezést megelőzően, a Sportcentrum tervezési szakaszában egy megvalósíthatósági tanulmány keretében a biatorbágyi önkormányzatnak lehetősége lett volna, hogy felmérje a leendő Sportcentrum környezetre gyakorolt hatását, majd ez alapján értékelje az üzemszerű működés kockázatait. Így, ha kiküszöbölni nem is, de mindenképpen tompítani lehetett volna a Sportcentrum környezetének zajterhelését. A fentiek alapján álláspontom szerint megállapítható, hogy a Kúria ítélete az Alaptörvény XX. és XXI. cikkei tekintetében is megvalósította az alapjogselelmeket.”
- [15] 2.2. A Korm. R.-el szemben előterjesztett kérelmét az indítványozó mindösszesen az alábbiakkal támasztotta alá. „Amennyiben a tisztelt Alkotmánybíróság álláspontja szerint a Kúria eljárása megfelelő volt, úgy másodlagos kérelmem alapján kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy hivatalból a 284/2007. (X. 29.) Kormányrendelet, különösen 3. §-a és 26. §-a tekintetében az Abtv. 46. § (1) bekezdése alapján állapítsa meg a Kormány mint jogalkotó általi mulasztását a veszélyes mértékű környezeti zaj jogkövetkezményei és végrehajtása körében.”
- [16] 3. Az agrárminiszter *amicus curiae* beadvánnyal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a sérelmezett szabályozással, az igazságügyi szakértői véleménnyel és az indítványban felhívott tanulmányokkal kapcsolatban fejtette ki álláspontját.
- [17] 4. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. Így vizsgálni kellett különösen az Abtv. 27. §-át, 29. §-át és az 52. § (1b) bekezdését.
- [18] 4.1. A kérelmező magánszemély alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és érintettsége fennáll, mivel a támadott ítélettel befejezett bírósági eljárásban felperes volt. Jogorvoslati jogát kimerítette, amikor fellebbezést, illetve keresetet terjesztett elő. A támadott bírói döntéssel (a Kúria ítéletével) szemben további jogorvoslati eljárás nem állt a rendelkezésére. Az indítvány felhívta az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó egyik törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §), kifejezett kérelmet tartalmaz a jogkövetkezmények megállapítására, valamint pontosan megjelöli a sérelmezett kúriai ítéletet, amelyhez képest az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be indítványát [vesd össze: Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pont, 52. § (1b) bekezdés].
- [19] 4.2. Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga sérelmét állíthatja. Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése az Alaptörvény és a jogszabályok kötelező erejéről rendelkezik, nem keletkeztet az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot [lásd legutóbb például: 3258/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [6]; 3248/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [9]]. Az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése sem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, ezért

- arra alkotmányjogi panasz nem alapítható {lásd legutóbb például: 3200/2020. (VI. 11.) AB végzés, Indokolás [15]; 3080/2020. (III. 18.) AB végzés, Indokolás [50]}. A P) cikk (1) bekezdése a környezet védelmének kötelezettségét írja elő mindenki számára. Szorosan összefügg az Alaptörvény XX. és XXI. cikkével, ez azonban nem jár együtt azzal, hogy alapjogként érvényesíthető lenne {vesd össze: 17/2018. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [84]–[87]}. Az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdése a bírói igazságszolgáltatás hatásköreit rendezi {lásd legutóbb például: 8/2020. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [52]}. Az Alaptörvény 28. cikkének címzettjei a bíróságok, és tartalmilag ez a cikk a jogszabály-értelmezés alapjait fekteti le {lásd legutóbb például: 3159/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [17]; 3150/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [20] Ezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése, P) cikk (1) bekezdése, 25. cikk (2) bekezdése és 28. cikke nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak, ezért az ezekre támaszkodó panaszelemek érdemi vizsgálata nem volt lefolytatható.
- [21] 4.3. Az alkotmányjogi panaszindítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia [Abtv. 52. § (1b) bekezdés]. A határozott kérelem követelménye azt is magában foglalja, hogy az indítványnak egyértelműen elő kell adnia az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]. „Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig az indokolás hiánya {lásd pl.: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]} az ügy érdemi elbírálásának akadály.” {Lásd legutóbb: 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]} Visszautasításra ad okot az is, ha az indítványozó érvelése nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást. Az alkotmányossági összefüggéseket tehát be kell mutatnia az indítványozónak {a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [12]; 3231/2018. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [13]; 3327/2019. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]; 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]; 3077/2020. (III. 18.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a tulajdonhoz való jog [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] és a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés] körében az indítvány nem teljesíti az előbbi befogadási feltételeket. Az indítványozó ugyanis alkotmányjogilag értékelhető levezetés nélkül adta elő vonatkozó panasz elemeit. Azokból nem derül ki, hogy a Kúria ítélete alkotmányjogi értelemben miért sértené az Alaptörvény előbbi szabályait.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Korm. R.-el szemben megfogalmazott kérelem nem határozott, következképpen az nem alkalmas arra, hogy az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatot folytasson le a normával szemben. Egyrészt ugyanis a terjedelmes Korm. R. egészének, valamint a példálózva felsorolt két szakaszának a sérelmezése nem minősül a kérelem tárgya pontos, kifejezett megjelölésének. Másrészt semmilyen indokát nem adta az indítványozó annak, hogy a Korm. R. egésze, különösen annak a 3. §-a és 26. §-a miért sértené valamelyik Alaptörvényben biztosított jogát. Harmadrészt az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdését sem hívta fel alkotmányjogi panaszában, jóllehet egyszer említi az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontját [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés a), c) és e) pont].
- [24] 4.4. Az indítványozó az Abtv. 46. § (1) bekezdése alapján a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvényellenesség megállapítását is kérte az Alkotmánybíróságtól. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy „az Abtv. 2012. január 1-jei hatálybalépése óta annak 46. § (1) és (2) bekezdése a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítását, mint az Alkotmánybíróság által hatásköre gyakorlása során alkalmazható jogkövetkezményt szabályozza, nem önálló eljárásaként. Ebből következően külön mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló indítvány előterjesztésére az Abtv. hatálybalépése óta nincs jogszabályi lehetőség.” {3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [62]; összefoglaló jelleggel lásd: 3212/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [13]–[15]}
- [25] Ebből az következik, hogy az indítványozónak nincs jogosultsága arra, hogy mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló indítványt terjesszen elő, ezért azt az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálta és hivatalból sem találta szükségesnek a vizsgálat lefolytatását.
- [26] 4.5. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. Az alternatív feltételek meglétének a vizsgálat

az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. Az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdésére, XXI. cikk (1) bekezdésére és XXVIII cikk (1) bekezdésére alapított panaszelemek érdemi vizsgálatához az szükséges tehát, hogy az előbbi két feltétel közül legalább az egyik teljesüljön.

- [27] Az Alkotmánybíróság először az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés fennállását mérlegelte. Ennek során figyelembe vette egyrészt, hogy a zaj elleni védekezés kétség kívül helyet foglal az alapjogi védelem továbbfejlesztett értékrendszerében, másrészt az érzékenyebb miatt a zajvédelem nem csak az egészséges környezethez való joghoz [Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdés], hanem az egészséghez való joghoz [Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdés] is szorosan kapcsolódik [vesd össze: 17/2018. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [85], [98]–[99]].
- [28] Arra is emlékeztet az Alkotmánybíróság, hogy állandó gyakorlatának részét képezi az a megállapítás, miszerint „nem vezethető le az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből az a követelmény, hogy a felülvizsgálati ellenkérelmet ugyanolyan szinten ismertesse a Kúria, mint a felülvizsgálati kérelmet, valamint az sem, hogy az ellenkérelem elutasítását részletesen indokolja” [lásd először: 3150/2019. (VI. 26.) AB határozat, Indokolás [40]; lásd még például: 3349/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [19]; 3206/2020. (VI. 11.) AB végzés, Indokolás [26]]. Annak azonban kétség kívül ki kell derülnie a sérelmezett ítéletből, hogy a Kúria figyelemmel volt a felülvizsgálati ellenkérelem tartalmára (lásd az előbbi hivatkozásokat).
- [29] A fentiek miatt az indítványozó által előadott aggályok nem vetnek fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, hiszen a zajvédelmet már elhelyezte az Alkotmánybíróság az alapjogvédelem rendszerében, és kidolgozta azt is, hogy a fellebbezési ellenkérelem milyen viszonyban áll a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részjogosítványát képező indokolt bírói döntéshez való joggal.
- [30] Ezt követően azt vizsgálta az Alkotmánybíróság, hogy a jelen ügyben felmerül-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye.
- [31] A sérelmezett ítéletből egyértelműen megállapítható, hogy a Kúria tekintettel volt a felülvizsgálati ellenkérelemre (lásd: Kúria Fív.II.37.669/2018/7. számú ítélet, Indokolás [7], [10]–[11]). Az indokolt bírói döntéshez való jog sérelmének kételye tehát nem áll fenn a jelen ügyben.
- [32] Az egészséghez, illetve az egészséges környezethez való jog, valamint általában a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog kapcsán emlékeztetni szükséges a következőkre. „[A]z Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz [elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3198/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [11]]. »A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...]
- A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza» [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés; Indokolás [14]–[15]]. Az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a perorvoslati bíróság jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben állást foglaljon [3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]].” [Legutóbb idézi: 3298/2020. (VII. 17.) AB végzés, Indokolás [10]]
- [33] A panasz valójában a támadott ítélet ismételt felülbírálatára irányul. A fentebb idézett gyakorlat alapján viszont az Alkotmánybíróság jelen ügyben sem bocsátkozhat annak érdemi vizsgálatába, hogy a Kúria döntése megalapozott volt-e, jogértelmezése helyes volt-e, a bizonyítékokból – különösen a szakértői véleményből – megfelelő jogi következtetést vont-e le, mert ezek nem alkotmányossági kérdéseket feszegetnek. A párhuzamos igényérvényesítés elvi lehetőségére való hivatkozás sem alapozhatja meg azt, hogy az Alkotmánybíróság „szuperbíróságként” a közigazgatási jogvitában végső fokon pervesztes indítványozó javára fordítsa meg a döntést.

Ezért az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az Abtv. 29. §-a szerinti második feltételt sem elégíti ki az indítvány.

- [34] Összegzésképpen megállapítható, hogy az alkotmányjogi panasz Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdésére, XXI. cikk (1) bekezdésére és XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapított elemei nem felelnek meg az Abtv. 29. §-ában foglalt alternatív feltételeknek.
- [35] 5. Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján tanácsban eljárva az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja, és 52. § (1b) bekezdés a), b) és e) pontja, 29. §-a, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), c) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. október 13.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/244/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3396/2020. (X. 29.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.I.35.028/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Egy gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (Dr. Kovács P. Zoltán Ügyvédi Iroda, képviseli: dr. Kovács P. Zoltán ügyvéd) útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján. Az indítványozó kérelme arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.028/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenes, és ezért azt – a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Kpkf.670.586/2018/3. számú végzésére, az első fokon eljáró Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: KMB) 45.K.30.337/2018/6. számú végzésére, továbbá a KMB 22.K.31.878/2015/15. számú, perújítással támadott alperben hozott ítéletére, valamint az adóhatóság 2927716877 számú másodfokú és 3621396017 számú elsőfokú határozatára kiterjedő hatállyal – semmisítse meg. Az indítványozó – az Abtv. 61. § (1) bekezdésére hivatkozva – végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet is előterjesztett.
- [2] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze az Alkotmánybíróság számára rendelkezésre bocsátott iratanyag alapján.
- [3] 1.1. Az elsőfokú adóhatóság (Nemzeti Adó- és Vámhivatal Kelet-budapesti Adóigazgatósága) általános forgalmi adó adónemben (a továbbiakban: áfa) bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést folytatott le az indítványozónál 2007. december 7-31., 2008. év és 2009. április-szeptember közötti időszakra. 2014. szeptember 3. napján kelt, 3621396017 számú határozatával az indítványozó terhére adóhiányt állapított meg, késedelmi pótlékot számított fel és adóbírságot szabott ki. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú adóhatóság (Nemzeti Adó- és Vámhivatal Közép-magyarországi Regionális Adó Főigazgatóság) 2927716877 számú, 2014. december 8. napján kelt határozatával az elsőfokú döntést helybenhagyta. Az indítványozó 2014. december 11. napján keresetet nyújtott be a KMB-hez, amely azt 22.K.31.878/2015/15. számú, 2015. december 14. napján hozott ítéletével elutasította. Az indítványozó ezt a jogerős ítéletet felülvizsgálati kérelemmel és alkotmányjogi panasszal sem támadta.
- [4] 1.2. A fenti jogerős ítélettel szemben az indítványozó perújítási kérelemmel fordult a KMB-hez 2017. december 21. napján. Elsődlegesen azt kérte, hogy a KMB a 22.K.31.878/2015/15. számú ítéletet az alperesi határozatra is kiterjedően helyezze hatályon kívül; másodlagosan azt is kérte, hogy az előbbieket mellett új eljárásra kötelezze az alperest. Perújítási kérelmében arra hivatkozott, hogy a Kúria 2017. szeptember 14. napján meghozta Kfv.I.35.760/2016/6. számú ítéletét, amelyben elvi érveléssel mondta ki, hogy az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 128. § (1) bekezdése szerinti törvényi határidő letelte után az adóhatóságnak nincs lehetősége szankció alkalmazására. Hivatkozott továbbá a Kúria Kfv.I.35.138/2016/9. számú eseti döntésére, amely a határidők túllépésével kapcsolatban leszögezte, hogy a határidő túllépését követően beszerzett bizonyítékokra nem alapítható megállapítás, az ugyanis a hatálytalanság következményével jár. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság 5/2017. (III. 10.) AB határozatát (a továbbiakban: Abh.) is.
- [5] A KMB 45.K.30.337/2018/6. számú, 2018. április 3. napján kelt végzésével az indítványozó perújítási kérelmét, mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant, elutasította. A KMB rámutatott arra, hogy az indítványozó kérelme alapján elsősorban a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 260. § (1) bekezdés a) pontját szükséges értelmezni, amely úgy szól, hogy a jogerős ítélet ellen perújításnak van helye, ha a fél oly tényre vagy bizonyítékra, illetőleg olyan jogerős bírói vagy más hatósági határozatra hivatkozik, amelyet

- a bíróság a perben nem bíralt el, feltéve, hogy az – elbírálás esetén – reá kedvezőbb határozatot eredményezhetett volna. A KMB arra az álláspontra helyezkedett, hogy a perújító indítványozó perújítási kérelmében előadottak nem terjeszkedhetnek túl az alapperben előterjesztett kereseti kérelmén. Az indítványozó, azzal ellentétben, amit perújítási kérelmében előadott, kereseti kérelmében nem vitatta az eljárási határidő túllépését és az alperes által alkalmazott szankciókat. A kereseti kérelemhez kötöttség elvére tekintettel a perújítási eljárásban más tényre alapított és ebből következően más jogcímen történő kérelem érvényesítésére nincs lehetőség. A perújítás megengedhetősége jogszabályi feltételeinek teljesülése körében megállapítandó, hogy a Pp. 260. § (2) bekezdése szerinti perújítási feltétel sem teljesült, mert a Kúria Kfv.I.35.760/2016/6. számú ítélete, mint a perújítás alapjaként megjelölt tény nem állt fenn a perújítással támadott ítélet meghozatalakor.
- [6] Az indítványozó fellebbezésére eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Kpkf.670.586/2018/3. számú, 2018. szeptember 27-én kelt végzésével az elsőfokú végzést hatályában fenntartotta, mert a KMB a rendelkezésre álló peradatok alapján helytállóan állapította meg a tényállást, és jogszerű következtetésre jutott, amikor a perújítási kérelmet mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant elutasította. A KMB által kifejtett indokokkal a másodfokú bíróság maradéktalanul egyetértett.
- [7] 1.3. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához, amelyben a jogerős másodfokú végzés hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatalát kérte. A Kúria Kfv.I.35.028/2019/2. számú végzésével az indítványozó felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasította, mert a Pp. 270. § (2)–(3) bekezdéséből az következik, hogy a perújítás megengedhetősége kérdésében nincs helye felülvizsgálatnak, az ugyanis nem az ügy érdeméről szól. A Kúria Kfv.I.35.028/2019/4. számú végzésével a felülvizsgálati eljárási illeték összegszerűsége körében kijavította a sérelmezett végzést.
- [8] 2. A Kúria fenti végzésének közlését követően az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Abtv. 27. §-a alapján. Arra hivatkozott, hogy a Kúria Kfv.I.35.028/2019/2. számú végzése, valamint a perújítás megengedhetősége tárgyában hozott első- és másodfokú végzések, továbbá az alapperben hozott jogerős ítélet, valamint első- és másodfokú adóhatósági határozatok sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, M) cikk (1) bekezdését, az R) cikk (3) bekezdésén keresztül a Nemzeti Hitvallás azon mondatát, miszerint „[v]alljuk, hogy népuralom csak ott van, ahol az állam szolgálja polgárait, ügyeiket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi”, XII. cikk (1) bekezdés első mondatát, XV. cikk (2) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését. Ezért az előbbi hatósági és bírósági döntések megsemmisítését is kérte a Kúria végzésén túl.
- [9] 2.1. Az indítványozó először az alapeljárásban hozott hatósági és bírósági határozatokkal szemben adta elő érveit. Eszerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogállamiság eszméjével összeférhetetlen, hogy az adóhatóság önkényesen, a jogszabályi határidő leteltét követően hoz megállapító határozatot. „Ráadásul olyan határozatot, amely alapján egyértelmű, hogy a döntéshozó nem rendelkezett illetékességgel és hatáskörrel, ami a határozat semmisségéhez vezetett. Az ügyben eljáró bíróságok annak ellenére figyelmen kívül hagyják mind a határidő túllépést, mind pedig a semmisségi okot, hogy azokra az indítványozó kifejezetten hivatkozott is.”
- [10] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét az indítványozó a következőkre alapította. Az elsőfokú és másodfokú adóhatósági határozat, valamint az alapeljárásban hozott bírósági ítélet alaptörvény-ellenes jogszabály-értelmezések sorával sérti a tisztességes eljáráshoz való jogát. Különösen azzal okoznak sérelmet, ahogyan az Art. 128. § (1) bekezdését értelmezik. Az Abh.-ból ugyanis nem következik, hogy a határozathozatali határidő túllépése csupán a szankció kiszabását hiúsítaná meg. Az indítványozóval szemben folytatott utólagos adómegállapításra irányuló eljárást határozathozatal nélkül kellett volna lezárni, mert jogvesztő határidőről van szó. Annak alátámasztására, hogy a hatósági határozatok semmissék, az indítványozó hivatkozott a KMB 27.K.30.357/2017/26. számú ítéletére, amelyet egy másik eljárásban hoztak ugyan, de – előadása szerint – a felek és a lényegi perbeli tényállás azonos volt azzal, ami a perújítással támadott eljárásban szerepelt. Ebben a másik ítéletben a KMB a kiadmányozás szabályainak sérelme miatt megsemmisítette az adóhatósági határozatokat. Az indítványozó előadta, hogy jelen esetben is ugyanez áll fenn: a kiadmányozóként feltüntetett személyek helyett mind az első-, mind a másodfokú határozatot mások olvashatatlan aláírással látták el.

- [11] 2.2. Az indítványozó azt is előadta alkotmányjogi panaszbeadványában, hogy a Pp. 1976-os kommentára, az 1974-es polgári eljárásjogi tankönyv és számos 1990 előtti BH alapján a perújítás megengedhető lett volna. Perújítási kérelmében ugyanis nem jogkérdésről, hanem ténykérdésről van szó; ráadásul a perújítás csak jellemzően, tehát nem kizárólagosan a jogerős, bírságot kiszabó határozatok ténybeli hibáinak a javítását szolgálja; az alapperben eljáró bíróság a közigazgatási per lényeges tényeit hagyta figyelmen kívül, bizonyítékait annak ellenére nem bírálta el, hogy azokra az indítványozó hivatkozott. Ezek miatt a perújítást nem lehetett volna megtagadni az ügyében.
- [12] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [13] 3.1. A kérelmező gazdasági társaság alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és érintettsége fennáll, mivel a támadott végzéssel befejezett bírósági eljárásban perújító felperes volt. Jogorvoslati jogát kimerítette, amikor fellebbezést nyújtott be a Fővárosi Törvényszékhez a KMB végzését vitatva. A támadott döntéssel (a Kúria végzésével) szemben további jogorvoslati eljárás nem állt a rendelkezésére. Az indítvány felhívja az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó rendelkezést (Abtv. 27. §), kifejezett kérelmet tartalmaz a jogkövetkezmények megállapítására, valamint beazonosítható módon megjelöli a sérelmezett kúriai végzést, amelyhez képest az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be indítványát.
- [14] 3.2. Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga sérelmét állíthatja. Az Alkotmánybíróságnak töretlen a gyakorlata azzal kapcsolatban, hogy „a jogbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, így a B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani” {3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [14]; 35/2017. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [14]; 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [8]; 3206/2020. (VI. 11.) AB végzés, Indokolás [19]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszának B) cikk (1) bekezdésére alapított eleme azonban nem ezeket tartalmazza, így az nem felel meg a befogadhatóság törvényi feltételeinek, ezért érdemi vizsgálatára nem kerülhetett sor.
- [15] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdése sem minősül olyan, az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát tartalmazó alaptörvényi rendelkezésnek, amelyre alkotmányjogi panasz alapítható lenne {3140/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [10]}. „Az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésében foglalt alkotmányjogi szabály Magyarország gazdaságának alapvető szervező elveit rögzíti.” {3249/2018. (VII. 11.) AB végzés, Indokolás [9]} E panaszelem érdemi elbírálására tehát nincs lehetőség.
- [16] Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdése, és a Nemzeti Hitvallás azon keresztül felhívott mondata sem minősül Alaptörvényben biztosított jognak, ezért az erre vonatkozó panaszzelem érdemi vizsgálata sem végezhető el {vesd össze például: 3156/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [17]}. Az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdése az Alaptörvény értelmezésére irányadó rendelkezés {3154/2014. (V. 9.) AB végzés, Indokolás [27]; 3137/2014. (IV. 24.) AB végzés, Indokolás [7] és [14]}.
- [17] 3.3. A határozott kérelem követelménye azt is magában foglalja, hogy az indítványnak egyértelműen elő kell adnia az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]. „Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig az indokolás hiánya {lásd pl.: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]} az ügy érdemi elbírálásának akadály.” {Lásd legutóbb: 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]}
- [18] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésével és XV. cikk (2) bekezdésével kapcsolatban az alkotmányjogi panasz indokolást nem tartalmaz, ezért nem felel meg a határozott kérelemmel szemben támasztott előbbi követelményeknek [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont], következésképpen érdemi vizsgálatukra nem kerülhetett sor.

- [19] 3.4. A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés] és a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] körében az indítvány nem a perújítási eljárásban hozott határozatokat, hanem az alapeljárásban született hatósági határozatokat és jogerős bírósági ítéletet támadja. Az alkotmányjogi panaszt azonban a Kúria végzésével szemben nyújtotta be, amely a perújítás megengedhetősége kérdésében előterjesztett felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasította. Emlékeztet az Alkotmánybíróság arra, hogy az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalása (a továbbiakban: Tü. áf.) I.1. pont utolsó mondata úgy szól, hogy „[a] perújítási kérelmet elutasító döntés – ha az indítványozó a rendes jogorvoslati lehetőségeit kimerítette – önállóan is támadható alkotmányjogi panasszal, de ebben az esetben az Alkotmánybíróság csak a perújítási kérelem elutasítását vizsgálja, a jogerős döntést nem”. Az Alkotmánybíróság ezt az értelmezést a Tü. áf. előtti gyakorlatában is alkalmazta [lásd például: 3326/2017. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [28]; 3325/2017. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [28]]. Emiatt nem voltak érdemben vizsgálhatók azok a panaszelemek, amelyeket az indítványozó az alapeljárással szemben fogalmazott meg.
- [20] Mindazonáltal megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy nem okozza a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés] sérelmét az a hatósági és bírósági törvényértelmezés, amely önadózással teljesítendő anyagi jogi adókötelezettség megsértése esetében az Art. 128. § (1) bekezdésében rögzített határozathozatali határidőn túl is lehetővé teszi a hivatalból indult adóigazgatási eljárás hatósági határozattal, elévülési időn belül való lezárását úgy, hogy abban az adóhatóság adóhiány és reparációs célból késedelmi pótlék fizetésére kötelezi az adózót [17/2019. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [110]].
- [21] 3.5. Az Alkotmánybíróság utoljára azt az indítványi elemet vizsgálta, amelyik a perújítás megengedhetőségét állította. A vizsgálat először arra terjedt ki, hogy a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Kpkf.670.586/2018/3. számú végzésének alkotmányossági felülvizsgálatára sor kerülhet-e a jelen ügyben, amelyben a Kúria hivatalból elutasító határozatot hozott a felülvizsgálati lehetőség kizártsága miatt. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy „az eljárást befejező döntéssel felülvizsgált más bírósági (vagy hatósági) döntések vizsgálatára és megsemmisítésére csak két esetben van lehetőség: az eljárást lezáró döntés megsemmisítése esetében [lásd: Abtv. 43. § (4) bekezdés], illetve akkor, ha az alsóbb fokú bírósági döntés az irányadó szabályok szerint önállóan is támadható volt alkotmányjogi panasszal és az indítványozó ilyen kérelmet korábban benyújtott [lásd: Ügyrend 32. § (4) bekezdés, vesd össze továbbá: 3326/2019. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3245/2019. (X. 17.) AB végzés, Indokolás [11]; 3320/2018. (X. 16.) AB végzés, Indokolás [13]–[14]]” [3078/2020. (III. 18.) AB végzés, Indokolás [9]; lásd hasonlóan: 3162/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [13]; 3188/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [13]; 3221/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [15]].
- [22] Ezt a gyakorlatot az Alkotmánybíróság a perújítási eljárásra is megfelelően vonatkoztatja. Ebből az következik, hogy a perújítás megengedhetősége kérdésében hozott, elutasítást tartalmazó jogerős (másodfokú) végzés csak akkor vizsgálható, illetve csak akkor semmisíthető meg, ha azt határidőn belül alkotmányjogi panasszal támadta az indítványozó (és a befogadhatóság egyéb feltételei is teljesülnek), vagy ha a perújítási eljárást lezáró kúriai döntést megsemmisíti az Alkotmánybíróság [lásd: Abtv. 43. § (4) bekezdés]. Ezzel kapcsolatban megjegyzendő, hogy eljárásjogi szakkérdés, tehát a bírói jogértelmezés körében értelmezendő az, hogy a perújítás megengedhetősége körében helye van-e felülvizsgálati eljárásnak. Ezekből az következik a jelen ügyre nézve, hogy nem volt helye a Fővárosi Törvényszék 2.Kpkf.670.586/2018/3. számú végzése alkotmányossági felülvizsgálatának, mert azt határidőn belül az indítványozó nem támadta meg alkotmányjogi panasszal.
- [23] Az Alkotmánybíróság végül azt az indítványi elemet bírálta el, amelyik a Kúria Kfv.I.35.028/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességét állította. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság emlékeztet következetes gyakorlatára, amely szerint visszautasításra ad okot, ha az indítványozó érvelése nem tartalmaz alkotmányjogi-értékelhető indokolást. Az alkotmányossági összefüggéseket tehát be kell mutatnia az indítványozónak [a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [12]; 3231/2018. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [13]; 3327/2019. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]; 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]; 3077/2020. (III. 18.) AB végzés, Indokolás [17]].
- [24] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi-értékelhető érveket nem adott elő a Kúria sérelmezett végzésével szemben. Egyfelől ugyanis a panaszindítvány a perújítás megengedhetősége körében a bíróságok szakjogi értelmezését vitatta. Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy állandó gyakorlata szerint „a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik,

hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon” {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; legutóbb lásd: 3241/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [37]}. Másfelől a Kúria nem is bocsátkozott az alsóbíróság szakjogi álláspontjának felülvizsgálatára, mert a Pp. irányadó szabályai szerint nem volt helye az indítványozó által kérelmezett felülvizsgálati eljárás lefolytatásának. Ezek miatt a Kúria végzésével szemben előadottak nem felelnek meg Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában rögzített feltételeknek, ami az érdemi vizsgálat akadályát képezte.

- [25] 4. Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján tanácsban eljárva, az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontja, és 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontja, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h)* pontja alapján visszautasította. Az indítványozó végrehajtás felüggesztése iránti kérelméről az Alkotmánybíróságnak nem kellett döntenie, mert a panaszeljárás a jelen végzés meghozatalával lezárult.

Budapest, 2020. október 13.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1069/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3397/2020. (X. 29.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.III.37.093/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Dömösi Boglárka ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, R) cikk (2) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése sérelmére hivatkozással a felülvizsgálati jogkörben eljáró Kúria Kfv.III.37.093/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és – a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.K.27.397/2019/15. számú ítéletére kiterjedő hatállyal történő – megsemmisítését kérte.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint az indítványozó volt férje kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránti kérelmet nyújtott be a gyámhivatalhoz, azt állítva, hogy az indítványozó nem adta át hétvégi láthatásra két közös gyermeküket. A Pest Megyei Kormányhivatal Dunakeszi Járási Hivatala a kérelmet a felek személyes meghallgatása és egyéb bizonyítékok (például: igazságügyi szakértői vélemény, képfelvételek, üzenetek) alapján elutasította, a másodfokon eljáró Pest Megyei Kormányhivatal azonban megállapította, hogy az indítványozó a bíróság által hozott – majd később módosított – kapcsolattartási végzésben foglaltakat önhibájából megszegte, ezért elrendelte a bírósági végzések végrehajtását, valamint 15 000 Ft eljárási bírságot szabott ki. Az indítványozó bírósági felülvizsgálatra irányuló keresetét a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság elutasította, a Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta.
- [3] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában egyrészt azt állította, hogy a bíróság megalapozatlan, téves és jogszabálysértő ítéletet hozott: jogszabálysértően rendelte el a végrehajtást, mivel a kapcsolattartás csak akkor tekinthető elmaradtnak, ha az a pótlás időpontjában sem valósul meg, az apa azonban a pótidőpontban egyáltalán nem jelent meg; nem indokolta meg, hogy korábbi, azonos tényállás mellett hozott határozataihoz képest miért jutott ebben az ügyben más következtetésre; jogszabálysértően értékelt a bizonyítékokat, nem fejtette ki a mérlegelés szempontjait, és tévesen, iratellenesen állapította meg a tényállást is. Az indítványozó másrészt azt is sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az egyszerűsített per szabályai szerint járt el, jóllehet szerinte ennek a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 124. § (2) bekezdése alapján nem lett volna helye, sőt az indítványozónak egy másik kapcsolattartási ügyében a Kúria kifejezetten meg is állapította, hogy az egyszerűsített perben történő elbírálás feltételei nem állnak fenn (lásd: a Kúria Kfv.II.37.059/2020/4. számú, 2020. július 1-jén hozott végzése). Az elsőfokú bíróság továbbá az indítványozó mint felperes keresetlevelében előterjesztett kifejezett kérelme ellenére nem tartott tárgyalást, és ezt a mulasztást nem is indokolta meg. Végezetül az indítványozó arra alapította a kérelmét, hogy a Kúria a Kp. 118. §-át sértő módon és más kapcsolattartási ügyektől eltérően nem fogadta be a felülvizsgálati kérelmet.
- [4] Az indítványozó érvelése szerint a felsorolt jogszabálysértések nem egyeztethetők össze az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével (tiszteséges eljáráshoz való jog), valamint a B) cikk (1) bekezdésével és R) cikk (2) bekezdésével sem. A tárgyalás elmaradása emellett a tárgyaláshoz való jogot – mint tisztességes eljáráshoz való jog nevesített részjogosítványát – is sértette, a Kúria döntése pedig a bírósághoz fordulás jogának (szintén a tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványa az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint) és a jogorvoslathoz való jognak [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] a sérelmével is járt.

- [5] 2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [6] 2.1. A támadott kúriai végzést az indítványozó jogi képviselője – a rendelkezésre álló elektronikus letöltési igazolás szerint – 2020. március 3-án vette kézhez, a panaszt 2020. április 30-án, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be. A Kúriának a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzése nem érdemi, de a bírósági eljárást befejező döntés, amely alkotmányjogi panasszal támadható, az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és a folyamatban volt per felpereseként érintettek minőségében.
- [7] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és R) cikk (2) bekezdése vonatkozásában nem tesz eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában írt feltételnek. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a B) cikk (1) bekezdésére csak két kivételes esetben lehet alkotmányjogi panaszt alapítani, akkor, ha az indítványozó a visszaható hatályú jogalkotás vagy jogalkalmazás tilalmának megsértésére, illetve a felkészülési idő hiányára hivatkozik [lásd legutóbb például: 3334/2020. (VIII. 5.) AB végzés, Indokolás [15]]. Jelen ügyben az indítványozó a B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem erre hivatkozott. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint továbbá az Alaptörvény Alapvetés című részében található R) cikk (2) bekezdésére – mivel ez nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot – egyáltalán nem alapítható alkotmányjogi panasz [lásd legutóbb például: 3334/2020. (VIII. 5.) AB végzés, Indokolás [16]]. Ebben a tekintetben tehát nincs lehetőség érdemi vizsgálat lefolytatására.
- [8] A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek egyebekben eleget tesz: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat megszegve jogszabálysértő döntést hozott, a Kúria pedig nem vizsgálta érdemben a felülvizsgálati kérelmet); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést (a Kúria Kfv.III.37.093/2020/2. számú végzése és a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.K.27.397/2019/15. számú ítélete); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria végzésének alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletére kiterjedő hatállyal.
- [9] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [10] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az indítványozó által felhívott alaptörvényi rendelkezések – a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés – tartalmát érintően [lásd például: 8/2020. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [36]–[50]; 3158/2020. (V. 21.) AB határozat, Indokolás [17]]. Jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [11] A második – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [12] Az indítványozó elsősorban azért fordult az Alkotmánybírósághoz, mert megalapozatlannak, tévesnek és jogszabálysértőnek tartja az ügyében hozott bírósági döntéseket, tehát az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére a tényállás megállapításával és a bizonyítékok értékelésével, valamint az eljáró bíróságok jogértelmezésével összefüggésben hivatkozik. A panasz így valójában a támadott ítélet ismételt felülbírlatára irányul. Jelen ügyben is emlékeztetni szükséges azonban arra, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” [3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]].
- [13] Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja [erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]]. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert

alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3198/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [11]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...]

A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]} Az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a perorvoslati bíróság jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}. Az idézett gyakorlat alapján az Alkotmánybíróság jelen ügyben sem bocsátkozhat annak érdemi vizsgálatába, hogy a bíróság döntése jogszerű, megalapozott volt-e. Az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést tévesnek tartja, nem tekinthető az eljárás tisztességese követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek. Emellett a bírói joggyakorlattól való vélt eltérés mint jogegységi kérdés sem ad alapot alkotmányossági vizsgálatra {lásd például: 3264/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [21]}.

[14] Az egyszerűsített per szabályainak alkalmazásával összefüggésben előterjesztett panaszemet érintően emlékeztet az Alkotmánybíróság arra, hogy „önmagában az eljárási szabályok megsértése nem vezet szükségképpen a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelméhez” {3027/2018. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [34]; 3320/2020. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [10]}, az Alkotmánybíróság hatásköre – ahogy arra már ebben az ügyben is történt hivatkozás – a bírói döntések alkotmányossági és nem törvényességi felülvizsgálatára terjed ki. „Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog lényegét az alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülésében értelmezi, a bíróságok eljárásának ezen túlmenő elemeit nem tekinti alkotmányossági kérdésnek.” {3110/2014. (IV. 17.) AB végzés, Indokolás [24]; 3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [33]} Ezért az a kérdés, hogy egy adott, konkrét ügyben helye van-e az egyszerűsített per szabályai alkalmazásának, törvényességi, és nem alkotmányossági kérdés. Tekintettel továbbá arra, hogy egyszerűsített per esetében maga a Kp. rendelkezik a tárgyalás tartása nélküli döntéshozatalról [lásd: Kp. 124. § (5) bekezdés, amelyet a jogalkotó 2020. április 1-jei hatállyal tovább egyértelműsített], az ügy ebben a tekintetben sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.

[15] A Kúria befogadást megtagadó végzését érintő panasszal összefüggésben az Alkotmánybíróság mindenekelőtt rögzíti, hogy az indítványozó mint jogvédelmet kereső ügyfél a bírósági eljárástól nem volt elzárva, hiszen keresete alapján a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság döntött a támadott gyámhivatali határozat törvényességéről. A bírósághoz fordulás joga sérelmének lehetősége önállóan a rendkívüli perorvoslati kérelemmel összefüggésben nem vethető fel {vesd össze: 3033/2020. (II. 24.) AB végzés, Indokolás [33]}. Következetes az alkotmánybírósági gyakorlat továbbá arra vonatkozóan is, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslatihoz való jog csak a rendes jogorvoslatokra vonatkozik, és nem terjed ki a felülvizsgálatra mint rendkívüli jogorvoslatra, így nem hozható összefüggésbe a felülvizsgálat során hozott bírói döntéssel {lásd például: 3203/2020. (VI. 11.) AB végzés, Indokolás [10]}. Megerősíti az Alkotmánybíróság végezetül azt a korábbi döntésében írt megállapítást, miszerint „annak megítélése, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei fennállnak-e vagy sem, jelen ügyben nem alkotmányossági, hanem szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyben az Alkotmánybíróság a Kúria döntését nem bírálhatja felül” {3240/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [13]}, illetve, hogy a bírói joggyakorlattól való vélt eltérés nem ad alapot alkotmányossági vizsgálatra {lásd például: 3264/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [21]}.

- [16] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság a fentiek alapján nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel – XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével – összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [17] 3. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjába foglalt törvényi feltételnek, illetve az Abtv. 29. §-ban írt befogadási kritériumoknak, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. október 13.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/849/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3398/2020. (X. 29.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 23.Bv.116/2018/13. számú végzése, valamint a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bpkf.392/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Kovács Arthur ügyvéd) útján eljárva, az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 23.Bv.116/2018/13. számú végzése, valamint a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bpkf.392/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat, mivel a hivatkozott bírósági végzések az indítvány szerint sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, XV. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [2] 1.1. A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó 2017. május 28-án kártalanítási kérelmet nyújtott be a 2010. december 6-ártól folyamatosan fennálló, alapvető jogait sértő fogvatartási körülményeire hivatkozással. Az eljárás során megállapításra került az is, hogy az indítványozó jogi képviselője 2016. július 6-án az alapvető jogait sértő elhelyezési körülményei miatt kérelmet nyújtott be az Emberi Jogok Európai Bíróságához (a továbbiakban: EJEB), továbbá az is, hogy a kártalanítási kérelem előterjesztéséig sem az indítványozó sem pedig annak jogi képviselője nem terjesztett elő a büntetések, az intézkedések, egyes kényszergyógykezelések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 144/B. §-ban szabályozott panaszt. Az ügyészség ezen panasz előterjesztésének hiánya miatt a kártalanítási kérelem elutasítását kérte.
- [3] Az elsőfokon eljáró Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) végzésében megállapította, hogy a Bv. tv. rendelkezéseinek értelmezése alapján – a Bv. tv. szerint előírt panasz előterjesztésének hiánya miatt – a kérelem nem megalapozott, azért azt érdemi vizsgálat nélkül elutasította.
- [4] 1.2. Az elsőfokú bíróság végzésével szemben az indítványozó jogi képviselője fellebbezéssel élt. Fellebbezésében kifejtette, hogy álláspontja szerint a Bv. tv. érintett rendelkezéseinek helyes értelmezéséből nem fakad a Bv. tv. szerinti panasz benyújtásának a kötelessége abban az esetben, ha 2017. január 1-jét megelőzően az érintett személy kérelemmel fordult az EJEB-hez és kérelmét nyilvántartásba is vették. Ezért nem volt indokolt a kártalanítási kérelemmel érintett időszakot 2017. január 1-jei határnappal ketté bontani. Az egész időszakot egyben kellett volna elbírálni, és mivel a kártalanítási kérelem megfelelt a Bv. tv. előírásainak érdemben kellett volna azt elbírálni.
- [5] A másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék (a továbbiakban: másodfokú bíróság) a fellebbezést alaptalannak találta, és az elsőfokú végzést helybenhagyta. A végzés indokolása szerint az elsőfokú bíróság helytállóan értelmezte a Bv. tv. rendelkezéseit, így az indítványozó kártalanítási kérelme nem alkalmas az érdemi vizsgálatra.
- [6] 1.3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az első- és másodfokú bíróságok végzéseinek alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat. Alkotmányjogi panaszának indokolásában kifejtette, hogy a másodfokú bíróság jogértelmezése okszerűtlen és önkényes, továbbá szembemegy a bírósági gyakorlattal is. Az eljáró bíróságok ugyanis hibásan értelmezték a Bv. tv. jelen ügyre irányadó rendelkezéseit. A törvény célja ugyanis az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények esetére szolgáló hatékony hazai kártalanítást kívánta bevezetni, azonban ez a támadott végzések során nem érvényesült, így azok törvénysértők. Álláspontja szerint a Bv. tv. 436. § (10)–(11) be-

kezdésének okszerűtlen és téves értelmezése abból ered, hogy a törvényszék általi törvényértelmezés folyamánaként az indítványozónak a Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt kellett volna benyújtani a kérelem elbírálásához, pedig a Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy az EJEB-hez benyújtott kérelem esetén ezen feltétel nem alkalmazható.

- [7] Ennek kapcsán utalt arra az indítványozó, hogy a Bv. tv. 436. § (10) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezések egyértelműen azt rendelik, hogy kedvezményes elbírálásban részesüljenek az elítéltek azon csoportjai, akik az EJEB-hez nyújtottak be kérelmet alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt. A szerinte okszerűtlen értelmezés szembement a hazai bíróságok országosan kialakult, több éves és következetes gyakorlatával, miközben az eltelt időszak alatt a jogszabályi szöveg nem változott. Önkényes volt a jogértelmezése a bíróságnak, amelynek eredménye sem nyelvtani, sem logikai úton nem következik a jogszabály szövegéből és annak céljából. Ennek alátámasztásául több korábbi, a törvényszék és más bíróságok előtt folyamatban volt kártalanítási eljárás során hozott döntést mutatott be példaként. Mindezekre tekintettel az indítványozónak az volt az álláspontja, hogy az eljáró bíróságoknak követnie kellett volna a 2017. január 1-je óta kialakult következetes gyakorlatot, miszerint azokban az esetekben, ahol a kártalanítási kérelem alapjául szolgáló fogvatartási időszak kezdőnapja 2017. január 1. napja előtti, a zárónapja 2016. december 31. utáni, vagy amennyiben az ügyfél panaszt nyújtott be az EJEB-hez, amely panaszt 2017. január 1. előtt lajstromba vettek, ezen kívül ha az ügyfél nem terjesztett elő panaszt a fogvatartó büntetés-végrehajtási intézet parancsnokához az alapvető jogait sértő elhelyezési körülmények miatt, akként bíráltak el, hogy a kártalanítási igény záró időpontjaként 2016. december 31. napját (vagy egyes bíróságok a kérelem benyújtásának napját) vették figyelembe, ugyanakkor a kérelmet érdemben vizsgálták, és az egyéb feltételek fennállása esetén kártalanítást ítélték meg a kérelmező számára.
- [8] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt törvény előtti egyenlőség sérelme kapcsán kifejtette, hogy a törvényszék azonos tényállás mellett, azonos jogszabályt alkalmazva, az eddigi gyakorlathoz képest eltérő döntést hozott. Nem helytálló véleménye szerint az, hogy korábban kelt ügyekben helyt adtak a kérelmeknek és megítélték a kártalanítást, majd ezzel teljesen ellentétes módon az ugyanilyen alapokon fekvő ügyben, jelen esetben viszont érdemi vizsgálat nélkül elutasították, miközben más hazai bíróságok ilyen kérelmeket érdemben vizsgálnak és kártalanítást ítélték meg. Ennek folyományaként jelen panasz indítványozója nem minősült egyenlőnek azon kérelmezőkkel, akiknek ügyében szintén a törvényszék járt el, csak korábban, illetve olyan kérelmezőkkel, akiknek a kérelmet más törvényszék bírálta el.
- [9] A fentiek mellett az indítványozó az Alaptörvény B) cikkének a sérelmét is állította, mivel véleménye szerint a törvényszék a 2017. január 1-jétől hatályos szabályozást visszamenőleges hatállyal alkalmazta a 2017. január 1-jét megelőző időszakra nézve (ugyanis ezen időszakra érvényesíthető kártalanítási kérelmek benyújtásához követeli meg a 2017. január 1-jétől elvárt panasz benyújtásának intézményét).
- [10] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [11] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [12] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában a támadott végzések alaptörvényellenességét az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, XV. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére alapozta. Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [13] 2.2. A törvényszék mint másodfokú bíróság végzése ellen nincs helye fellebbezésnek, az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.

- [14] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló, kártalanítási igényt előterjesztő személy nyújtotta be az ügyét érdemben lezáró bírósági végzéssel szemben, így az indítványozó érintettnek tekinthető, tehát jogosult volt az alkotmányjogi panasz előterjesztésére.
- [15] A fentiek mellett megállapítható, hogy az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő az indítványát.
- [16] 2.3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott többek között az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére is. E tekintetben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy következetes gyakorlata szerint a testület csak kivételes esetekben, így különösen a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén ismeri el az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság elvét olyan Alaptörvényben biztosított jogként, amelyre alkotmányjogi panasz is alapítható {elsőként lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14], többek között megerősítette: 3302/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [26]}. Az alkotmányjogi panaszban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben azonban az indítványozó nem adott elő érdemi indokolást a fentiek vonatkozásában, így az Alaptörvény B) cikkére jelen ügyben alkotmányjogi panasz nem alapítható.
- [17] 2.4. Az Alkotmánybíróság az indítványnak az Alaptörvény XV. cikkét, valamint XXVIII. cikkét érintő része tekintetében hangsúlyozza, hogy az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [18] Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően az Alkotmánybíróság hatáskörébe kizárólag a bírói döntéseknek az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamenyny jog sérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság a fentiekkel összefüggésben megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog és az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésben foglalt törvény előtti egyenlőség vonatkozásában is kizárólag a bíróság törvényértelmezését vitatta. Az Alkotmánybíróság ezért arra a következtetésre jutott, figyelembe véve az eljáró bíróságoknak a végzéseikben kifejtett indokolását, hogy az indítványozó panasz a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel. Az indítványozó tehát a bírói törvényértelmezést anélkül vitatta, hogy értékelhető, alapjogi sérelemre vonatkozó indokolást adott volna elő, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [20] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2020. október 13.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1000/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3399/2020. (X. 29.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.II.389/2019/6. számú végzése, valamint a Nyíregyházi Törvényszék 4.B.134/2011/69. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Volkó Zsuzsanna ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Kúria Bfv.II.389/2019/6. számú végzése, a Debreceni Ítéltábla Bf.I.216/2018/4. számú ítélete, a Nyíregyházi Törvényszék 3.B.685/2017/9. számú ítélete, valamint a Nyíregyházi Törvényszék 4.B.134/2011/69. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az indítványozó álláspontja szerint a megjelölt bírósági határozatok az Alaptörvény több rendelkezését, így a XXIV. cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1)–(2) bekezdését sértik.
- [3] Az alkotmányjogi panasz előzményei – a támadott bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalhatók össze.
- [4] A Nyíregyházi Törvényszék 3.B.685/2017/9. számú ítéletében a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 276. §-a alapján az indítványozót bűnösnek mondta ki magánokirat-hamisítás vétségében; míg a kétfoldos adócsalás [Btk. 310. § (1) bekezdésébe ütköző és (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő, valamint a Btk. 310. § (1) bekezdésébe ütköző és (3) bekezdés szerint minősülő] büntette miatt emelt vád alól részben felmentette, részben az indítványozó ellen indult büntetőeljárást megszüntette. A törvényszék az indítványozót a magánokirat-hamisításra tekintettel háromszáz napi tétel pénzbüntetésre ítélte, illetve vagyoneklobzást rendelt el vele szemben.
- [5] A másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla Bf.I.216/2018/4. számú ítéletével az adóbevételt különösen nagy mértékben csökkentő adócsalás büntette és más bűncselekmény miatt az indítványozó ellen indított büntetőügyben az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta: az indítványozóval szemben kiszabott pénzbüntetést megrovás intézkedésre enyhítette, valamint az elsőfokú bíróságnak a büntetőeljárás megszüntetésére vonatkozó rendelkezését pontosította, egyebekben pedig az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta.
- [6] Az indítványozó védője által előterjesztett felülvizsgálati indítvány folytán eljáró Kúria Bfv.II.389/2019/6. számú végzésével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [7] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a megjelölt bírósági határozatok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert azokat ellentétesnek tartja az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével, valamint XXVIII. cikk (1) és (2) bekezdésével.
- [8] Az indítványozó a tisztességes hatósági, illetve bírósági eljáráshoz való jogai sérelmét abban látja, hogy a nyomozóhatóság egy le nem zárt adóhatósági eljárás és nem végleges adóhatósági határozat alapján indított nyomozást ellene, annak ellenére, hogy az adóhatóság előtt a tényállás tisztázása, illetőleg a bizonyítási eljárás még folyt. Álláspontja szerint tehát sérült a tisztességes hatósági eljárás követelménye azáltal, hogy az adóhatósági eljárás és a nyomozás párhuzamosan volt folyamatban. Az adóhatóság előtti eljárás során az adózó köteles bizonyítékot szolgáltatni a hatóság számára, ezzel szemben a büntetőeljárás során ilyen kötelezettsége nincsen. Ennek következményeképpen az ártatlanság vélelmének elve sem érvényesülhetett a büntetőeljárás során. Az indítványozó szerint a nyomozóhatóság nem gondoskodott az eljárás során arról, hogy a büntetőeljárás jogalapját jelentő adóhiányt megvizsgálta szakértővel, így a „kétséget kizáró bizonyíték” hiányzott; állítása szerint ellene kizárólag az adóhatóság által beszerzett bizonyítékokra tekintettel került sor nyomozás elrendelésére és vádemelésre. A bírósági eljárás során kirendelt szakértő az adóhiányt nem vizsgálta, csupán a nyomozó-

hatóság által megadott adatok alapján végzett számításokat, így a szakértői bizonyítás sem tárta fel az eljárás alapjának hiányosságát.

- [9] Az indítványozó szerint a megismételt – az alkotmányjogi panasz közvetlen előzményét jelentő – bírósági eljárás során kirendelt szakértő szintén hiányos adatokból dolgozott, így szakértői véleménye szintén nem lehetett minden kétséget kizáró; az adóhiány léte vagy nemléte tehát nem volt bizonyított. A büntetőeljárás során a bizonyítás a vád feladata, a bizonyítékok beszerzése a nyomozóhatóságé – erre azonban az indítványozó szerint nem került sor, ez pedig kihatott az ügy érdemére, hiszen – ahogy az indítványozó fogalmaz – eleve „prejudikált” bűnösségét megállapították. Álláspontja szerint azáltal is sérült a tisztességes eljárás követelménye, hogy a vádemelés olyan időpontban történt, amikor az adóhatósági határozatok bírósági felülvizsgálata a Fővárosi Törvényszék előtt még folyamatban volt. És mivel a Fővárosi Törvényszék a Fővárosi Bíróság adóhatósági határozatokat hatályon kívül helyező döntését helybenhagyta, a vádnak nem volt jogalapja. Ez azt eredményezte álláspontja szerint, hogy a vádiratból hiányzott, hogy az ügyészség mi alapján jutott arra a következtetésre, hogy bűncselekmény történt, mi alapján került sor vádemelésre; az adóhiányt nem bizonyította semmi. Az indítványozó szerint az eljáró bíróságok azáltal, hogy elfogadták a hiányos vádiratot, vele szemben tulajdonképpen előnyt biztosítottak a vádhatóságnak, hiszen így lényegében mentesítették bizonyítékfeltárási és -értékelési tevékenysége alól, végső soron egy hatályon kívül helyezett adóhatósági határozatot tekintve az eljárás jogalapjának.
- [10] Az indítványozó előadta azt is, hogy a bíróság kizárólag a bűnössége irányába mutató bizonyítékokat vette figyelembe, míg a javára szóló bizonyítékok közül egyet sem, így sérült a pártatlanság követelménye is.
- [11] Végül az indítványozó arra is hivatkozott, hogy – a tisztességes bírósági eljárás részkoetelményét jelentő – indokolt bírósági döntéshez való joga is sérült. Ezzel összefüggésben hangsúlyozta, hogy az ügyében különös jelentőséggel bírt a kölcsönszerződések valódisága, hiszen ezen alapult a magánokirat-hamisítás vétsége. Az indítványozó szerint viszont a bíróság nem vette figyelembe az általa csatolt banki átutalási bizonylatokat, melyek a kölcsön kamatainak megfizetését voltak hivatottak igazolni, és ennek indokát nem adta; továbbá figyelmen kívül maradt egy – az indítványozó szerint döntő jelentőségű – tanú vallomása is.
- [12] Végezetül kiemelte az indítványozó, hogy az adóhatóság a vizsgálatát 2019. évben zárta le vele szemben, és adóhiányt nem állapított meg.
- [13] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [14] 3.1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát. Az Abtv. 29. §-a értelmében az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [15] Az Alkotmánybíróság vizsgálata eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy a határidőben érkezett alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem fogadható be.
- [16] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a Nyíregyházi Törvényszék 4.B.134/2011/69. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is kérte, azonban az ítélet pusztán megjelölésén kívül annak alaptörvény-ellenességére vonatkozóan semmilyen indokolást nem adott elő. E tekintetben tehát panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt kritériumainak nem felel meg, így azt az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálhatta.
- [17] Az Alkotmánybíróság megjegyzi: e határozat alkotmányossági vizsgálatára már csak azért sincsen mód, mert azt a Debreceni Ítéltábla Bf.II.175.2013/17. számú végzésével hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította; e döntés folytán került sor a megismételt eljárásra, melynek eredményeként születtek meg az indítványozó által támadott további bírósági határozatok.

- [18] Az Alkotmánybíróság az indítványozó által az ártatlanság védelmének elve tekintetében előadott érvelés kapcsán rámutat arra, hogy az – tartalmát tekintve – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal hozható összefüggésbe. Az indítványok tartalom szerinti elbírálása elvének megfelelően az Alkotmánybíróság az indítványozó által előadottakat a jelen ügyben is a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot deklaráló XXVIII. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódó indokolásként értékelte.
- [19] 3.3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d*) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz esetén is kizárólag az Alaptörvényben elismert jogokat oltalmazza {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Ennek kapcsán – ahogyan azt az Alkotmánybíróság a 3099/2018. (III. 26.) AB végzésében is hangsúlyozta – fontos kiemelni, hogy az alkotmánybírósági gyakorlat következetes abban, hogy az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {hasonlóan: 3143/2014. (V. 9.) AB végzés, Indokolás [19]}. A bírói döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető tehát a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálata eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi. „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [15]}
- [20] 3.4. Az Alkotmánybíróság az ismertett gyakorlatát a konkrét ügyre vonatkozóan is irányadónak tekintette, és megállapította, hogy az indítványozónak a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jogai sérelmével összefüggésben előadottak nem felelnek meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeknek, az alábbiak szerint.
- [21] Az indítványozó a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jogai vélt sérelmével összefüggésben azt kifogásolta, hogy a büntetőeljárás alapjául azok az adóhatósági határozatok szolgáltak, melyeket utóbb a bíróság hatályon kívül helyezett, így az eljárás jogalapja hiányzott. A fentiekben túl sérelmesnek tartotta egyes bizonyítékok figyelembe vételének, illetőleg a figyelmen kívül hagyásukra vonatkozó indokolásnak az elmaradását.
- [22] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasz a tisztességes eljáráshoz való jogokkal összefüggésben arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság a büntetőeljárás során lefolytatott bizonyítás törvényességét, a beszerzett bizonyítékok bizonyító erejét, illetve az azokból levont következtetéseket a bíróságtól eltérő módon értékelje. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt emlékeztet állandó gyakorlatára, melynek megfelelően „[a] tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés” {3092/2019. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [23] A fentiekben túl az Alkotmánybíróság eljárása során nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelenő érvek megalapozottak-e, valamint azt sem, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika elfogadott szabályaihoz. A jogszabályok önálló, a konkrét tényállásra vonatkoztatott értelmezése a rendes bíróságok feladata (*iura novit curia*) {lásd például: 3227/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [20]}. Az Alkotmánybíróság vizsgálata során megállapította, hogy az eljáró bíróságok reagáltak az indítványozó által előadott érvekre, és értelmezték a hivatkozott és alkalmazott jogforrásokat.
- [24] Az indítvány ténylegesen a Kúria, illetve az alsóbb fokú bíróságok és a büntetőeljárást megelőző hatóságok eljárását és határozatait, indokolásának egyes megállapításait, a bíróság mérlegelési körébe tartozó, jellegét tekintve törvényességi és nem alkotmányossági szempontok miatt kifogásolta. Az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályokra a Kúria a támadott végzésében választ adott: kitért a törvényes vád hiányával, az indítványozó bűnösségével, a bizonyítékok értékelésével és az első- és másodfokú bíróságok ítéleteinek indokolásával kapcsolatosan felvetett kifogásaira is; illetve külön kiemelte, hogy a felülvizsgálati indítvány egyes elemeiben törvényben kizárt.
- [25] Az Alkotmánybíróság hatásköre – a fentiekben ismertett állandó gyakorlata szerint – nem terjed ki annak vizsgálatára, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás és az abból levont

következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {elsőként lásd: 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12]}.

- [26] A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság a vizsgált ügyben nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel összefüggésben érdemi alkotmányossági vizsgálatot igénylő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni. Az alkotmányjogi panasz a támadott bírósági ítélet törvényességi és nem alkotmányossági vizsgálatára irányul.
- [27] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz – sem az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, sem a XXVIII. cikk (1) és (2) bekezdése tekintetében – nem felel meg az Abtv. 29. §-ában és 52. § (1b) bekezdésében foglalt követelményeknek, ezért befogadására nincsen mód. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.
- [28] Az indítványozó kérte, hogy az Alkotmánybíróság a vagyoneklobzás végrehajtását az alkotmányjogi panasz elbírálásának befejezéséig függeszse fel. Az Alkotmánybíróság kivételesen, az Abtv. 61. § (1) bekezdésében foglalt körülmények fennállása esetén hívhatja fel a bíróságot a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére, jelen ügyben azonban a visszautasításra tekintettel erről nem kellett rendelkeznie.

Budapest, 2020. október 13.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1636/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3400/2020. (X. 29.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.22.513/2017/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó személyesen eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz eljárást megelőző polgári perben felperesként vett részt. Az indítványozó eladóként adásvételi szerződést kötött az egyedi ügy alperesével a tulajdonában álló telekingatlanra. Az ingatlanon állt egy téglapépület, amelyre bontási engedély volt érvényben, valamint egy szerkezetkész állapotú könnyűszerkezetes épület. Az alperes a szerződéskötést megelőző egyeztetések során jelezte, hogy ezekre nem tart igényt, mert a telekingatlanon családi ház építését tervezi, ezért szándékában áll a telken álló építményeket elbontani. Az adásvételi szerződést a felek 2010. október 25-én kötötték meg. Ebben nem állapodtak meg a könnyűszerkezetes épület sorsáról. Az alperes jelezte a bontási szándékát, egyúttal felajánlotta az indítványozónak, hogy azt elbonthatja és az így keletkezett anyagot elviheti. Végül 2012-ben kezdte meg az építkezést, és még ebben az évben megkezdte a könnyűszerkezetes épület bontását is. A kinyert faanyag egy részét megtartotta és a telken tárolta, a számára nem értékes anyagokat konténerben elszállította. Az indítványozó 2013. december 2-án szólította fel az alperest arra, hogy a tulajdonát képező építőanyagokat, valamint az ingatlanról elszállított építőanyagokat és szerkezeteket nyolc napon belül adja ki, vagy fizessen ki 5 100 000 Ft-ot arra tekintettel, hogy az alperes az adásvételi szerződés alapján nem szerzett tulajdonjogot a könnyűszerkezetes épületen. Az alperes a felszólítást visszautasította.
- [3] Az indítványozó a Szentendrei Járásbírósághoz benyújtott keresetében elsődlegesen kártérítés jogcímén kérte, hogy a bíróság 4 800 000 Ft – a könnyűszerkezetes építmény újraelállítási költsége – megfizetésére kötelezze az alperest. E követelését azzal indokolta, hogy az építmény vonatkozásában a felek között nem jött létre megállapodás, továbbá az építmény könnyűszerkezetes jellege miatt ingóságnak minősül, ezért nem osztja a telek jogi sorsát és nem képezte az adásvételi szerződés tárgyát. A feleknek e tárgyban külön megállapodást kellett volna kötnie, ennek hiányában az alperes kárt okozott az indítványozónak azzal, hogy elbontotta az épületet és az építőanyagot az indítványozó nem tudta elszállítani.
- [4] Az indítványozó másodlagosan jogalap nélküli gazdagodás jogcímén kérte a megjelölt összeg megfizetésére kötelezni az alperest. Előadása szerint az alperes az elbontott épületért vételárat nem fizetett, így a bontási anyaggal jogalap nélkül gazdagodott.
- [5] A fentiekén túl az indítványozó kártérítés jogcímén kérte 3 000 000 Ft megfizetésére kötelezni az alperest arra hivatkozással, hogy az alperes őt megtévesztette oly módon, hogy a felek arra tekintettel állapodtak meg 3 000 000 Ft-os vételárcsökkentésben, hogy a könnyűszerkezetes épület alapjának bontási költsége ennyi, ezért ezzel az összeggel – ami az alperesnél kiadásként merült fel – csökkentették a vételárat, ehhez képest az alperes az alapot nem bontotta el, hanem felhasználta az építkezéshez. Az indítványozó másodlagosan jogalap nélküli gazdagodásra hivatkozással követelte ezt az összeget, mert álláspontja szerint az alperes az alap elbontására és új alap létesítésére lett volna köteles, ennek ellenére az elbontási kötelezettségének nem tett eleget, így az alap értékével gazdagodott.
- [6] A Szentendrei Járásbíróság elutasította az indítványozó keresetét. Ítéletének indokolásában kiemelte, hogy az adásvételi szerződésben semmilyen utalás nem található a könnyűszerkezetes építményre. A könnyűszerkezetes építmény ingatlanak minősül, erre utal az, hogy engedélyköteles volt, továbbá a szakértői vélemény megállapította, hogy állagsérelem nélkül még szakszerű bontás esetén sem lett volna eltávolítható a telekingatlanról. E jogi jellegén nem változtat az a tény, hogy az építési engedély lejárt, használatbavételi engedéllyel

pedig nem rendelkezik. Az indítványozónak a szerződéskötést megelőzően lehetőségében állt volna elbontani a könnyűszerkezetes építményt, ezt azonban nem tette meg. Az építmény ingatlan jellegéből következően osztja a földolog jogi sorsát, ezért az az adásvétel következtében az alperes tulajdonába került.

- [7] A járásbíróság rámutatott arra, hogy a kártérítés jogcímére alapított kereseti kérelem eredményességéhez azt kellett volna bizonyítani, hogy az alperes szerződésszegése következtében az indítványozót kár érte, ezt azonban az indítványozó nem tette meg. Az alperest nem terhelte szerződéses kötelezettség arra, hogy a könnyűszerkezetes építmény elbontásának lehetőségét az indítványozó számára biztosítsa. Azt az állítást ugyancsak nem tudta bizonyítani az indítványozó, miszerint szóban megállapodtak abban, hogy az indítványozó egy későbbi időpontban, az alperes felszólítására elbontja a könnyűszerkezetes építményt. Szerződéses kötelezettség híján a kártérítési követelést a bíróság nem találta megalapozottnak.
- [8] A Szentendrei Járásbíróság a jogalap nélküli gazdagodásra alapított követelést azért nem tartotta megalapozottnak, mert ilyen alapon akkor van lehetőség igény érvényesítésére, ha a felek között nem állt fenn szerződéses viszony. A jelen esetben azonban volt érvényes szerződés, amelynek a könnyűszerkezetes építmény is részét képezte – mivel osztja a telekingatlan jogi sorsát –, ilyenformán az alperes nem gazdagodott jogalap nélkül az indítványozó rovására.
- [9] A bíróság nem találta bizonyítottnak azt az állítást, hogy az alperes megtévesztette az indítványozót, aki ezért tényleges szándéka ellenére engedett 3 000 000 Ft-ot a vételárból, mert az egy alkufolyamat eredménye volt. A jogalap nélküli gazdagodás szabályaira való hivatkozást e körben azért nem tartotta megalapozottnak, mert az alperes az ingatlant a megtekintett állapotban vásárolta meg, a megvásárlást követően pedig tetszése szerint rendelkezhetett vele. Az állított gazdagodás vonatkozásában tehát rendelkezett jogcímmel.
- [10] Az indítványozó fellebbezett az elsőfokú ítélettel szemben. A Budapest Környéki Törvényszék a másodfokú ítéletben helybenhagyta az elsőfokú ítéletet. A másodfokú ítélet indokolásában a törvényszék minden tekintetben egyetértett az elsőfokú ítélet tartalmával és indokaival. Hangsúlyozta, hogy bár a bontási anyag felhasználható az építmény elbontása után, azonban ebből nem következik, hogy a perbeli építmény ingatlan lenne, és mivel a konkrét esetben nem volt megállapítható, hogy a könnyűszerkezetes építmény ingó dolog lenne, ezért az osztotta a telekingatlan jogi sorsát.
- [11] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához, melyben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az alperes 7 300 000 Ft kártérítés megfizetésére való kötelezését kérte, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való kötelezését. Kérelmét a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 95. § (1) bekezdésére, 97. § (1) bekezdésére, 205. § (1) bekezdésére, 206. §-ára, 221. §-ára és 365. § (3) bekezdésére, az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény végrehajtásáról szóló 109/1999. (XII. 29.) FVM rendelet (a továbbiakban: Inyvh.) 65. § (3) bekezdésére, valamint az Alaptörvény 28. cikkére alapította. Vitatta, hogy összefüggés lenne az építési engedélyre vonatkozó jogszabályi előírás, valamint az alkotórész törvényi meghatározása között. Utalt arra, hogy az ingatlan-nyilvántartásban a könnyűszerkezetes épület nem kerülhetett feltüntetésre, mert nem felelt meg az Inyvh. 65. § (3) bekezdése szerinti feltételeknek. A szakértői véleményből álláspontja szerint kitűnik, hogy az építmény jelentős állagsérelem nélkül elbontható. Az alkotórészi minőséget nem alapozza meg az, hogy az építmény szilárd alapra csatlakozott. Mivel a könnyűszerkezetes építményre vonatkozó építési engedély hatályát veszítette, továbbá arra bontási kötelezettség állt fenn, ezért annak kapcsolata a földologgal jogi értelemben sem tekinthető tartósnak. A felek az adásvétel során csak a telekingatlan tulajdonjogának átruházásáról állapodtak meg, a könnyűszerkezetes épület nem vált a szerződés részévé. Vitatta emellett, hogy a vételár csökkentése alkufolyamat eredménye lett volna. A peradatokból megállapíthatónak látta, hogy azért engedett a vételárból, mert az alperes vállalta a bontást, mivel azonban ezt nem teljesítette, ezért a vételár tekintetében az indítványozó tévedésben volt.
- [12] A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Ítéletének indokolásában az első- és másodfokú bíróságokkal egyetértve hangsúlyozta, hogy az alperes a megtekintett állapotban vásárolta meg az ingatlant, az indítványozó azt úgy adta el neki, hogy nem tartotta fel a jogát a könnyűszerkezetes építmény meghatározott időn belüli elbontására. Mivel az építmény az adásvételi szerződésnek megfelelően osztotta a telekingatlan jogi sorsát, ezért az érdemi döntést meghatározó, önálló jelentősége már nincs a felülvizsgálati kérelemben előadott további szempontoknak. A Kúria egyetértett az eljáró bíróságokkal a jogalap nélküli gazdagodásra alapított igény megítélését illetően, továbbá – szintén az eljáró bíróságokkal egyetértésben – úgy foglalt állást, hogy az indítványozó által állított tévedés felismerhető volt.

- [13] 2. Az indítványozó ezek után nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz hiánypótlással kiegészített alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének, XIII. cikkének, XXVIII. cikk (7) bekezdésének, valamint 28. cikkének sérelmére történő hivatkozással kérte a Kúria felülvizsgálati ítéletének megsemmisítését a Budapest Környéki Törvényszék, valamint a Szentendrei Járásbíróság ítéleteire kiterjedően.
- [14] A panaszban az indítványozó sérelmezte azt, hogy a bírói döntések hipotetikus megállapítások alapján születtek, mert a fennmaradási engedéllyel nem rendelkező építmény nem minősíthető a földologgal tartósan egyesített alkotórésznek, ugyanis a törvény kógens rendelkezése rendelkezik az elbontási kötelezettségről. Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok csak a releváns jogszabályhelyekre támaszkodtak, amelynek során nem tértek ki a jogalkotó legitim célkitűzéseire, holott annak figyelembe vétele az Alaptörvény 28. cikke alapján kötelezettségük lett volna. A bíróságok azáltal, hogy csupán a jogszabályokra támaszkodtak, valójában nem oldották fel a jogvitát. Az indítványozó álláspontját az épített környezet védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 48/A. § (2) bekezdés *b*) pontjával támasztotta alá, azzal érvelve, hogy e kógens rendelkezésben a jogalkotó a tulajdonhoz való alapvető jog korlátozása során a közérdeket helyezte előtérbe, és a bíróságoknak ezt a rendelkezést mint „alternatív jogi normát” kellett volna alkalmazniuk, továbbá ebből a rendelkezésből lehet hitelesen kiolvasni az Alaptörvény 28. cikke szerinti „józan észnek és a közjónak megfelelő erkölcsös és gazdaságos” jogalkotói célt a könnyűszerkezetes építmény jogi státuszával összefüggésben. Mivel az Étv. kógens jelleggel írja elő az épület lebontását, ha annak fennmaradása nem engedélyezhető, ezért az építmény és a telekingatlan között tartós kapcsolat nem jöhet létre. Előadása szerint a felek e rendelkezés érvényesülése érdekében állapotok meg a szerződéskötés előtt a könnyűszerkezetes építmény elbontásában, az eljáró bíróságok pedig a Ptk. 95. § (1) bekezdése alkalmazásával az Alaptörvény 28. cikkét sértő ítéleteket hoztak, ugyanis az abban megkövetelt teleológiai értelmezésnek az Étv. alkalmazása jobban megfelel, e törvényi előírás a legitim jogalkotói akarat kifejezője. A bíróságok eljárásuk során a polgári jog leszűkített keretei között hozták meg az Alaptörvénnyel ellentétes döntéseiket, és nem a legitim jogalkotói célra, hanem a szerződéskötés során már megszüntetésre ítélt építményre vonatkozó, kizárt célkitűzésre voltak tekintettel.
- [15] Az indítványozó az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti szükségességi-arányossági tesztel össze nem egyeztethető, az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdése szerinti kisajátítás szintjével azonos korlátozásként értékelte, hogy a bíróságok az ő tulajdonosi jogi autonómiáját egyoldalúan úgy korlátozták, hogy azzal kifejezetten megtiltották a kártalanítási igény érvényesítésére vonatkozó jogalap keletkezését.
- [16] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) cikkével ellentétesként értékelte azt, hogy a bíróságok nemcsak nem teljesítették az Alaptörvény 28. cikke szerinti kötelezettségüket, de emellett nem is kezdeményezték az Alkotmánybíróság eljárását. Emellett az eljáró bíróságok leszűkítették a perben felmerült kérdések vizsgálatát – egyebek mellett – a perbeli ingatlan ingó vagy ingatlan minőségére, a jogalap nélküli gazdagodásra és a szóbeli megállapodás szerinti vételárcsökkenésre. Ezzel elzárták az indítványozó elől az igényérvényesítés lehetőségét.
- [17] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [18] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [19] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog alapján történő befogadhatóság kereteinek meghatározása körében rögzítette azt az Abtv. 29. §-ának alkalmazása során követett általános elvet, mely szerint az Alkotmánybíróság nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helyállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}; továbbá az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. A jelen ügyben benyújtott alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló egyedi ügyben a bíróságok azt jelölték meg perdöntő jogkérdésként, hogy a perbeli könnyűszerkezetes építmény ingónak vagy ingatlanak minősül-e, mert ettől függött, kinek a tulajdonát képezi az adásvételi szerződés alapján. Az eljáró

bíróságok a támadott ítéletek indokolásaiban kifejtették, milyen bizonyítékok és tételes jogi szempontok alapján jutottak el az általuk levont következtetésekre (ezek voltak a szakértői vélemény, valamint az állagsérelem nélküli elbontás lehetőségének hiánya). Az indítványozó e megfontolások vitatásával valójában a ténymegállapítást és a jogszabályértelmezést támadja, azonban ilyen alapon a fentebb kifejtetteknek megfelelően az Alkotmánybíróság az egyedi ügyben meghozott döntéseket főszabály szerint nem bírálhatja felül.

- [20] Nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét a panasz az Alaptörvény XIII. cikkével összefüggésben. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését az Alkotmánybíróság következetesen oly módon értelmezi, hogy annak „tartalmát a mindenkori közjogi és (alkotmányos) magánjogi korlátokkal együtt kell érteni. Az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme mindig konkrét; függ a tulajdon alanyától, tárgyától és funkciójától, illetve a korlátozás módjától is. A másik oldalról nézve: ugyanezen szempontoktól függően az adott fajta közhatalmi beavatkozás alkotmányos lehetősége a tulajdonjogba más és más.” {Lásd újabban pl.: 10/2019. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [26]} A jelen perben az eljáró bíróságoknak a perbeli adásvételi szerződés tartalmát kellett értelmeznie, ehhez pedig döntenie kellett a könnyűszerkezetű építmény dologi jogi státuszáról. E kérdések elbírálása nem vetette fel a tulajdonhoz való alapvető jognak az Abtv. 29. §-ának megfelelő sérelme, illetve annak gyanúja. Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy alkotmányjogilag nem értékelhető a panaszban előadott azon érv, mely szerint a perbeli jogviszonnyal összefüggésben a „legitim jogalkotói cél” nem az egyedi ügyben alkalmazott törvényben (a Ptk. előírásaiban), hanem valamely más törvény (az Étv.) rendelkezései között azonosítható. A perben egy kötelmi jogi kérdésben kellett állást foglalni, ennek pedig egy dologi jogi kérdés elbírálása volt az előfeltétele. A panaszban nem merült fel alkotmányjogilag releváns érv arra vonatkozóan, hogy e jogviszonyok polgári jogi szabályozásához képest az Étv. felhívott rendelkezése – ami egy közigazgatási jellegű jogviszonyt szabályoz – milyen kihatással van a perben eldöntendő kérdésre, illetve ez milyen módon sértette az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát.
- [21] A fentebb kifejtettek tekintetével nincs alkotmányjogilag releváns összefüggés az Alaptörvény XIII. cikkének a feltétlen, azonnali és teljes kisajátítási kártalanítást előíró (2) bekezdése, valamint a jelen alkotmányjogi panaszügyet megelőző per között. Az egyedi ügy alapját egy szerződéses – vagyis mellérendelt felek önkéntes, egybehangzó akaratnyilatkozatán alapuló – viszony képezte, a tulajdonátruházás a felek szabad elhatározásából történt, a bíróságoknak – egyebek mellett – ezen átruházás mértékét kellett megítélnie. Ugyanakkor a hatóságok részéről kisajátítás nem történt, az pedig önmagában nem vonható az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdésének alkalmazási körébe, ha a bíróság az egyedi ügy alapját képező polgári jogi kérdést az egyik peres fél javára dönti el a másikkal szemben.
- [22] Nem fogadható be az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésére alapított részében sem. A jogorvoslathoz való jog alkotmányos tartalmának meghatározása során az Alkotmánybíróság megállapította: a jogorvoslat ténylegességével összefüggő feltétlen követelmény, hogy az eljáró fórum az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassa és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálja {újabbán: 17/2019. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [72]}. A jelen ügyben az indítványozó igénybe vette a törvény által biztosított rendes és rendkívüli jogorvoslatokat, a „valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás” lehetősége {9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás [28]} biztosított volt, és nem merült fel adat arra nézve, hogy akár a Szentendrei Járásbíróság, akár a Budapest Környéki Törvényszék, akár a Kúria az ügy elbírálása, illetve a támadott döntések felülbírlata során olyan mulasztást vétett volna, ami az Abtv. 29. §-ában foglalt körülmények bármelyikét valószínűsítene.
- [23] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, azt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. október 13.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/783/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3401/2020. (X. 29.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény 72/A. §-a, és 72/B. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.441/2019/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselője (dr. Kiser Dóra ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal élt az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (továbbiakban: Öpt.) 72/A. §-a, és 72/B. §-a ellen, alaptörvény-ellenesség megállapítása és az alapul szolgáló perben az alkalmazás kizárása iránt, valamint az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal élt a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.441/2019/11. számú ítélete ellen, alaptörvény-ellenesség megállapítása és megsemmisítés iránt.
- [2] Az alapul szolgáló ügyben a bíróság által felállított tényállás szerint a felperes (indítványozó) az alperesi egyesület felügyelő bizottságának tagja. Az egyesület biztosító és önszegélyező tevékenységet folytatott. A biztosítási tevékenységet a Magyar Nemzeti Bank (továbbiakban: MNB) felügyelte, majd 2016. november 8. napján kelt határozatával a biztosítási tevékenység végzésére vonatkozó engedélyt visszavonta, egyben a biztosítási szerződésállomány átruházása céljából szükséges intézkedések megtétele érdekében felügyeleti biztost rendelt ki.
- [3] Az Országgyűlés által 2016. december 6. napján elfogadott, és 2016. december 15. napján hatályba lépett az egységes egészség- és önszegélyező szolgáltatások védelméről szóló 2016. évi CXLVII. törvény, melynek értelmében az Öpt. kiegészült a 72/A. § és 72/B. §-okkal. A törvény módosítása értelmében a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény (továbbiakban: Bit.) 445. § (1) és (2) bekezdése szerinti kölcsönös biztosító egyesületnek a biztosítási tevékenység körébe nem tartozó, egészség- és önszegélyező állománya a felügyeleti biztos döntésével átruházható, amennyiben a kölcsönös biztosító egyesület biztosítási tevékenység végzésére vonatkozó engedélyt visszavonták. A felügyeleti biztosok elektronikus úton tájékoztatták az egyesület küldötteit, hogy a biztosítási tevékenység körébe nem tartozó, önszegélyezővel kapcsolatos, tagsági jogviszonyon alapuló jogai és kötelezettségei összességének átruházásáról döntött, majd közzétették az önszegélyező állomány átruházására irányuló felhívást.
- [4] Az indítványozó az önszegélyező állománnyal kapcsolatos felügyeleti biztosi döntések hatályon kívül helyezésére iránt nyújtott be keresetet, melyet az eljáró bíróságok mind első, mind másodfokon elutasítottak. A felügyeleti biztosok 2018. június 4. napján tájékoztatták az egyesületet, valamint az igazgatóság elnökét arról, hogy az önszegélyező állomány átruházása tárgyában kiírt pályázat elbírálásra került, a szerződéskötés érdekében szükséges egyeztetések a pályázat nyertesével hamarosan megindulnak.
- [5] A jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló perben az indítványozó a felügyeleti biztosok 2018. június 4. napján kelt, az önszegélyező állomány átruházásáról szóló határozatát támadta, keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 3:35. §-ra alapította, és a határozat hatályon kívül helyezését kérte. Keresetét azzal indokolta, hogy az önszegélyező állomány átruházására a felügyeleti biztosok az Öpt. 72/A. § (1) bekezdése alapján nem voltak jogosultak, mivel az MNB 2016. november 8. napján kelt határozatának végrehajtása iránti kérelmet 2017. május 24. napjáig nem bírálták el, a határozat semmissége miatt a felügyeleti biztosi jogkörök gyakorlása egyébként is jogellenes volt. A felperes (indítványozó) álláspontja szerint az Öpt. sérelmezett rendelkezései azért sem voltak alkalmazhatóak, mert a felügyeleti biztosok által hozott határozatok meghozatalakor az egyesület önszegélyező, valamint biztosítási tevékenységével kapcsolatban nem

volt folyamatban közigazgatási eljárás, mivel az MNB 2016. november 8. napján kelt határozatával az lezárult, az egyesület által a határozattal szemben indított felülvizsgálati eljárás nem tekinthető folyamatban lévő közigazgatási ügynek. Az Öpt. 72/A. § (1) bekezdése a törvény hatálybalépését megelőzően keletkezett tényhez, a biztosítási tevékenységi engedély visszavonásához fűz hátrányos jogkövetkezményt. Emellett a felügyeleti biztosok eljárása nem felelt meg az Öpt. rendelkezéseinek: elmulasztották közölni, hogy milyen tagi érdekek sérülnek az önszegélyező állomány átruházásának elmaradása esetén; nem igazolták módosított megbízólevélükkel képviseleti jogukat; a nyertes ajánlattevő kiválasztásáról a felhívásban megjelölt határidő lejártát követően döntöttek; valamint olyan vagyonelemek átruházásáról döntöttek, amely nem tartozik az önszegélyező állományhoz. A felügyeleti biztosok határozatukat az egyesület igazgatóságának ügyrendjében foglalt formai követelmények betartása nélkül hozták meg. A felperes (indítványozó) kérte, hogy a bíróság az eljárás felfüggesztése mellett kezdeményezze az Alkotmánybíróság eljárását azzal az indítvánnyal, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a 2016. évi CXLVII. törvényt és a törvénnyel megállapított Öpt. 72/A. §-át, és 72/B. §-át, egyúttal állapítsa meg, hogy ezek a jogszabályi rendelkezések a perben nem alkalmazhatók, mert az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe, és XIII. cikk (1)–(2) bekezdéseibe ütköznek. Az alperesi egyesület a kereset elutasítását kérte. Elsődlegesen vitatta a felperes (indítványozó) keresetösségi jogát, mivel a Ptk 3:35. §-a értelmében az egyesület felügyelőbizottsága öttagú testület, a felperes (indítványozó) viszont nem csatolta a testület jóváhagyását a keresetlevélhez. A felügyeleti biztosok hatósági jogkörben jártak el, az általuk hozott határozat nem az egyesület szerve által hozott döntésnek minősül, így az nem tekinthető magánjogi aktusnak, ezért azzal kapcsolatban a Ptk. rendelkezései nem alkalmazhatók. Ugyanakkor az önszegélyező állomány átruházása nem jelent visszafordíthatatlan vagyonszétválást az egyesület részére, mivel az egyesületnek nincsenek valódi, gazdasági értelemben vett tulajdonosai, akik a szolgáltatások igénybevételén túl nyereséget realizálhatnának az állomány működéséből. Az egyesületi tagok elsődleges érdeke, hogy a szerződésüknek megfelelő szolgáltatáshoz hozzájussanak, annak pedig nincs jelentősége, hogy a szolgáltatást az egyesület vagy más jogi személy nyújtja, ezért a felperes (indítványozó) igényérvényesítése nem a tagság, hanem kizárólag az egyesület korábbi vezetőségének érdekében történik.

- [6] Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék ítéletében a keresetet elutasította. Az eljáró bíróság rögzítette, hogy a felperes (indítványozó) az alperesi egyesület felügyelőbizottságának tagja, így a Ptk. 3:35. § alapján önállóan is jogosult volt a per megindítására, tehát perbeli legitimációval rendelkezett, azonban a felügyeleti biztosok határozata nem olyan, az igazgatóság hatáskörében hozott határozat, amely ellen a felperes a Ptk. alapján érvényesíthetne igényt, így őt a perben érvényesített jog nem illette meg. Kitért az elsőfokú bíróság arra is, hogy a fentiek miatt mellőzte a szakértő kirendelése iránti bizonyítási indítványt, valamint az Öpt. kifogásolt rendelkezései alaptörvény-ellenessége vizsgálatának az Alkotmánybíróság előtti kezdeményezését, mivel ezek a rendelkezések a felügyeleti biztosok hatósági jogkörét állapítják meg, így a polgári per szempontjából irrelevánsak.
- [7] A másodfokon eljáró bíróság az első fokú ítéletet helybenhagyta. Rögzítette, hogy a felperes (indítványozó) a fellebbezését nem eltérő tényállásra alapította, a tényállítás megváltoztatása nem történt a felperes részéről. A bíróság a kereseti kötöttség elve alapján a perfelvételi tárgyaláson a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 237. §-ának megfelelően az anyagi pervezetést lefolytatta, a jogvita kérései, az elsőfokú bíróság kérdéseire is figyelemmel tisztázásra kerültek. Rámutatott a másodfokú bíróság, hogy érdemben a bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy a Ptk. 3:35. § szerinti határozat felülvizsgálatának volt-e helye. A Fővárosi Ítéletábróla szerint az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a Ptk. 3:35. § értelmében a felperes (indítványozó) a keresettel támadott határozat megtámadására feljogosított személynek minősült, azonban a keresettel támadott felügyeleti biztosok határozata nem minősül az alperesi egyesület szerve által hozott határozatnak, így a Ptk. 3:35. § alapján polgári eljárásban a bíróság előtt nem támadható meg. A törvényi feltétel hiányában a perben érvényesített jog a felperest (indítványozót) nem illette meg.
- [8] 2. Az indítványozó ezt követően az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal élt az Öpt. 72/A. §-a, és 72/B. §-a ellen, mivel álláspontja szerint a visszamenőleges hatályú jogalkotás révén sérült az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elve, valamint a XIII. cikk (1) és (2) bekezdésébe ütköző módon a tulajdonjog sérelme is bekövetkezett. Ezen túlmenően az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal élt a jogerős bírósági ítélettel szemben, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részeként az indokolt bírósági döntéshez való jog sérelmét, valamint a XVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített hatósági döntésekkel szembeni jogorvoslathoz való jog sérelmét állítva. Álláspontja szerint az ítélet nem felel meg az Alaptörvény 28. cikkéből eredő értelmezési követelménynek sem.

Ezért kérte az alaptörvény-ellenesség megállapítását, és az ítélet megsemmisítését. Az indítványozó kérelemmel fordult az Alkotmánybírósághoz, hogy hívja fel az elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszéket az ítélet végrehajtásának felfüggesztésére.

- [9] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [10] Az indítványozó a sérelmezett bírósági ítélettel zárult ügyben felperes volt, személyét hátrányosan érintő döntés született (keresetét a bíróság elutasította), tehát érintettsége fennáll, a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [11] Az Abtv. 30. §-a értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A bíróság tájékoztatása szerint a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.441/2019/11. számú ítéletének kézbesítésére – a jogi képviselő útján – 2019. november 19. napján került sor, amely ellen az alkotmányjogi panaszt 2020. január 27. napján – a törvényi határidőn túl – nyújtották be, azonban az Alkotmánybíróság főtákarának felhívására becsatolt igazolási kérelmet az Alkotmánybíróság egyesbíróként eljárva elfogadta, így az alkotmányjogi panasz nem minősül elkésettnek.
- [12] Az Abtv. 52. §-a értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontját, és az Abtv. 26. § (1) bekezdését, amely alapján a sérelmezett jogszabályi rendelkezések alaptörvényellenességének vizsgálatát kérte, valamint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontját, és az Abtv. 27. §-át, amely alapján a jogerős ítélet elleni alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezte. Megjelölte a megsemmisíteni kért bírósági ítéletet, és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, és azt, hogy álláspontja szerint miben nyilvánult meg az alaptörvényellenesség.
- [13] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó – többek között – az Alaptörvény 28. cikkének sérelmét állította. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének valószínűsítésére alapítható. Az Alaptörvény 28. cikke azonban nem alapjogot tartalmaz, hanem a bíróságok felé fogalmaz meg a működésükre irányulóan elvárásokat, így az abban foglaltak egyedi érintett vonatkozásában megvalósuló alapjog sérelemhez nem vezethetnek, arra alkotmányjogi panasz önmagában nem alapítható [pl. 3257/2016. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [14] Az Alkotmánybíróság elsőként az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti, a sérelmezett jogszabályi rendelkezések alaptörvényellenességének megállapítására irányuló indítványi kérelem befogadhatóságát vizsgálta. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, amennyiben az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [15] Az indítványozó állítása szerint a sérelmezett jogszabályi rendelkezések által visszamenőleges hatályú jogalkotás történt, amelyek alkalmazása révén sérültek az Alaptörvényben biztosított jogai. Az alapul szolgáló polgári peres eljárásban azonban – a rendelkezésre álló iratok (alkotmányjogi panasz beadvány, bírósági ítéletek) alapján megállapíthatóan – az eljáró bíróságok az indítványozó kereseti kérelméhez kötötten érdemben azt vizsgálták, hogy a Ptk. 3:35. § szerinti határozat felülvizsgálatának volt-e helye. Az eljáró bíróságok egybehangzóan azt állapították meg, hogy a keresettel támadott felügyeleti biztosi határozat nem minősül az alperesi egyesület szerve által hozott határozatnak, így a Ptk. 3:35. § alapján polgári eljárásban a bíróság előtt nem támadható meg. A törvényi feltétel hiányában a perben érvényesített jog a felperest (indítványozót) nem illette meg. Az elsőfokú bíróság kitért arra is, hogy az Öpt. indítványozó által kifogásolt rendelkezései – mivel ezek a rendelkezések a felügyeleti biztosok hatósági jogkörét állapítják meg – a polgári per szempontjából irrelevánsak.
- [16] Miután az indítványozó által sérelmezett jogszabályi rendelkezések alkalmazására az alapul szolgáló polgári perben nem került sor, a beadványban állított alaptörvény-ellenesség bekövetkezését az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti törvényi feltétel hiányában nem vizsgálta.
- [17] Az Alkotmánybíróság ezt követően az indítványozó által másodlagosan előterjesztett, az Abtv. 27. §-a szerint alkotmányjogi panasz kérelem befogadhatóságát vizsgálta. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja értelmében, az Abtv. 27. §-a alapján az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát

sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [18] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Az indítványozó alkotmányjogi panasz beadványában azért sérelmezte a jogerős bírósági ítéletet, mert álláspontja szerint Fővárosi Ítéltábla nem adott számot az indítványozó fellebbezésében foglalt kifogásokról, különösen arról, hogy miért nem támadható a felügyelő biztosok határozata polgári perben, a Ptk. 3:35. §-a alapján. A bírósági ítélet ezen hiányossága szerinte sérti az indokolt bírósági döntéshez való jogot, végső soron az Alaptörvény XVIII. cikk (1) bekezdésében foglaltakat. Ezen túlmenően az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe ütközőnek véli az indítványozó a sérelmezett bírósági ítéletet, mert az eljáró bíróságok sem első-, sem másodfokon nem tették át az ügyet a közigazgatási bíróságokhoz.
- [19] Az indítványozónak az alaptörvény-ellenesség tekintetében előadott érveit illetően az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok (alkotmányjogi panaszbeadvány, bírósági ítéletek) alapján arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel. Az elsőfokú ítélet indokolása szerint a peres felek a bíróság közrehatása mellett perfelvételi tárgyaláson határozták meg a jogvita kereteit. A bíróság anyagi pervezetése mellett tisztázásra került, hogy a felperes/indítványozó a felügyeleti biztosok eljárását az igazgatóság jogkörében eljáró, polgári jogi jogviszonynak (azaz nem hatósági jogkörben eljárva meghozott döntésnek) tekintette, ezért kereseti igényét a Ptk. 3:35. §-ra alapította, és ezen jogi álláspontján sem az elsőfokú, sem a másodfokú eljárásban nem változtatott. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát tehát valójában arra irányul, hogy az Alkotmánybíróság az eljáró bíróságoktól eltérő módon értékelje a tényállást, illetve a bíróságok által elfoglalt jogi álláspontot vizsgálja felül.
- [20] Az Alkotmánybíróságnak következetes a gyakorlata a tekintetben, hogy az Alaptörvényben rögzített jogorvoslati jog a rendes jogorvoslatok körére vonatkozik. Az indítványozó által állított – az áttétel hiányára alapított – alaptörvény-ellenesség tekintetében viszont az Alkotmánybíróság korábban már rámutatott, hogy „a régi Pp. [a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény] a 129. § (1) bekezdése és a közigazgatási perekben alkalmazott 331. § (1) bekezdése szerinti áttétel jogintézménye az elsőfokú eljáráshoz, alapjogi megközelítésben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert bírósághoz fordulás érvényesüléséhez fűződik” {3302/2020. (VII. 17.) AB végzés, Indokolás [25]}. Ugyanakkor megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy a jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó az elsőfokú bírósági ítélet ellen fellebbezéssel élt, melyet a másodfokon eljáró bíróság érdemben elbírált, tehát volt jogorvoslati lehetősége, és azt az ügyben ki is merítette.
- [21] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírósági döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény, és az abban biztosított jogok védelmére hivatott {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság a bírósági döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felül bírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [22] 3. Tekintettel arra, hogy a jelen ügyben nem merült fel olyan – az Abtv. 29. §-a szerinti –, a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolná, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) pontjára figyelemmel, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.
- [23] Az indítványozó a jogerős bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztése iránti kérelmet is előterjesztett. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz befogadása visszautasításra került, az Alkotmánybíróság a támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztése iránti kérelmet nem vizsgálta.

Budapest, 2020. október 13.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/190/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3402/2020. (X. 29.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Miskolci Törvényszék 2.Pf.21.122/2019/5. számú ítélete, valamint az általa helyben hagyott Miskolci Járásbíróság 39.P.21.786/2018/26. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában a Miskolci Törvényszék 2.Pf.21.122/2019/5. számú ítélete, valamint az általa helyben hagyott Miskolci Járásbíróság 39.P.21.786/2018/26. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] Az alkotmányjogi panasz előzményeként az indítványozó mint támogató, valamint az alapügy II. rendű alperese, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Mezőcsáti Járási Hivatal mint támogató között hatósági szerződés jött létre 2017. október 27-én. A szerződésben a támogató kötelezettséget vállalt arra, hogy az indítványozónak a munkaerő-piaci programban megvalósuló, az I. rendű alperes mint képző intézménynél realizálható képzési programon való részvételéhez támogatást nyújt. Ennek alapján 2017. október 30-án a képző intézmény és az indítványozó között felnőttképzési szerződés jött létre, amely biztosította az indítványozó számára a kiválasztott szakma megszerzéséhez szükséges elméleti oktatást, illetve gyakorlati képzést.
- [3] 2018. február 14-én a képző intézmény értesítette az indítványozót, hogy a felnőttképzési szerződést 2018. február 14-ével felmondja. A felmondás indokolása szerint az indítványozó hiányzásainak óraszámja 2018. január 15-én meghaladta a felnőttképzési szerződésben meghatározott 20%-os mértéket, amelyre figyelemmel a felnőttképzési szerződés szerint felmondásnak van helye. Ezt követően a II. rendű alperes az indítványozót tájékoztatta arról, hogy az igazolatlanul hiányzott napokra, illetve a képzésből történő kizárását követően keresetpótló juttatás az indítványozó számára nem folyósítható.
- [4] Az indítványozó bírósághoz fordult és kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az I. rendű alperes képző intézmény megszegte a felnőttképzési szerződést és nem biztosította számára azokat a feltételeket, amelyeket a szerződésben vállalt. Többször pontosított kereseti kérelmében több tekintetben is kérte az I. rendű és II. rendű alperes elmarasztalását. Kérte kötelezni az I. rendű alperest, hogy biztosítsa számára a képzés elvégzéséhez szükséges gyakorlati helyet, illetve kérte arra, hogy a gyakorlati hely hiánya miatt számított mulasztását a nyilvántartásból törölje. Kérte továbbá, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az I. rendű alperes nem tett eleget a felnőttképzési szerződésből eredő kötelezettségeinek, mert nem biztosított számára gyakorlati helyet. Kérte annak megállapítását, hogy az I. rendű alperes jogellenesen, visszamenőleges hatállyal szüntette meg a felnőttképzési szerződést. Kérte, hogy a bíróság kötelezze az I. és a II. rendű alperest kártérítés megfizetésére, részben a képzés tandíja, részben a keresetpótló juttatás, illetve foglalkozást helyettesítő szociális támogatás vonatkozásában.
- [5] Az első fokon eljáró Miskolci Járásbíróság 39.P.21.786/2018/26. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. A kereseti kérelem minden elemét elbíráló elsőfokú ítélet a felek indítványára lefolytatott széles körű bizonyítási eljárás alapján döntött a kereset elutasításáról. Az elsőfokú ítélettel szemben az indítványozó fellebbezett. A fellebbezés nyomán eljáró Miskolci Törvényszék 2.Pf.21.122/2019/5. számú ítéletében az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A perben lefolytatott bizonyítási eljárás adatai alapján a bíróságok úgy ítélték meg, hogy a kártérítést követelő indítványozó nem tudta bizonyítani azt, hogy az alperesek szerződésszegést követtek el. Nem volt tehát megállapítható az, hogy az I. rendű alperes nem tett eleget a szerződésben foglalt kötelezettségeinek, vagyis az, hogy nem biztosította az indítványozó számára a gyakorlati képzést. Az eljáró bíróságok szerint így az alperesek nem valósították meg a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:137. §-ában foglaltakat, melynek értelmében bármely kötelezettség szerződésszerű teljesítésének elmaradása a szerződés megszegését jelenti. Az alperesek ilyenformán az indítványozó felé a szerződés meg-

szegésével összefüggő kártérítési felelősséggel sem tartoznak. Ezért az alperesek nem kötelesek az indítványozónak sem a tanfolyami költséggel, sem a keresetpótló juttatással, sem a szociális támogatással összefüggésben kártérítést fizetni. A másodfokú bíróság rögzítette azt is, hogy az indítványozó fellebbezésében foglaltakkal ellentétben a szerződés felmondására nem visszamenőleges hatállyal került sor, a 2018. február 14. napján kelt felmondást a szerződés 7. pontjára alapítottnan azonnali hatállyal, „a mai nappal” mondta fel az I. rendű alperes. Csúpan a felmondás indokolásaként utalt arra, hogy az indítványozó hiányzásainak óraszámja 2018. január 15. napján meghaladta a szerződés 7. pontjában meghatározott mértéket.

- [6] Ezt követően fordult az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntésekkel szemben az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróság főtktára hiánypótlásra hívta fel az indítványozót az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerinti határozott kérelem, illetve az alkotmányjogi érvekkel alátámasztott indokolás tekintetében. A felhívásra – a megadott határidőn belül – az indítványozó részben megismételte, részben összefoglalta eredeti beadványát, s kérte a támadott bírói döntések megsemmisítését. Ezt követően az indítványozó az alkotmányjogi panaszához kapcsolódó újabb beadványában az általa választott szakma másik képzőhelyen történő elsajátításáról számolt be, eredeti indítványát érdemben nem kiegészítve kérte az Alkotmánybíróságot, hogy „találja meg” az alapügy alpereseinek „törvénysértéseit”, biztosítva „a szakma megszerzésének és gyakorlásának alapvetőjogát”.
- [7] Kiegészített alkotmányjogi panaszában az indítványozó azt állította, hogy az első- és másodfokú bíróság megsértette a jogorvoslathoz való jogát [Alaptörvény XXVII. cikk (7) bekezdés], a tisztességes eljáráshoz való jogát [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], a munka és foglalkozás szabad megválasztásához való jogát [Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése], a tulajdonhoz való jogát [Alaptörvény XIII. cikk], az „esélyegyenlőséghez való jogát” [Alaptörvény XV. cikk (4) bekezdés], valamint „a jogszabályok kötelező figyelembevételi jogát” [Alaptörvény R) cikk (2) bekezdés].
- [8] Az indítványozó mindenek előtt azt kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok szerint neki kellett volna bizonyítania azt, hogy az I. rendű alperes a szerződésben foglalt kötelezettségét nem teljesítette (nem biztosított számára gyakorlati helyet). Sérelmezte ennek kapcsán, hogy az eljáró bíróságok döntésükben nem jelölték meg a felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: Felnőttképzési tv.) 13. §-át, amely az indítványozó szerint a felnőttképzési szerződés részévé teszi a gyakorlati hely megjelölését, idejét, ütemezését. Szerinte a bíróságok ezáltal a jognyilatkozati alaki kötöttséget sem vizsgálták, így a szerződés érvényességét sem tudták helytállóan megállapítani, sem pedig a szerződés semmisségét, illetve az okozott kárt. Az indítványozó szerint ugyanis a gyakorlati hely megváltoztatásával a felnőttképzési szerződését kellett volna módosítani, írásos formában, a Ptk. 6:6. § (2) bekezdése és a Felnőttképzési tv. 13. §-a együttes alkalmazásával. A Felnőttképzési tv. 13. §-a alkalmazásának hiányában – álláspontja szerint – az eljáró bíróságok megsértették az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését. Az indítványozó állította továbbá, hogy mivel a bíróságok a Felnőttképzési tv. 13. §-át nem alkalmazták, ezért „nem juthattak tisztességes döntésre, amelyben sérült a foglalkozáshoz, a munka szabad megválasztásához, a vállalkozáshoz, a jogorvoslati joghoz és a tisztességes bírói döntéshez való alapvető” joga is. Az indítványozó szerint az eljáró bíróságok valótlanul állapították meg, hogy a képzés ütemezésének részletszabályai „külön okiratban kerültek lefektetésre”, s ennek alapján a gyakorlat ütemezése megismerhető és elfogadható volt, illetve az elméleti képzés helye a szerződésben szerepelt. Valótlan megállapítást tettek továbbá az indítványozó szerint az egészségi állapotára vonatkozóan. Tévesnek tartotta továbbá a hiányzására vonatkozó bírósági következtetéseket. Vitatta azt a bírósági megállapítást is, hogy a felnőttképzési szerződés felmondására nem visszamenőleges hatállyal került sor.
- [9] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönten a jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [10] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett törvényszéki ítélettel zárult ügyben felperes volt, számára hátrányos döntés született, s a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A magánszemély kérelmező ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.

- [11] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben előterjesztett panaszában (a Miskolci Törvényszék ítéletének kézbesítése 2019. december 11-én történt, az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2020. február 8-án adta postára az Alkotmánybíróságnak címezve) a bírósági eljárást befejező, rendes jogorvoslattal nem támadható törvényszéki ítéletet támadta az ügy érdemében hozott elsőfokú ítéletre kiterjedő hatállyal.
- [12] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Abtv. 27. § a) pontjával összefüggésben következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata a tekintetben, hogy alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmének valószínűsítésére alapítható. A jelen indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában többek között állította az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésének sérelmét is, amely nem Alaptörvényben biztosított alapvető jogot tartalmaz. Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése megsértésére hivatkozva ezért alkotmányjogi panasz nem terjeszthető elő.
- [13] Az Abtv. 52. §-a kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]} Az indítvány e követelménynek az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése, XIII. cikke, XV. cikk (4) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában nem tesz eleget. Ezen alaptörvényi cikkek kapcsán az indítványozó a kártérítés megfizetése iránt indított perében kizárólag a Felnőttképzési tv. 13. §-ának bírói alkalmazását hiányolta, illetve az eljáró bíróságok megállapításait tartotta valótlanoknak, téveseknek, és lényegében a felnőttképzési szerződése felmondásának indokoltságát vitatta. Az indítványozó azt azonban csak állította, de nem indokolta meg, hogy maguk a bírói döntések miért alaptörvény-ellenesek. Nem indokolta tehát azt, hogy a kártérítés megfizetése iránt indított perében hozott bírói döntések miért sértik az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében garantált, a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jogát, XIII. cikkében foglalt tulajdonhoz való jogát, XV. cikk (4) bekezdése szerint az esélyegyenlőség biztosítására irányuló kötelezettséget, XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jogát, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogát. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek felsorolása nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására, az indítványban azt is meg kellett volna jelölni, hogy a megtámadott bírói döntések az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseit milyen okból sérti. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ennek hiányában az indítvány – a tartalmi követelményeknek meg nem felelő volta miatt – nem bírálható el.
- [14] 3. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz nem tett eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában és 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában írt feltételeknek, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. október 13.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/260/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3403/2020. (X. 29.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 41.PKF.636.501/2019/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal élt a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 41.PKF.636.501/2019/3. számú végzése, valamint azzal összefüggésben az ügyben korábban keletkezett, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 43.Pf.633.283/2014/4. számú ítélete mint felülbírált bírósági döntés ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó nyomravezetői díj iránti keresetet terjesztett elő. Az alapügyben eljáró bíróság a keresetet elutasította, melyet a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.633.283/2014/4. számú ítéletével jogerősen helybenhagyott. Az indítványozó perújítási kérelemmel élt, melyet az első fokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság a 6.P.85.987/2019/6. számú végzésével, mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant, elutasított. Az indítványozó fellebbezése nyomán másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék az elsőfokú végzést a 41.Pkf.636.501/2019/3. számú végzésével jogerősen helybenhagyta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan utalt arra, hogy a perújítás okáról a felperes (indítványozó) már az ítélet meghozatalát megelőzően is tudomással bírt, és az általa hivatkozott magánéleti és munkahelyi problémák nem minősültek olyan akadálynak, amelyek ne tették volna lehetővé, hogy a perújítás lehetőségével éljen. Kiemelte a másodfokú bíróság, hogy a perújítási kérelem elutasításának elsődleges oka az elkészettség volt, e körben kifejtett indokokkal a perújító felperes (indítványozó) is egyetértett fellebbezésében, és nem vitatta saját mulasztását.
- [3] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal élt. Az indítványozó álláspontja szerint a sérelmezett bírósági döntés révén sérült az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, mivel úgy véli, „a jogállam sérelmét jelenti, ha valamely eljárás folytán több alaptörvénybeli jog is sérül, ennyire méltánytalan és az általános jogérzékkel, a józanésszel és belátással ennyire ellentétes eredményt produkáló bírósági döntés születhet”. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmét is állította az indítványozó, mivel a bíróságok „az ügy során folyamatosan és végig részrehajlóan és a hatóságok felé elfogultan, így érdemi vizsgálat helyett teljes mértékben formálisan és tényszerűtlenül értékelték” a díjkitűzésre alapul szolgáló ügybeni közreműködése jelentőségét. Továbbá ezen elfogultságból gátolják, hogy perújítás útján jogorvoslathoz jusson. Ezen túlmenően az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése is sérült, mert egy – szerinte – ugyanolyan helyzetben lévő tanú kapott nyomravezetői díjat, míg az indítványozó nem. A sérelmezett másodfokú végzés megsemmisítése mellett kérte az Alkotmánybíróságot, hogy hozzon olyan tartalmú döntést, amely alapján lehetővé válik számára a perújítás, hogy jogosnak vélt igényét érvényesíthesse.
- [4] Az Alkotmánybíróság főtárgára hiánypótlásra hívta fel az indítványozót, egyben tájékoztatta, hogy az alapügybeni, a keresetét jogerősen elutasító bírósági döntés tekintetében alkotmányjogi panaszának elkészettség minősül. A perújítási kérelmét elutasító jogerős végzés elleni indítványa nem jelöli meg pontosan a megsemmisíteni kért bírósági döntést, valamint nem tartalmaz alkotmányjog szempontból értékelhető érvekkel alátámasztott indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés miért ellentétes az Alaptörvény hivatkozott rendelkezéseivel.
- [5] Az indítványozó a hiánypótlási felhívásnak határidőben eleget tett, ennek keretében eredeti alkotmányjogi panasz beadványában foglaltakat megismételte, illetve részben kiegészítette. Eltekintett az alapügyben hozott bírósági döntések elleni – elkészettség minősülő – indítványi kérelme vizsgálatától, pontosan megjelölte a Fővárosi Törvényszék 41.PKF.636.501/2019/3. számú végzését mint megsemmisíteni kért bírósági döntést, és alkotmányjogi panaszának indokolását az alapügyre vonatkozó részletekkel egészítette ki. Az indítványozó 2020. június 4-i

keltezéssel, az Alkotmánybíróságon 2020. június 8. napján érkezett újabb indítvány-kiegészítésében további részletek tárt fel a díjkítúzás alapjául szolgáló bűnesettel kapcsolatban.

- [6] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [7] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett bírósági végzéssel zárult ügyben felperes volt, személyét hátrányosan érintő döntés született, tehát érintettsége fennáll, a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [8] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A Fővárosi Törvényszék 41.PKF.636.501/2019/3. számú végzését 2020. január 2. napján kézbesítették, ellene az alkotmányjogi panaszt 2020. február 6-án – határidőben – terjesztette elő az indítványozó. Az ügyben felülvizsgálati eljárás, illetve további perújítási eljárás nincs folyamatban.
- [9] Az Abtv. 52. §-a értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontját, és az Abtv. 27. §-át, amely alapján az alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezte, valamint a megsemmisíteni kért bírósági végzést, és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit. Beadványaiban előadta, hogy álláspontja szerint a bírósági végzés miatt ellentétes az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel, ezzel részben eleget tett a határozott kérelem törvényi feltételeinek.
- [10] Az Abtv. 27. §-a értelmében az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen lehet alkotmányjogi panasszal élni. Az alkotmányjogi panasszal támadható érdemi döntésnek minősülő bírósági döntések körét az Abtv. taxatívum nem határozza meg. Az Alkotmánybíróságnak esetről-esetre, a konkrét ügy egyedi körülményeire tekintettel kell vizsgálnia, hogy a támadott bírósági döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e, azaz az ügy érdemében hozott, vagy a bírósági eljárást – egyéb határozattal – befejező bírósági döntések körébe tartozik-e [3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [13]; 3168/2018. (V. 16.) AB végzés, Indokolás [40]; 3364/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [21]; 3265/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [11] Az indítványozó a perújítási kérelmét mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant elutasító végzést helybenhagyó másodfokú bírósági végzést támadta alkotmányjogi panaszában. Az Alkotmánybíróság korábban rögzítette, hogy „[a]perújítás megengedhetőségének kérdése azonban nem tekinthető érdemi döntésnek. Az indítványozó által elérni kívánt eredményt – a szerinte nem megalapozott – minősítés megváltoztatását közvetlenül nem váltja ki.” [3142/2016. (VI. 29.) AB végzés, Indokolás [18]] Azt is leszögezte az Alkotmánybíróság, hogy „[a] bírósági eljárást befejező végzések az eljárás egészére mint folyamatra hatnak ki, annak befejezését eredményezik, mint például a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító, a pert megszüntető, a fellebbezést vagy a perújítási kérelmet elutasító végzés” [3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [7]; 3098/2019 (V. 17.) AB végzés, Indokolás [15]]. Erre tekintettel minősítette érdemi vizsgálatra alkalmasnak az Alkotmánybíróság a 3161/2020. (V. 21.) AB végzésében az indítványozók perújítási kérelmét mint érdemi vizsgálatra alkalmatlant elutasító, a törvényszék által meghozott jogerős végzést az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglalt feltételek szempontjából [3161/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [20]]. Szintén érdemben vizsgálta az Alkotmánybíróság a perújítási kérelmet mint érdemi elbírálásra alkalmatlant elutasító bírósági végzést a 3098/2019. (V. 17.) AB határozattal zárult ügyben [3098/2019. (V. 17.) AB határozat, Indokolás [14]]. A fentiekre tekintettel a jelen alkotmányjogi panaszban támadott, a perújítási kérelmet mint érdemi elbírálásra alkalmatlant elutasító jogerős bírósági végzést az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a tekintetében nem tekintette érdemi vizsgálatra alkalmatlan bírósági döntésnek.
- [12] Az indítványozó beadványában többek között az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogbiztonság elvének sérelmét állította. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmére alapítható. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése tekintetében az abban megfogalmazott jogállamiság és jogbiztonság alkotmányos követelményére hivatkozásnak csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében van helye

- {3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]}. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése nem jogot, hanem olyan jogelvet tartalmaz, amelynek egyedi érintett vonatkozásában fennálló sérelme önmagában nem valósulhat meg, így arra alkotmányjogi panasz nem alapítható {3315/2014. (XI. 21.) AB végzés, Indokolás [11]}. Alkotmányjogi panasz esetében az Alaptörvény B) cikkére mindezek alapján nem lehet alappal hivatkozni, mert az nem alapjogi rendelkezés {3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [29]; 3090/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [46]; 3185/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [13] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [14] Az indítványozónak jelen alkotmányjogi panaszbeadványában az alaptörvény-ellenesség tekintetében előadott érveit illetően az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok (alkotmányjogi panaszbeadvány, bírósági döntések) alapján arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel. A fentieket összegezve az indítványozó valójában nem a sérelmezett bírósági végzés alkotmányossági vizsgálatát kérte, hanem azt kívánta elérni, hogy a perújítás megengedhetősége tárgyában elfoglalt bírósági álláspontot változtassa meg az Alkotmánybíróság. Az alkotmányjogi panasz arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság a perújítás megengedhetőségét az eljáró bíróságoktól eltérő módon értékelje, illetve a bíróság által elfoglalt jogi álláspontot vizsgálja felül.
- [15] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírósági döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság a bírósági döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felül bírálataira nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [16] Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy értelmezésében a jogorvoslathoz való alapjog alkotmányos védelmi köre a rendes jogorvoslatokra terjed ki. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében meghatározott jogorvoslathoz való jog azt a követelményt támasztja, hogy az első fokon meghozott érdemi bírói döntésekkel szemben magasabb fórumhoz lehessen fordulni, illetve a hatósági döntésekkel szemben biztosított legyen a bírói út (összefoglalóan: 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]). A jogorvoslathoz való jog nem követeli meg a rendkívüli perorvoslati rendszer létét {3202/2017. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlatát figyelembe véve megállapítható, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog sérelmét a perújítási eljárás esetleges elmaradása, a perújítási kérelem nem érdemben történő elutasítása – érdemi összefüggés hiányában – nem alapozza meg {3300/2017. (XI. 20.) AB végzés, Indokolás [53]; 3098/2019. (V. 17.) AB határozat, Indokolás [22]}. Rámutatott továbbá az Alkotmánybíróság arra is, hogy következetes gyakorlata szerint a jogorvoslathoz való jog alkotmányos védelmi köre nem terjed ki a rendkívüli, azaz a jogerős határozatokkal szemben igénybe vehető jogorvoslatokra, így a perújításra sem {pl. 3233/2016. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [16]; 3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [24]; 3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [20]}.
- [17] 4. Tekintettel arra, hogy a jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* pontjára figyelemmel, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.

Budapest, 2020. október 13.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Zs. András
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/268/2020.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtktára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Németh Balázs ügyvezető
HU ISSN 2062-9273